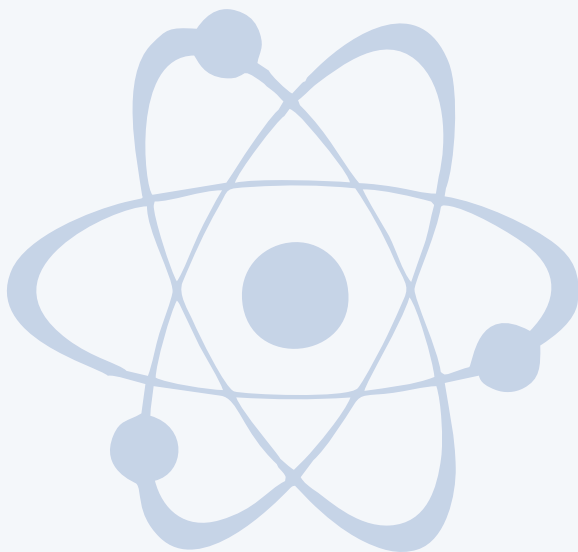

Przyczynek do nauki polskiej

*absolwenci Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego
im. Stanisława Staszica w Chrzanowie*

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Biogramy profesorów	5
Adamski Andrzej	108
Akerman Karol	6
Badura Ryszard	21
Bartel Ryszard	42
Cała Marek	103
Cebulska-Wasilewska Antonina ..	51
Cieciura Leszek	27
Dudzik Sławomir	105
Fabiańska Monika	100
Gans Henryk	9
Gil Aleksander	87
Grzybek Jan	49
Harat Marek	98
Jagiełło Adam	61
Janeczko Krzysztof	90
Jażdżyński Wiesław	66
Karolewski Kazimierz	96
Kawka Maciej	70
Kozub Marian	92
Krzemień Kazimierz	84
Kuc Marian	37
Łuszczuk Władysława	59
Malawska Barbara	80
Małecki Maciej	101
Martyniak Zbigniew	44
Niemiec Piotr	110
Nowak Bernard	74
Nowak Janusz	32
Ozimkowski Jacek	106
Parysiewicz Witold	11
Pozzi Marek	94
Rak Zbigniew	68
Reifer Ignacy	12
Rutkowska-Sak Lidia	57
Skalniak Franciszek	30
Skinderowicz Bronisław	19
Sopicka-Lizer Małgorzata	63
Stankowski Adam	77
Starzycki Stanisław	23
Waszczyszyn Zenon	39
Wojewoda Władysław	35
Wołkow Jerzy	47
Ziemba Stefan	16
Znański Józef	5
3. Podziękowania	111
4. Fotografie z arkuszy maturalnych	112

Wstęp

*Talent jest jak kawałek szlachetnego, ale surowego metalu,
dopiero pilna praca go obrobi i wartość mu wielką nada*

Stanisław Staszic

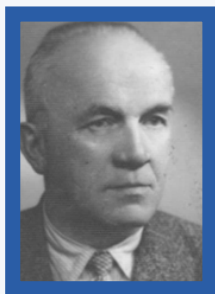
I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Chrzanowie powstało w 1911 roku. W czasie tych 110 lat mury naszej szkoły opuściło ponad 16 tys. absolwentów. Wśród nich wiele jest bardzo znanych postaci, ale są również prawdziwe diamenty- absolwenci, dla których nauka stała się pasją, ścieżką prowadzącą przez meandry nauki, trudem poszukiwania nowych rozwiązań i odkrywaniem niezbadanych wcześniej tajemnic. Ta droga wymagała ogromnej wnikliwości, kreatywności, otwartości umysłu na to co nowe, ale także ogromnej pokory przed tym co nieznanne. Osiągnięcia naszych absolwentów – profesorów wyższych uczelni, służyć będą kolejnym pokoleniom.

Udało nam się odszukać 45 naukowców, ale zapewne nie dotarliśmy jeszcze do wszystkich.

Biogramy prezentujemy chronologicznie, według roku, w którym zdawana była matura. Korzystaliśmy z materiałów zdobytych z różnych, dostępnych źródeł, niektóre przysłali nam sami Profesorowie, stąd nie mają one jednolitego charakteru. Jesteśmy bardzo wdzięczni za życzliwe przyjęcie naszego pomysłu i zgodę na publikację. Dziękujemy również Profesorom za przesłanie biogramów.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja pozwoli Państwu nie tylko wrócić wspomnieniami do czasów szkolnych, do liceum, gdzie wszystko się zaczęło, ale będzie również motywacją, wyzwaniem i wzorem dla młodych ludzi – być może oni też kiedyś wybiorą podobną drogę.

Bożena Bierca
Dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego
im. Stanisława Staszica w Chrzanowie

Prof. dr hab. inż. Józef Wincenty Znański Matura 1920

Urodził się 17 marca 1901 r. w Sierszy (dziś Trzebinia Siersza). Po ukończeniu szkoły podstawowej uczył się w Prywatnym Gimnazjum Realnym w Chrzanowie (obecnie I Liceum Ogólnokształcące im. St. Staszica).

W 1920 roku zdał maturę, a następnie

studiował na Wydziale Górniczym Akademii Górniczej w Krakowie. Po uzyskaniu w 1926 roku tytułu magistra inżyniera rozpoczął pracę zawodową. W latach 1927-1928 był kierownikiem w "Kamieniołomach Tatrzańskich" w Zakopanem. W Sprawozdaniu z działalności Koła Śląskiego Stowarzyszenia Polskich Górników i Hutników za rok 1928 został wymieniony jako jeden z członków Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych. W kolejnych latach pracował w Zakładach Górniczych „Silesia” w Dziedzicach i w Kopalni Doświadczalnej „Barbara” w Mikołowie (1928-1939). W tym czasie Józef Znański zajmował się opracowaniem metod oceny skłonności skał do tąpnięć w kopalniach. Zamienił pierwotnie funkcjonujący termin „tupanie”, określający *tuszczenie się ociosów wyrobisk, odpryskiwanie z nich węgla, którym towarzyszyły różne zjawiska akustyczne*, na „tąpanie”, a samo zjawisko opisał jako *raptowność przebiegu procesu pęknięcia i zruszenia* (1938 r.). Od 1935 do 1939 był zatrudniony na stanowisku wykładowcy w Państwowej Szkole Górniczej w Katowicach. Następnie w latach 1941-1943 pracował w Towarzystwie Robót Komunikacyjno-Badawczych w Warszawie.

Po zakończeniu II wojny światowej został pierwszym dyrektorem Kopalni „Janina” w Libiążu. Od 1949 do 1972 roku był zatrudniony w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach jako samodzielny pracownik naukowy. Jednocześnie wykonywał obowiązki najpierw starszego asystenta, a następnie adiunkta w Katedrze Górnictwa I Wydziału Górniczego AGH w Krakowie. W latach 1952-1954 był również kierownikiem Katedry Eksploatacji Złóż tej uczelni. W roku 1955 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. W kolejnych latach zajmował stanowiska: prodziekana (1954-1956), dziekana Wydziału Górniczego (1956-1958) oraz kierownika Zakładu Eksploatacji w Warunkach Szczególnych Zagrożeń Naturalnych Instytutu Górnictwa Podziemnego Wydziału Górniczego (1969-1971).

Profesor Józef Znański jest autorem wielu publikacji naukowych, m.in.: *Szkody górnicze, Tąpania w świetle badań laboratoryjnych, Podziemna eksploatacja złóż*. Za zasługi dla górnictwa został wyróżniony: Krzyżem

Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką tytułu honorowego „Zasłużony Nauczyciel Rzeczypospolitej Ludowej”, Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego.

W 1971 r. profesor Józef Znański przeszedł na emeryturę. Zmarł 2 marca 1984 r. i został pochowany na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

Koło Śląskie Stowarzyszenia Polskich inżynierów Górniczych i Hutniczych, Sprawozdanie z działalności za rok 1928, Królewska Huta, 1929

Prace naukowe GIG – górnictwo i środowisko 4, Górny Instytut Górnictwa, Katowice 2005

Prace naukowe GIG – górnictwo i środowisko Nr1/2007, Górny Instytut Górnictwa, Katowice 2007

<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/de/zespol/-/zespol/133199> dostęp: 17.09.2021

https://pl.wikipedia.org/wiki/Kopalnia_Do%C5%9Bwiadczalna_%E2%80%9EBarbara%E2%80%9D dostęp: 17.09.2021

<https://glos24.pl/chrzanow-historia-we-wspomnieniach-cz-24-kopalnia-janina--cz-x> dostęp: 17.09.2021

http://vivat.agh.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=273:65&catid=42:numer-6&Itemid=68 dostęp: 17.09.2021

<http://kigbp.agh.edu.pl/index.php/katedra/historia-katedry> dostęp: 17.09.2021

Prof. dr hab. Karol Akerman **Matura 1921**

Urodził się 24 lutego 1913 r. w Krakowie jako syn zegarmistrza, Chajema Szyi Ackermana i Süssel z domu Selinger. Dzieciństwo spędził w Trzebini. W latach 1919-1923 pobierał naukę w tutejszej Szkole Ludowej. Następnie uczył się w Gimnazjum Państwowym (dzisiaj I Liceum Ogólnokształcące)

w Chrzanowie. W 1931 r. zdał egzamin maturalny i rozpoczął studia na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (1931-1936). Po zakończeniu nauki podjął pracę jako chemik: najpierw w cementowni „Firley” w Górcie koło Trzebini (1936-1939), a potem w fabryce „Nad Kamienną” w Bodzechowie (1939). W chwili agresji Niemiec na Polskę Karol Akerman miał 26 lat, musiał więc doskonale zdawać sobie sprawę z grożącego mu niebezpieczeństwa. W informacjach biograficznych czytamy, że we wrześniu 1939 r. udało mu się wyjechać do Lwowa, gdzie objął stanowisko starszego inżyniera w radzieckim Okręgowym Urzędzie Przemysłu Materiałów Budowlanych (1939), a następnie został zatrudniony jako główny inżynier w Gipsowni w Szczercu (1940-1941). 22 czerwca 1941 r., gdy wybuchła wojna niemiecko-rosyjska, hitlerowcy oraz współpracujący z nimi ukraińscy nacjonaści zajęli Lwów i przeprowadzili masową egzekucję żydowskich

mieszkańców miasta. Ranny Karol Akerman podjął nieudaną próbę ucieczki. Schwytyany, został zmuszony do pracy jako robotnik w Gipsowni w Szczercu (1941-1943). W 1943 przeniesiono go do obozu pracy przymusowej dla Żydów w Drohobyczu, skąd jeszcze tego samego roku udało mu się uciec. Przez rok ukrywał się dzięki pomocy Rudolfa Zawady, przedwojennego właściciela Gipsowni w Szczercu. W 1944 r. Karol Akerman objął stanowisko starszego inżyniera w radzieckim Okręgowym Urzędzie Przemysłu Materiałów Budowlanych w Drohobyczu, a następnie głównego inżyniera w Fabryce Wapna i Kafli w Rozwadowie nad Dniestrem (1944-1945). W lutym 1945 r. wrócił jako repatriant do Polski, na tereny dawnego Zagłębia Krakowskiego. Rozpoczął tu pracę na stanowisku dyrektora technicznego Huty Cynkowej w Trzebini (1945). Następnie, jeszcze tego samego roku, został oddelegowany do pełnienia funkcji naczelnika Wydziału Pracy i Płacy w Ministerstwie Przemysłu. Przez kolejne lata pracował jako zastępca naczelnego dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Metali Nieżelaznych w Katowicach (1947), naczelnny dyrektor Zjednoczenia Przemysłu Metali Nieżelaznych w Katowicach (1948-1949), generalny dyrektor Centralnego Zarządu Przemysłu (CZP) Chemicznego z siedzibą w Gliwicach (1949-1954), dyrektor Instytutu Kwasu Siarkowego i Nawozów Fosforowych w Warszawie (1954), dyrektor Instytutu Metali Lekkich w Skawinie (1954-1955), dyrektor CZP Metali Nieżelaznych w Katowicach (1955-1956), dyrektor Instytutu Metali Lekkich w Ministerstwie Przemysłu Ciężkiego w Warszawie (1956-1957), wicedyrektor Departamentu Górnictwa i Rud w Ministerstwie Przemysłu Ciężkiego w Warszawie (od 1957). W 1961 r. po obronie pracy naukowej pt. *Synteza sorbentów specyficznych z przeznaczeniem do produkcji koncentratów germanowych z przemysłowych elektrolitów cynkowych* uzyskał tytuł doktora nauk chemicznych. Promotorem dysertacji Karola Akermana był profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Feliks Polak. Rozprawa naukowa została objęta tajemnicą państwową. Jednak prawdopodobnie wskutek pomyłki opublikowano 207 egzemplarzy, które już wkrótce, po interwencji MSW, wycofano z obiegu. W 1963 doktor Karol Akerman został kierownikiem Katedry Technologii Chemicznej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Od 1969 r. kierował Pracownią Radioizotopową na UMCS, a jednocześnie pracował naukowo w Instytucie Badań Jądrowych w Warszawie. Profesor Akerman starał się utrzymywać dobre kontakty z naukowcami z Europy Zachodniej, czym narażał się ówczesnej władzy. W dokumencie IPN na temat nukleoniki polskiej z perspektywy SB czytamy, że takie niedozwolone spotkania były wynikiem wyłącznie „prywatnych interesów zapraszających”. Gdy w latach 60 w środowiskach działaczy PZPR zaczęły kształtować się ruchy antysemickie, pojawiły się również zarzuty skierowane przeciwko profesorowi

Akermanowi. Oskarżano go m.in. o otaczanie się w miejscu pracy Żydami. Od 1968 r. Karol Akerman przebywał za zgodą ministerstwa na stażu zagranicznym w Niemczech jako profesor wizytujący, a następnie pracownik naukowy w Instytucie Naukowo-Badawczym Izotopów w Düsseldorfie. Kilka lat później podjął decyzję o rezygnacji z pracy na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej oraz w Instytucie Badań Jądrowych i pozostaniu na stałe za granicą. Mieszkał w Niemczech, gdzie kontynuował pracę naukową w Düsseldorfie oraz we Francji – pracował tu jako wykładowca na Uniwersytecie w Sorbonie.

Całe zawodowe życie profesora Akermana związane było z chemią. Przyczynił się do rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce: uruchomił produkcję kwasu siarkowego i anhydrytu oraz elektrorafinację miedzi, za co został uhonorowany nagrodami państwowymi I (1951 r.) i II stopnia (1953 r.).

Opatentował dwa wynalazki:

- Sposób otrzymywania metali spektralnie czystych przez destylację pod zmniejszonym ciśnieniem. 15.12.1955, Instytut Metali Lekkich. Skawina, Polska. Prof. dr Karol Akerman i inż. Marian Orman.
- Sposób znakowania połączeń nierozłącznych, zwłaszcza w elementach metalowych stosowanych do przeróbki plastycznej. 1967, Fabryka Samochodów Ciężarowych im. Bolesława Bieruta. Lublin, Polska. Prof. dr Karol Akerman, inż. Marek Brafman, mgr Joachim Kierzek, inż. Emil Mazur i mgr Tadeusz Paździora.

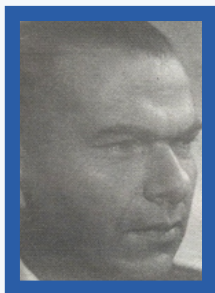
Profesor Akerman był promotorem wielu prac magisterskich na UMCS. Cieszył się szacunkiem w środowisku chemików. Zasięgano jego opinii w problematycznych kwestiach związanych z badaniami naukowymi. Współpracownicy widzieli w nim sympatycznego i życzliwego człowieka oraz dobrego specjalistę, szczególnie w kwestii zastosowania izotopów w badaniach technologicznych.

Karol Akerman zmarł 10 czerwca 1987 r. w Düsseldorfie. Został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

Archiwum Programu Historia Mówiona, To był zresztą przyjaciel profesora Waksmundzkiego- Edward Soczewiński – fragment relacji świadka historii, Ośrodek Brama Grodzka Teatr NN, 2007
Wiadomości Urzędu Patentowego Nr. 4, lipiec-sierpień, Wydawnictwo Urzędu Patentowego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Warszawa 1969 https://pl.wikipedia.org/wiki/Karol_Akerman, dostęp: 15.08.2021
<https://www.umcs.pl/pl/historia-wydzialu,702.html> dostęp: 15.08.2021
<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/ru/jednostka/-/jednostka/6208831> dostęp: 15.08.2021
<https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/634136> dostęp: 15.08.2021
<https://www.ztch.umcs.lublin.pl/index.php/pracownicy/nagrody-pracownikow> dostęp: 15.08.2021

Prof. dr hab. Henryk Gans

Matura 1926

Urodził się 28 października 1908 r. Uczył się w oddziale humanistycznym Państwowego Gimnazjum w Chrzanowie (dziś I Liceum Ogólnokształcące im. St. Staszica). W 1926 roku zdał egzamin maturalny. Następnie studiował na

Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dyplom lekarza otrzymał w 1932 r. W wieku 29 lat (1937 r.) uzyskał stopień doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy *Hałas i jego wpływ na zdrowie – sposoby badania stosowane w klinice*. Rok później rozpoczął pracę w Klinice Laryngologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego jako asystent jednego z najwybitniejszych polskich laryngologów, profesora Jana Miodońskiego. Wojenne losy rzuciły Henryka Gansa do Rumunii, gdzie w ośrodku dla uchodźców w Piteszti pomagał zarówno Polakom, jak i Rumunom. Tam przetrwał wojnę. Po jej zakończeniu powrócił do Kliniki Laryngologicznej UJ. Pracował tu do ostatnich chwil życia. Był przyjacielem i jednym z czołowych wychowanków profesora Jana Miodońskiego, który o Henryku Gansie pisał: „Wieloletni pracownik o rozległym wykształceniu ogólnolekarskim i otolaryngologicznym, dobry kolega”, „Nie uchybił nigdy zasadom uczciwości jako człowiek i lekarz”.

W 1954 roku Henryk Gans habilitował się na podstawie dysertacji *Odczyny błędnikowe po fenestracji*, a w 1955 r. uzyskał tytuł docenta. Był autorem kilkudziesięciu prac naukowych publikowanych w polskich i zagranicznych czasopismach medycznych. Brał czynny udział w licznych zjazdach otolaryngologicznych, w czasie których wygłaszał referaty, bazując na własnym bogatym doświadczeniu zawodowym.

W latach 1960-1962 piastował godność prodziekana Wydziału Lekarskiego. Był także przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Otolaryngologicznego Chirurgów Głowy i Szyi oraz jego honorowym członkiem. Po śmierci profesora Jana Miodońskiego przez cztery lata pełnił obowiązki kierownika Kliniki Laryngologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego (1963-1966).

Docent Henryk Gans specjalizował się w operacjach usznych, a przez pewien czas jako jedyny operował woreczek łzowy metodą Westa. Współpracownicy zapamiętali go jako znakomitego operatora, który z niezwykłą zręcznością potrafił usuwać ciała obce z dróg oddechowych i przełyku. Wysoko ceniono również jego zdolności dydaktyczne. Henryk Gans przez wiele lat sprawował także funkcję ordynatora oddziału

dziecięcego.

Małym pacjentom przynosił z domu kredki i papier do rysowania, żeby im się nie nudziło. Był człowiekiem niezwykle skromnym, który nie dbał o zaszczyty czy dobra materialne. Gdy do gabinetu prywatnego przyszedł ubogi pacjent, nie tylko nie brał od niego honorarium, ale jeszcze dawał mu pieniądze na lekarstwa. Przez całe lata dojeżdżał z Krakowa do Chrzanowa, aby w soboty w ambulatorium udzielać pomocy chorym.

Kochał muzykę. W młodości grał na skrzypcach. Można go było często spotkać w Filharmonii Krakowskiej. Muzyków i chórzystów leczył bezinteresownie. Słabością docenta Gansa było prowadzenie samochodu. Stał się bohaterem licznych kolizji drogowych. Zdarzało mu się przejechać na czerwonym świetle i poruszać się pod prąd. Mówił: „Nic z wypadków nie jest mi obce”. Koledzy z Kliniki Laryngologicznej, bojąc się o swoje samochody, wjeżdżali na parking dopiero wtedy, gdy docent już zaparkował. Kiedy pewnego dnia wjechał w witrynę sklepu w Chrzanowie, tłumaczył zdziwionym policjantom, że przed wojną nie było tam domu handlowego.

Docent Henryk Gans zmarł 12 czerwca 1982 roku.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

Organizacja polskich szkół naukowych z zakresu otolaryngologii nr2/2016, Journal of Health Study and Medicine, s. 83-101

<https://wl.cm.uj.edu.pl/wydzial/historia/otolaryngologia/> dostęp: 1.09.2021

http://www.otolaryngologia.org.pl/orl2/zarząd_główny/teksty.php?plik=członkowie_honorowi/pokaz_członka_honorowego.php&nr=131 dostęp: 1.09.2021

http://www.archiwum.wyborcza.pl/Archiwum/1,0,4597764,20060225KR-DLO,Henryk_Gans_19081982,.html, dostęp: 1.09.2021

Prof. dr hab. inż. Witold Leopold Stanisław Parysiewicz

Matura 1926

Urodził się 15 listopada 1907 r. w Sosnowcu, w rodzinie górniczej. W 1926 r. zdał maturę w chrzanowskim gimnazjum, po czym rozpoczął studia na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

W latach 1933-1939 pracował w kopalni „Wujek” w Katowicach, początkowo jako zwykły górnik, następnie na stanowisku sztygara. Czas II wojny światowej spędził w Krakowie pracując jako konduktor tramwajowy, potem jako technik budowlany na kolei. Po wojnie wrócił na kopalnię, został nawet jej dyrektorem. W kresie powojennym bardzo aktywnie działał na rzecz uruchamiania kopalń węgla kamiennego oraz konsolidacji środowiska górniczego. Już w 1945 r. zaangażował się w działania na rzecz górnictwa, wchodząc w struktury tymczasowego komitetu organizacyjnego reaktywowanego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Górniczego.

Od 1949 do 1952 r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowy Zakładów Górniczych w Mikołowie jako główny inżynier górnik, potem jako dyrektor techniczny. Uczestniczył w powstawaniu i budowie nowych kopalń: „Kościeszko Nowa”, „Wesoła”, „Ziemowit”, „Nowy Wirek”, „Julian”, „1 Maja”. Lata 1952-53 to praca w przedsiębiorstwie „Metrobudowa” na stanowisku inżyniera, gdzie zajmował się budową warszawskiego metra. Następnie zawodowe losy poprowadziły go do Centralnego Zarządu Budownictwa Węglowego w Katowicach oraz Biura Projektów Nowych Kopalń w Gliwicach, gdzie pracował do 1964 r. jako główny specjalista górniczy. W czasie tak intensywnej pracy zawodowej zaangażowany był również w działalność naukową. Od października 1955 r. kierował Katedrą Górnictwa, a od 1964 Katedrą Eksploatacji Złóż na Wydziale Górniczym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W 1959 r. został docentem. Tytuł doktora uzyskał pisząc rozprawę na temat *Zależności kątowych głównych kierunków (osi) transportu kopalni*. Rok 1965 przyniósł mu tytuł profesora nadzwyczajnego Politechniki Śląskiej. Pełnił także funkcję dziekana Wydziału Górniczego.

Witold Parysiewicz to człowiek bardzo zaangażowany w dziedzinę, której się poświęcił, czyli górnictwo. Zaangażowany nie tylko teoretycznie i badawczo, ale także praktycznie, jako inżynier. Oprócz licznych funkcji i stanowisk, profesor był też członkiem Rady Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa, Rady Programowej Wydawnictw Górniczych i Komitetu

Górnictwa PAN, Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Zdobył wiele odznaczeń, m.in. Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, medal Górnictwo w 1000-leciu Państwa Polskiego, odznaki za wieloletnią pracę w górnictwie. Zmarł nagle 6 maja 1967 r. w Warszawie, lecz pochowano go w Gliwicach.

Górnictwo i rozwój kopalni było głównym obszarem działań zawodowych prof. Parysiewicza i jego pracy naukowej. Szczególnie zajmował się zagadnieniami eksploatacji złóż, podszadzenia wyrobisk i projektowania kopalń, a także tematyką wstrząsów i tąpnięć. W dziedzinie zwalczania zagrożeń tąpnięciami był wybitnym specjalistą. W tej tematyce opublikował około 50 artykułów w czasopismach polskich i zagranicznych. W swoim dorobku ma także prace *Wstrząsy i tąpnięcia w kopalniach węgla kamiennego*, *Tąpnięcia w kopalniach*, *Struktura kopalni węgla. Roboty udostępniające i przygotowawcze*. Profesor kierował ponadto opracowywaniem systemu podziemnej eksploatacji węgla w Polsce.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Dolipski Marian, Strzałkowski Piotr: Wydział Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w roku jubileuszu 65-lecia. " Arch. Min. Sci.", Vol. 61 (2016), nr 1, p. 3–13, s. 8, dostępny na:

NAUCZY~1/AppData/Local/Temp/AMS%202016_1_Dolipski_Faculty%20of%20Mining.pdf, dostęp: 05.10.2021

Gwarkowie. Projektanci kopalń. „Poczet Gwarków Śląskich” zeszyt 2, red zeszytu Jerzy Mańka. Katowice:

Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, 2011, s. 25, dostępny na:

<http://studzionka.net.pl/projektanci%20kopaln.pdf>, dostęp: 05.10.2021

Jaros Jerzy: Parysiewicz Witold, w: Polski Słownik Biograficzny, Tom XXV, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1980, s. 235

Prof. dr hab. Ignacy Reifer Matura 1926

Słynny biochemik roślin, inicjator pionierskich badań nad naturalnymi inhibitorami enzymów, przyszedł na świat 30 czerwca 1909 r. w Chrzanowie jako Izak Reifer. Pochodził z rodziny Abrahama Hirsza Reifera i Matyldy z domu Rosenbaum, właścicieli

drogerii chrzanowskiej sytuowanej przy al. Henryka 1. Byli to ludzie bardzo przedsiębiorczy, ich drogeria była bardzo bogato zaopatrzona we wszelkie artykuły kosmetyczne, higieniczne, a także chirurgiczne i spożywcze. Ukończył chrzanowskie Państwo Gimnazjum im. Stanisława Staszica w 1927 r. (wg danych zawartych w publikacji *Z tradycją w nowoczesność. Spis*

absolwentów Gimnazjum i Liceum im. Stanisława Staszica w Chrzanowie 1911-2011). Następnie udał się do Brna aby podjąć studia na tamtejszej politechnice, na Wydziale Chemicznym. Rozprawę doktorską pisał na temat analizy stopów miedzi, brązów i srebra na drodze miareczkowej uzyskując stopień doktora w 1932 r. Oprócz działalności naukowej, był mocno zaangażowany w aktywność polityczną, tak w Polsce, jak i za granicą. Był m.in. członkiem Komitetu Dzielnicowego Komunistycznej Partii Polski w Chrzanowie. Należał także do Komunistycznej Partii Czechosłowacji i Austrii.

Studia mógł kontynuować tylko dzięki matce, która cały czas wspomagała go finansowo. Przeprowadził się do Austrii, gdzie w 1933 r. rozpoczął pracę naukową na Uniwersytecie Wiedeńskim w Instytucie Patologii Ogólnej i Doświadczalnej. Zajął stanowisko asystenta chemii analitycznej i biologicznej u prof. Fritza Rappaporta. Sytuacja w Europie robiła się coraz bardziej niepewna i niebezpieczna, w związku z tym Ignacy Reifer jeszcze przed przyłączeniem Austrii do Niemiec podjął decyzję o wyjeździe do Nowej Zelandii, gdzie pracował jako chemik, później jako biochemik w zakładzie chemii roślin Ministerstwa Badań Naukowych i Przemysłowych Nassey Agricultural College w Palmerston North. Tam na łamach „Journal of Science and Technology” opublikował dwadzieścia prac z chemii analitycznej, chemii alkaloidów, niebiałkowych związków azotowych. Zgłosił dwa patenty na witaminowe preparaty z drożdży piwnych. Badania skoncentrował na materiale roślinnym (trawy, koniczyny) jak i zwierzęcym (bydło, owce). Ignacy Reifer został pracownikiem Instytutu Chemii, co nastąpiło w 1945 r. Po zakończeniu II wojny światowej, mimo wielu lat spędzonych na obcej ziemi, dorobku naukowego, zdecydował się na powrót do kraju w 1948 r. Jego rodzice, którzy pozostali w Chrzanowie, zginęli podczas okupacji niemieckiej.

Już w Polsce napisał i obronił pracę habilitacyjną *Amoniak w ekstraktach roślinnych. Rola mocznika*. Dziesięciokrotne środowisko naukowe powoli odradzało się po wojnie, a takie nauki jak mikrobiologia, biochemia czy genetyka były bardzo podejrzliwie traktowane przez ówczesne władze. Praca zatem nie była łatwa. Ignacy Reifer kontynuował swoje zaangażowanie w działania polityczne. Został kierownikiem zakładu Wydziału Ogrodniczego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, a równolegle kierownikiem Zakładu Biochemii Wydziału Rolnego. 1950 rok przyniósł mu tytuł profesora nadzwyczajnego. Ignacy Reifer był jednym z założycieli Instytutu Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk założonego w 1952 r. W latach 1952-1969 kierował tam Zakładem Biochemii Roślin i był wicedyrektorem instytutu dla spraw naukowych. Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał dość szybko, w roku 1957, w wieku 49 lat. W 1964 r.

został członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk. Jego podróż naukowa objęła także współpracę z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie współorganizował Katedrę Biochemii i Biofizyki. Profesor było mocno zaangażowany i oddany dziedzinom, które badał. Był jednym z założycieli i organizatorów Polskiego Towarzystwa Biochemicznego i redaktorem czasopisma naukowego „Postępy Biochemii”. Stan zdrowia nie pozwolił mu jednak na kontynuowanie tak intensywnej pracy badawczej, w związku z czym przeszedł do Zakładu Biochemii Roślin w Instytucie Biologii Molekularnej, z którym związał się już na stałe, nie podejmując w innych miejscach zatrudnienia.

Za ogromny wkład w biochemię, za osiągnięcia o światowym formacie profesor został uhonorowany licznymi odznaczeniami, m.in. Krzyżami Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał także nagrodę państwową III stopnia w 1952 r. i nagrodę zespołową Państwowej Rady dla Spraw Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej. Jego drugą żoną była Jadwiga Szymak-Reiferowa, rusycystka, historyk literatury, tłumacz i nauczyciel akademicki, docent UJ. Przez całe swe życie sympatyzował i działał w związkach komunistycznych, za co był nawet pozwany do sądu, ale Sąd Okręgowy w Krakowie wydał wyrok uniewinniający. Profesor zmarł 2 kwietnia 1971 r. w wieku zaledwie 61 lat. Pochowany jest w Krakowie na Cmentarzu Rakowickim.

Tematyka badań profesora oscylowała wokół różnych zagadnień, głównie biochemii i jej wykorzystania w rolnictwie. Cechowała go ogromna pasja poznawcza, wytrwałość w pokonywaniu trudności losu, których życie mu nie szczędziło. Wiele godzin poświęcił na badania laboratoryjne, jak wspominał prof. K. Kleczkowski: „Był zawsze w zakładzie od wczesnych godzin rannych i wychodził niejednokrotnie jako ostatni późnym wieczorem.” Świetny organizator, pełen entuzjazmu, nowych idei naukowych i pasji.

We wczesnych latach pracy, po powrocie do kraju, Ignacy Reifer skoncentrował swe zainteresowania badawcze na alkaloidach, na ich metabolizmie w roślinach wyższych, drogach ich biosyntezy i katabolizowania oraz obecności enzymów cyklu ornitynowego w roślinach wyższych. Odkrył kilka nowych alkaloidów (perloinę w rajgrasie angielskim, estry hydroksylupaniny w łubieniu wąskolistnym). Wykazał, że dekarboksylaza (enzym) kwasu azotowego przebiega w wyższych roślinach bez uprzedniej rybotydacji, jak to się dzieje m.in. u zwierząt oraz że uracyl może być wbudowany do polinukleotydów z pominięciem frakcji nienonukleotydowej. Drugim pionierskim kierunkiem badań profesora stały się naturalne inhibitory (substancje hamujące aktywność) enzymów jak peptydazy znajdujące się w liściach czarnej porzeczki czy arginazy

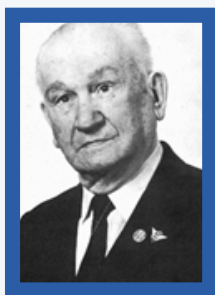
w nasionach słonecznika. Profesor czyścił także i dokonał identyfikacji pochodnych azotowych kwasu chlorogenowego. Trzecią pasją naukową stały się mikrometody oznaczania ilościowego niskocząsteczkowych metabolitów komórki roślinnej. Rezultaty swych badań publikował w licznych artykułach i pracach naukowych. Ustalenia i odkrycia Ignacego Reifera były pionierskie w skali światowej, cytowano je często w opracowaniach zagranicznych. W okresie pracy w SGGW profesor skierował pole badawcze w kierunku biochemii rolnictwa wykonując szereg doświadczeń. Jego badania dotyczyły m.in. oceny jakości mieszanki traw i roślin motylkowych pod kątem białka, witamin, hormonów, węglowodanów, zajął się opracowaniem szybkich, dokładnych i nie generujących dużych kosztów biochemicznych metod w rolnictwie. Propagował także nawóz wysokoazotowy.

Łącznie po 1948 r. profesor opublikował ponad 90 prac naukowych, popularnonaukowych, w tym także przekładów z literatury naukowej obcojęzycznej. Zaangażowanie naukowe Ignacego Reifera mocno oddziaływało na jego uczniów i zaowocowało zgrupowaniem wokół profesora silnej szkoły biochemików rolnych. Pod jego kierunkiem ukończono kilkadziesiąt pracy magisterskich, 12 doktorskich, a czterech uczniów uzyskało habilitacje. Do ostatnich chwil pracował w laboratorium, praca badawcza to było jego życie.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Biologia. Encyklopedia szkolna. Kraków, Zielona Sowa, 2006, hasło: inhibitor enzymatyczny, s. 274
Brzozowski Stanisław M.: Reifer Ignacy, w: Polski Słownik Biograficzny, T. XXXI, Wrocław: Zakład Narodowy Im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1988-1989, s. 16-18
Ignacy Reifer, Wikipedia, dostępny na: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ignacy_Reifer dostęp: 19.05.2021
Ignacy Reifer 1909-06-30-1971-04-02, Internetowy Polski Słownik Biograficzny, dostępny na: <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/ignacy-reifer> dostęp: 19. 05.2021
Ignacy Reifer (1909-1971), „Kronika Chrzanowska” numer specjalny, 2007, nr 150, s. 21, dostępny na: <https://www.yumpu.com/xx/document/read/16231593/nr-150-chrzanow> dostęp 02.06.2021
https://pl.wikipedia.org/wiki/Jadwiga_Szymak-Reiferowa, dostęp: 02.06.2021

Prof. dr hab. inż. Stefan Ziemia

Matura 1926

Stefan Ziemia urodził się 21 grudnia 1907 r. w Jaworznie. Ukończył chrzanowskie I Liceum Ogólnokształcące w 1926 r., w oddziale matematyczno-przyrodniczym. Rok później podjął studia na Wydziale Filozoficznym na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1932 r. otrzymał stopień magistra filozofii, ale ze specjalności fizyka.

Jego zainteresowania naukowe i badawcze podążyły w stronę nauk ścisłych. Już w 1938 r. uzyskał tytuł inżyniera górniczego na Akademii Górniczej w Krakowie, jednocześnie pracując jako starszy asystent przy Katedrze Techniki Teoretycznej i Wytrzymałości Materiałów na tejże uczelni u prof. Władysława Taklińskiego. W trakcie studiów na Akademii Górniczej zadebiutował na niwie naukowej pracą *Pomiary stosunku jednostek elektromagnetycznych do jednostek elektrostatycznych metodą Maxwella*. Podczas II wojny światowej Stefan Ziemia pracował w Elektrowni Miejskiej w charakterze robotnika, jednocześnie doskonaląc wiedzę z mechaniki i prowadząc tajne nauczanie. Po wojnie powrócił w struktury pracowników naukowych AGH zostając adiunktem w Katedrze Mechaniki Technicznej. W 1949 r. zdobył tytuł doktora dysertacją poświęconą m.in. rozkładowi naprężeń i odkształceń badanych poprzez funkcje naprężeń Love'a. Habilitował się bardzo szybko, bowiem już w 1950 r. na podstawie rozprawy *Funkcja naprężeń we współrzędnych kulistych*. Równocześnie zgłębiał teorię sprężystości, fizykę metali, fizykę ciała stałego i chemię powierzchni wraz z zagadnieniem tarcia i zużycia. W latach 1950-51 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Hutniczego AGH, jednocześnie będąc kierownikiem Zakładu Mechaniki Ogólnej na tym wydziale. Rok 1951 przyniósł znaczące zmiany w życiu profesora, bowiem przeprowadził się do Warszawy, gdzie objął funkcję kierownika Katedry Mechaniki Teoretycznej i Wytrzymałości Materiałów na nowo powstałej uczelni – Wojskowej Akademii Technicznej. Wniósł bardzo znaczący wkład w organizowanie struktur naukowych i kierunków nauczania na tej uczelni. Zmiana ta przyniosła nominację na profesora nadzwyczajnego w 1952 r., a już kilka lat później, w 1958 r. Stefan Ziemia uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. Od 1951 r. profesor był silnie związany z wojskiem, zwłaszcza z Wojskowym Instytutem Techniki Pancernej i Samochodowej. Jego starania i zaangażowanie zaowocowały otrzymaniem przez Radę Naukową WITPiS uprawnienia do nadawania stopni naukowych. Na Wojskowej Akademii Technicznej profesor pracował do 1964 r. by następnie zaangażować się

całkowicie w pracę w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk, z którym był związany już od 1953 r. Pełnił tam funkcje kierownicze, m.in. w Pracowni Drgań Mechanicznych, Zakładzie Teorii Konstrukcji Maszyn, pracowni Badań Maszyn i Elementów w Zakładzie Układów Mechanicznych. Profesor gromadził wokół siebie zespoły młodych pracowników naukowych do prowadzenia badań, tworząc różne ośrodki naukowe w kraju. Główne zagadnienia badawcze znajdujące się w polu zainteresowania profesora to problematyka drgań i tarcia. Z Jego inicjatywy rozpoczęto w Polsce badania procesów dynamicznych z uwzględnieniem czynników o charakterze losowym. Profesor przy każdej możliwej okazji wypuklał konieczność dynamicznego traktowania maszyn.

W 1956 r. profesor powołał grupę młodych naukowców z całej Polski, która zajmowała się problematyką tarcia, zużycia i smarowania maszyn. Grupa rozwijała się, tworząc z czasem Sekcję Podstaw Eksploatacji Komitetu Budowy Maszyn PAN. Sekcja organizowała liczne sympozja naukowe, rozwijając pod badawczym okiem profesora Ziembę teorię systemów eksploatacji. Profesor rozwijał tę dziedzinę badań na skalę całego kraju, dbając o rozwój ośrodków badawczych i popularyzację najnowszych osiągnięć. Kierował pracami naukowymi także w wielu instytucjach naukowych i uczelniach wyższych, m.in. Wojskowej Akademii Technicznej, Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechnikach: Krakowskiej, Częstochowskiej, Poznańskiej, Szczecińskiej, Instytucie Odlewnictwa, Instytucie Obróbki Skrawaniem, Wojskowym Instytucie Technicznym Uzbrojenia i wielu innych. Sprawował liczne i znaczące funkcje w komisjach PAN, był redaktorem naczelnym wydawnictw „Zagadnienia Eksploatacji Maszyn”, „Nonliner Vibration Problems”. Wśród tylu licznych obszarów działania, profesor był także członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, Polskiego Towarzystwa Matematycznego, American Mathematical Society, American Society for Experimental Stress Analysis oraz członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Tribologicznego. Nie można nie wspomnieć o licznym gronie wypromowanych doktorów w liczbie 66 osób, 24 docentach i profesorach habilitujących się pod merytoryczną opieką profesora Stefana Ziembę.

Ogromne dokonania profesora Ziembę na polu naukowym, badawczym, organizacyjnym zostały wielokrotnie docenione licznymi nagrodami i odznaczeniami, w tym: Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym Medalem „Za zasługi dla obronności kraju”. Otrzymał tytuł doktora honoris causa na uczelniach polskich i zagranicznych: Akademii Górniczo-Hutniczej, Wyższej Szkoły Technicznej w Bratysławie, Politechniki Poznańskiej i Wojskowej

Akademii Technicznej.

Zainteresowania badawcze i naukowe profesora były bardzo rozległe. Pasjonował się tym, co badał, nad czym pracował. I tę pasję widać w jego jakże bogatych dokonaniach. Na początku swej drogi naukowej badał zagadnienie wyężdżenia materiału w różnych ujęciach. Następnie zajął się problematyką drgań i tarć. Posiadał ogromną wiedzę z wielu dziedzin, głównie z zakresu mechaniki teoretycznej (szczególnie teorii drgań), którą wykorzystywał w innych specjalnościach, jak: technice wibracyjnej, dynamice maszyn, tribologii, teorii niezawodności, wytrzymałości materiałów, inżynierii materiałowej. Opracował metody badań ograniczoności i stateczności ruchu. Jego badania i doświadczenia ułatwiły analizę zjawisk dynamicznych dokonujących się w większości maszyn i urządzeń. Doświadczenia eksperymentalne prowadzone przez profesora pozwoliły na określenie roli tłumienia w materiale i wpływu określonych czynników zewnętrznych na zanikanie drgań. Drgania a ogólnie dynamika maszyn stały się jednym z głównych obszarów badawczych profesora Ziembę. Badał zjawiska tarcia, zużycia i smarowania. Pracując nad zagadnieniami związanymi z eksploatacją maszyn przyczyniał się do poprawy jakości przemysłu, rolnictwa, górnictwa i innych działów gospodarki polskiej.

Tak bogata działalność naukowa i badawcza musiała zaowocować imponującym dorobkiem naukowym. Profesor Stefan Ziembę to autor około 150 prac, które ukazały się tak w kraju, jak i za granicą. Do bardziej znaczących publikacji profesora należy zaliczyć tytuły: *Analiza drgań*, *Zagadnienia tarcia suchego* (z Pawłem Solskim), *Podstawy pomiarów drgań mechanicznych* (z Janem Osieckim), *Zużycie przez tarcie* (z Pawłem Solskim), *Problemy rozwoju nauki o eksploatacji maszyn i urządzeń technicznych* (redaktor), *Sterowanie i zarządzanie eksploatacją systemów technicznych* (redaktor).

Wybrane publikacje jego autorstwa podkreślały konieczność modelowania pewnych zjawisk zachodzących w układach mechanicznych w postaci równań różniczkowych silnie nieliniowych. Wygłosił kilkadziesiąt referatów zarówno na konferencjach krajowych jak i międzynarodowych. To twórca polskiej szkoły w zakresie dynamiki maszyn, nauki o eksploatacji oraz inżynierii systemów. Profesor Stefan Ziembę to niewątpliwie prawdziwa legenda mechaniki polskiej.

Profesor zmarł 25 maja 1994 r. w Warszawie. Wpisał się trwale i zasłużył w historię nauki polskiej, jak i wielu uczelni wyższych i instytucji naukowych.

Opracowała: Barbara Janda

Źródła:

80-ta rocznica urodzin Nestora polskiej nauki profesora Stefana Ziembę, Polskie Towarzystwo Tribologiczne, dostępny na: http://www.tribologia.org/ptt-old/zie/z_80lat.htm, dostęp: 12.05.2021

Prof. dr hab. inż. Bronisław Skinderowicz

Matura 1933

Przyszedł na świat 17 kwietnia 1915 r. w Jaworznie. Jego ojciec, Stanisław, był technikiem górnictwa podziemnego i sztygarem. Bronisław Skinderowicz uczył się w Państwowym Gimnazjum Męskim w Chrzanowie (dziś I Liceum Ogólnokształcące im. St. Staszica). Po zdaniu matury w 1933 r. studiował na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. W ostatnim roku nauki pracował również w Biurze Mierniczego Przysięgłego, dokonując pomiarów na terenie Jaworzna. 18 grudnia 1938 r. otrzymał dyplom inżyniera miernictwa. Następnie odbył roczną służbę wojskową w Centrum Wyszkożenia Saperów w Modlinie. We wrześniu 1939 r. w stopniu kaprała podchorążego brał udział w obronie Warszawy. W czasie okupacji niemieckiej pracował jako górnik dołowy w kopalni Jaworzno. Po wojnie, w latach 1945-1947, był zatrudniony na stanowisku mierniczego i asystenta kierownika kopalni Sobieski. Następnie zajmował posadę kierownika w Dziale Mierniczo–Geologicznym Jaworznicko–Mikołowskiego Zjednoczenia w Mysłowicach (1947-1950). W kwietniu 1950 r. rozpoczął pracę w Ministerstwie Górnictwa najpierw jako starszy inspektor Departamentu Produkcji Górnictwa Węglowego, a następnie jako naczelnik w Departamencie Mierniczo–Geologicznym w Katowicach. Równocześnie kontynuował studia na Wydziale Miernictwa Geologicznego Akademii Górniczej (później Akademii Górniczo–Hutniczej) w Krakowie. 29 grudnia 1952 r. po obronie dysertacji *Zbadanie wpływu wilgotności i temperatury na pomiar odległości odległownicą TI* otrzymał tytuł magistra inżyniera miernictwa górniczego. Od 1951 r. Bronisław Skinderowicz był wykładowcą miernictwa górniczego, a potem także szkół górnich w Katedrze Miernictwa Górniczego i Katedrze Budownictwa Kopalń Politechniki Śląskiej. W latach sześćdziesiątych szczególnie interesował się pomiarami geodezyjnymi związanymi z budową szybów, montażem wież i urządzeń wydobywczych. Uczestniczył w międzynarodowych kongresach naukowych poświęconych wspomnianym problemom.

W latach 1953-1964 był prodziekanem i dziekanem Wydziału

Górniczego Studium Wieczorowego Politechniki Śląskiej. Prowadził również wykłady dla studentów Wydziału Geodezji Górniczej AGH. 28 czerwca 1966 roku na podstawie pracy *Określenie kryteriów kształtowania się niecek osiadania w przypadku eksploatacji pokładów nachylonych* uzyskał stopień doktora nauk technicznych. W tym samym roku został zatrudniony w Ministerstwie Górnictwa i Energetyki jako główny mierniczy Resortu Górnictwa. Od 1972 r. pracował w Głównym Instytucie Górnictwa kolejno na stanowiskach: sekretarza naukowego, zastępcy dyrektora Ośrodka do Spraw Techniki Górniczej, zastępcy dyrektora i dyrektora Ośrodka Ochrony Żłóża i Ochrony Powierzchni oraz zastępcy dyrektora Instytutu Eksploatacji Górniczej. W 1975 r. na podstawie rozprawy naukowej *Wpływ czasu na kształtowanie się dynamicznych niecek osiadania* uzyskał habilitację. Pięć lat później otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. Pod kierunkiem profesora Skinderowicza opracowano programy eksploatacji górniczej pod śródmieściem Katowic, Jastrzębiem i Kochłowicami.

W 1983 r. Bronisław Skinderowicz przeszedł na emeryturę, nadal jednak pracował na pół etatu w Głównym Instytucie Górnictwa, zajmując się problemami związanymi z ochroną powierzchni dla potrzeb kopalń Rybnicko – Jastrzębskiego Gwarectwa Węglowego. Profesor Bronisław Skinderowicz jako autor i współautor opublikował kilkadziesiąt artykułów na łamach m.in.: „Przeglądu Geologicznego”, „Ochrony Terenów Górniczych”, „Poradnika Górnika”. Profesor był także autorem opracowania *Klassifizierung tektonischer Verwerfungen* (1974 r.) oraz *Przemieszczanie punktów powierzchni nieustalonych niecek osiadania* (1977 r.), a także redaktorem i współautorem monografii: *Perspektywiczne kierunki rozwoju techniki w miernictwie górniczym* (1974 r.) i *Ochrona powierzchni i obiektów przed szkodami górniczymi* (1984 r.).

Bronisław Skinderowicz opracował dwa patenty dotyczące techniki wykonywania pomiarów geodezyjnych w kopalniach i wpływu eksploatacji górniczej na powierzchnię. Uczestniczył w pracach Komisji Geodezji PAN w Katowicach oraz przewodniczył resortowym Komisjom Ochrony Powierzchni i Zagrożeń Wodnych, a także Głównej Komisji Szkoleniowo – Odczytowej Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa. Za swoje dokonania był wielokrotnie nagradzany. Otrzymał m.in.: Medal w Obronie Warszawy, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski, Krzyż Oficerski, Order Odrodzenia Polski. Profesor Bronisław Skinderowicz zmarł 29 sierpnia 1987 r. Został pochowany na cmentarzu przy ulicy Francuskiej w Katowicach.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

Polski słownik biograficzny, tom XXXVIII, PAN, Warszawa – Kraków 1997–1998, str. 166–167

Prof. dr hab. Ryszard Badura

Matura 1939

Miasto rodzinne znakomitego i znanego profesora medycyny weterynaryjnej Ryszarda Badury to Trzebinia. Tam przyszedł na świat 3 listopada 1923 r., tam ukończył szkołę podstawową. Następnie podjął naukę w Chrzanowie, w ówczesnym Państwowym Liceum i Gimnazjum Męskim, a u progu II wojny światowej, w 1939 r. zdał małą maturę. W czasie wojny miał się różnych zajęć, m.in. pracował w chrzanowskiej Fabryce Lokomotyw „Fablok” (w okresie wojny Oberschlesische Lokomotivwerke AG Krenau czyli Oberlok) jako uczeń ślusarski oraz w Bystrej Śląskiej jako portier w szpitalu. Po wojnie udał się do Katowic i wystąpił z wnioskiem do kuratorium oświaty o umożliwienie mu zdania matury. Zdał ją w trybie eksternistycznym i to otworzyło mu drzwi do rozwoju naukowego i pozwoliło rozpocząć studia na wrocławskim Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki. Ukończywszy w 1950 r. studia, rozpoczął pracę naukową w Katedrze i Klinice Chirurgii Weterynaryjnej, pod kierunkiem prof. Kazimierza Szczudłowskiego. Z Katedrą związał się na dłużej, tam też doktoryzował się w 1952 r. a osiem lat później uzyskał habilitację, po której objął kierownictwo Katedry. Funkcję tę pełnił bardzo długo, bo przez 34 lata. W latach 1962–1965 sprawował także funkcję prodziekana i dziekana Wydziału Weterynaryjnego. Następnie został na kilka lat prorektorem, a od 1969 r. rektorem Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (aktualna nazwa). Rok 1964 to nadanie mu tytułu profesora nadzwyczajnego, a 10 lat później jego dorobek naukowy uwiecznił tytuł profesora zwyczajnego.

Ryszard Badura współpracował z licznymi ośrodkami naukowymi tak w kraju jak i za granicą. Współpracował z wrocławską Akademią Medyczną, z Uniwersytetem Humboldta w Berlinie, Wyższą Szkołą Weterynaryjną w Hanowerze, Uniwersytetem im. Ludwiga Maximiliana w Monachium, Oddziałem Wrocławskim PAN a także z Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu. Badania prowadzone przez profesora koncentrowały się wokół trzech obszarów: anestezjologii, traumatologii oraz transplantologii. Nierzadko brał udział w pionierskich, eksperymentalnych badaniach z tych dziedzin. Był mocno zaangażowany w rozwój badanych przez siebie zagadnień. Organizował liczne sympozja i konferencje naukowe, w tym cykliczny kongres „Pro Animalia et Homine”. Działał jako wieloletni wiceprezes i prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk

Weterynaryjnych, był członkiem z wyboru Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN i członkiem honorowym tego Komitetu. Był także jednym z członków – założycieli Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Dbał również o publikacje naukowe, pracując w redakcjach czasopism: „Medycyna Weterynaryjna” oraz „Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Zaslugi na polu medycyny weterynaryjnej, a zwłaszcza chirurgii i transplantacji były ogromne. Miał też zasługi dla medycyny człowieka. Trzy uczelnie wyższe uhonorowały Ryszarda Badurę tytułem doktora honoris causa: macierzysta Akademia Rolnicza we Wrocławiu (1999), wrocławska Akademia Medyczna (2000) oraz Uniwersytet im. Ludwiga Maximiliana w Monachium (2010). Został odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Polskiego Towarzystwa Nauk weterynaryjnych „Pro Scientia Veterinaria Polona” oraz wieloma innymi wyróżnieniami. Dał się poznać jako człowiek niezwykle zaangażowany w rozwój weterynarii polskiej, otwarty, serdeczny, z dużym poczuciem humoru, błyskotliwy, charakteryzujący się ogromną pasją badawczą. Miłośnik opery. Promował i wspomagał ludzi, którzy dążyli do celu, był znakomitym, choć wymagającym dydaktykiem i organizatorem, erudytą o szerokich horyzontach. Wypromował 24 doktorów, kierował 5 habilitacjami, pod jego opieką dyplom specjalisty uzyskało 400 lekarzy weterynarii. Niekwestionowany autorytet, bardzo ceniony także poza granicami Polski. Badania naukowe prowadzone przez profesora koncentrowały się, jak już wyżej wspomniano, na trzech obszarach: anestezjologii, traumatologii oraz transplantologii weterynaryjnej. Współpracował z wieloma profesorami medycyny, wspólnie wykonywali badania eksperymentalne z zakresu chirurgii kostnej, klatki piersiowej, laparoskopowej, implantologii, protez naczyniowych, ale także interdyscyplinarne obejmujące: biomechanikę, chemię, bioceramikę politechniczną (m.in. opracował wszczepy korundowe do rekonstrukcji stawów oraz protezy przewodów żółciowych). Zajmował się urazami, szczególnie stabilizacją stawów po złamaniach i transplantacji. W zakresie transplantologii zajmował się szczególnie wszczepieniami tkankowymi jako metodą stymulacji organizmu autogennymi bodźcami oraz transplantacji fragmentów śledziony i segmentów wątroby. Wspólnie z prof. Andrzejem Modrakowskim, prof. Ryszard Badura stworzył podstawy polskiej anestezjologii weterynaryjnej. Zaangażowany był mocno nie tylko w leczenie zwierząt, ale i ochronę zdrowia zwierząt i ludzi. Profesor Ryszard Badura dożył pięknego wieku 95 lat i odszedł 13 stycznia 2019 r. Wszyscy, którzy go znali określali go mianem człowieka legendy.

Źródła:

mag, Zmarł wybitny profesor, wieloletni rektor wrocławskiej uczelni, dostępny na: <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,24363186,zmarl-wybitny-profesor-wieloletni-rektor-wroclawskiej-uczelni.html>, dostęp: 12.05.2021

Pelczyńska Elżbieta, Profesor Ryszard Badura – wspomnienie, „Medycyna Weterynaryjna”, 2019 nr 75, s. 316-317, dostępny na: <http://www.medycynawet.edu.pl/images/stories/pdf/pdf2019/052019/badura.pdf>, dostęp: 12.05.2021

Profesor dr hab. Ryszard Badura (1923-2019), „Medycyna Weterynaryjna”, 2019 nr 75, s. 316-317, dostępny na: <http://www.medycynawet.edu.pl/images/stories/pdf/pdf2019/052019/badura.pdf>, dostęp: 12.05.2021

Prof. Ryszard Badura; Akademia Rolnicza we Wrocławiu (1999), dostępny na: <https://upwr.edu.pl/uczelnia/o-uczelni/historia-i-misja-uczelni/doktorzy-honoris-causa/prof-ryszard-badura-30.html>, dostęp: 19.05.2021

Zmarł prof. Ryszard Badura, dostępny na: https://upwr.edu.pl/aktualnosci/zmarl_prof_ryszard_badura-224.html, dostęp: 12.05.2021

Prof. dr hab. Stanisław Jan Starzycki Matura 1939

Profesor Starzycki urodził się 3 czerwca 1923 r. w Brodłach. Przed wojną uczęszczał do Państwowego Gimnazjum i Liceum w Chrzanowie, a w trakcie okupacji ukończył w 1943 r. dwuletnią szkołę rolniczą

w Czernichowie i podjął pracę w Zarządzie Dóbr Krzeszowice. Na temat egzaminu maturalnego nie udało się odnaleźć dokumentów. Wiele z nich z tego okresu przepadło, spłonęło lub uległo zniszczeniu.

Po wojnie Stanisław Starzycki podjął studia na Wydziale Rolniczym (od 1946 r. Wydziale Rolniczo-Leśnym) Uniwersytetu Jagiellońskiego, które ukończył dyplomem magistra inżyniera rolnictwa w roku 1949. Podczas studiów specjalizował się z hodowli roślin pod kierunkiem Kazimierza Miczyńskiego juniora. Zatrudnił się także w Stacji Hodowlano-Badawczej Państwowych Zakładów Hodowli Roślin w Grodkowicach k. Bochni, po studiach kontynuując pracę w tej jednostce w charakterze kolejno technika, asystenta, starszego asystenta i kierownika naukowego. Do prac genetycznych i hodowlanych zbierał odmiany jęczmieni ozimych oraz koniczyn. Zabiegał o odtworzenie znanych przed wojną odmian zbóż, koncentrował się także nad podwyższeniem wartości użytkowej pszenicy zwyczajnej poprzez krzyżowanie z innymi gatunkami. Pracował również nad przeniesieniem wybranych cech jęczmienia jarego do jęczmienia ozimego. W 1951 r. powstał Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Warszawie, który przejął stację w Grodkowicach, jednak S. Starzycki utrzymał stanowisko kierownika naukowego. Dzięki jego działaniom zrekonstruowano pszenicę ozimą, jęczmień ozimy i owies, które przez następne lata były z powodzeniem uprawiane w Polsce.

Profesor angażował się w działania społeczne, samorządowe, m.in. był radnym Powiatowej Rady Narodowej w Bochni, działał w strukturach PZPR oraz Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Po przeprowadzeniu się od Warszawy, kontynuował swoją aktywność, działając w strukturach PZPR oraz pracując w kilku komisjach Komitetu Dzielnicowego Warszawa-Śródmieście oraz Komitetu Wojewódzkiego. Lata 1964-1971 to okres zaangażowania prof. Starzyckiego w prace komisji PZPR (której przewodniczył) ds. Instytutów PAN i Szkół Wyższych, natomiast po 1969 r. został lektorem KC PZPR. Z partią związany pozostał do śmierci.

W 1954 r. odbył trwający dwa miesiące staż naukowy w Instytucie Genetyki w Odessie. Do 1960 r. piastował funkcję p.o. zastępcy dyrektora IHAR w Warszawie jednocześnie kierując zorganizowaną przez siebie Pracownią Genetyki. Od 1957 r. pełnił funkcję adiunkta w Zakładzie Roślin Zbożowych IHAR w Krakowie. Dwa lata później uzyskał również stopień kandydata nauk rolnych na podstawie rozprawy *Zmienność mieszańców koniczyny białej (Trifolium repens L.) z koniczyną czerwoną (Trifolium pratense L.)*. W 1959 r. przebywał na trzymiesięcznym stypendium Światowej Organizacji Zdrowia w instytutach genetyki i hodowli roślin w Holandii, Danii i Szwecji. W roku 1960 objął już na stałe kierownictwo stworzonej przez siebie Pracowni Radiologicznej w Zakładzie Biologii i Fizjologii Rozwoju Roślin IHAR przekształconej z czasem w samodzielną Pracownię Radiobiologiczną, a następnie w Zakład Radiobiologii. W krótkim czasie został mianowany zastępcą dyrektora IHAR ds. naukowych. Rok 1962 przyniósł mu habilitację na podstawie rozprawy *Badania nad mieszańcami międzygatunkowymi koniczyny Trifolium repens L. x Trifolium pratense L.* a już w 1967 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. Od 1969 r. przez kolejne 14 lat pełnił funkcję dyrektora IHAR. Dążył do unowocześnienia metod i problematyki badań, pozyskiwał środki na ich realizację, organizował współpracę międzynarodową oraz delegował młodszych pracowników na zagraniczne staże. Rok 1972 to II Kongres Nauki Polskiej Przygotowany przez prof. Starzyckiego. Wygłosił tam przygotowany ze współpracownikami referat poświęcony naukowym problemom produkcji roślinnej. Sześć lat po uzyskaniu tytułu profesora nadzwyczajnego, został mianowany profesorem zwyczajnym (1973 r.). W roku 1976 odbył trzymiesięczną podróż studialną do Meksyku, Stanów Zjednoczonych i Kanady dzięki przyznanemu stypendium United Nations Development Programme.

Nie tylko Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin pochłaniał jego czas i zaangażowanie. Prof. Stanisław Starzycki od 1965 r. był zatrudniony w Szkole Wyższej Gospodarstwa Wiejskiego w roli docenta w Katedrze Hodowli Roślin Był także członkiem Senackiej Rady Naukowej Zakładu Upowszechniania Postępu oraz Rolniczych i Leśnych Zakładów Doświadczalnych. Jego

zobowiązania i prace naukowe w ramach IHAR miały tak ogromne znaczenie dla kraju, że Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wydał decyzję o ograniczeniu, a następnie o całkowitym zlikwidowaniu zatrudnienia prof. Starzyckiego w SGGW. Profesor miał skoncentrować się na rozwoju działalności IHAR i koordynowaniu znaczącego zagadnienia związanego z hodowlą nowych odmian pszenicy i żyta. Możliwość kontynuacji zatrudnienia w SGGW pojawiła się dopiero w 1984 roku, z czego profesor skorzystał, zmniejszając swe zatrudnienie w Instytucie. W okresie pracy w Szkole Głównej realizował wykłady i ćwiczenia z genetyki, hodowli roślin, nasiennictwa dla studentów zaocznych, ponadto wygłaszał specjalistyczne wykłady z genetyki roślin motylkowych oraz z problematyki wpływu promieniowania jonizującego na fizjologię i rozwój roślin. Pod jego kierunkiem prace magisterskie obroniło wielu studentów, był też promotorem około 20 rozpraw doktorskich.

Prof. Stanisław Starzycki miał również i inne obszary działalności naukowej. Już od 1960 r. działała w Komitecie Hodowli i Uprawy Roślin Polskiej Akademii Nauk, pełniąc funkcje kolejno sekretarza, członka, zastępcy przewodniczącego i przewodniczącego w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych XX w. Kierował pracami Zespołów Radiologii i Genetyki, działał w strukturach Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa PAN oraz członkiem Rady Naukowej Instytutu Genetyki Roślin PAN. Był członkiem korespondencyjnym, a od 1989 r. członkiem rzeczywistym PAN, wpisał się także w struktury Polskiej Akademii Umiejętności. Jego autorytet i specjalizacja w tej dziedzinie nauki były bardzo uznane na całym świecie. Wielokrotnie reprezentował Polskę na kongresach i zjazdach naukowych za granicami kraju, m.in. w Bułgarii, na Węgrzech, we Włoszech, w Czechosłowacji, NRD, Szwecji. Pełnił liczne funkcje (w tym prestiżowe) w stowarzyszeniach i instytucjach naukowych, w tym był członkiem zarządu głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techniki Rolnictwa, członkiem Komitetu Nagród Państwowych, od 1970 r. członkiem Państwowej Rady ds. Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej, przez 12 lat pełnomocnikiem Ministra Rolnictwa ds. hodowli zbóż w Centrum Koordynacyjnym Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej w Odessie, członkiem Rady Głównej Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, sekretarzem jej prezydium. Prof. Starzycki był również członkiem Sekcji III w Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów. To jednak nie wszystkie jego funkcje i aktywności. Warto jeszcze dodać, że należał do Polskiego Towarzystwa Genetycznego, Polskiego Towarzystwa Radiobiologicznego im. Marii Skłodowskiej-Curie, Europejskiego Stowarzyszenia Badań w zakresie Hodowli Roślin „Eucarpia”, a także European Society of Nuclear Methods in Agriculture. Profesor intensywnie angażował

się w popularyzowanie nauki i rezultatów badań wchodził w skład komitetów redakcyjnych takich czasopism naukowych, jak: „Hodowla Roślin, Aklimatyzacja i Nasiennictwa”, „Biuletyn I HAR”, „Roczniki Nauk Rolniczych, S.A.”, „Nowe Rolnictwo”, „Zeitschrift für Pflanzenzüchtung” oraz „Landwirtschaftliches Zentralblatt Abt. II. Pflanzliche Produktion.” Tak bogata, wszechstronna działalność została odpowiednio doceniona. Profesor Starzycki został uhonorowany Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżami: Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim Odrodzenia Polski oraz Orderem Sztandaru Pracy II kl.

Praca naukowa profesora skoncentrowana była głównie na roślinach użytkowych, które miały duże znaczenie w rozwoju rolnictwa. Prof. Starzycki prowadził badania w zakresie krzyżowania form roślin oddalonych filogenetycznie celem uzyskania roślin potomnych o korzystnych cechach użytkowych. Wraz z podległymi sobie zespołami badawczymi wytworzył kilka wartościowych odmian roślin użytkowych, takich, jak: koniczyna biała (Radi) i czerwona (Raba), bobik (Dino, Stego), groch wąskolistny (Ramir). Przedstawił proces późniejszego dojrzewania nasion, w wielu pracach opisał zjawisko zwiększania zakresu zmienności cech u zbóż i roślin strączkowych metodami radiogenetycznymi oraz zastosowania tychże do tworzenia nowych, cennych dla rolnictwa odmian. Szczególną wartość miały jego badania nad mutagenizacją radiacyjną uzyskiwaną poprzez promieniowanie jonizujące oraz wykorzystanie jej w pracach genetycznych i hodowlanych. Tematykę radiobiologii ujęto w monografii zbiorowej *Ochrona przed opadem radioaktywnym w rolnictwie* redagowanej przez profesora. Stanisław Starzycki był koordynatorem zakrojonego na szeroką skalę tematu badawczego dotyczącego wyhodowania wysokoplennych odmian zbóż i roślin pastewnych o wysokiej wartości użytkowej oraz opracowania agrotechniki tych roślin. To także autor książek: *Uprawa i nasiennictwo koniczyn* i *Koniczyny*. Jego badania były bardzo cenione zarówno w kraju, jak i poza jego granicami, szczególnie, że dotyczyły tak potrzebnego rozwoju rolnictwa i hodowli roślin użytkowych.

Profesor Stanisław Starzycki zmarł 13 grudnia 1991 r.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Majewski Tomasz: *Starzycki Stanisław Jan* (1923-1991) w: *Polski Słownik Biograficzny*, T. 42, Kraków, 2004, s. 446-448

Majewski Tomasz: *Stanisław Jan Starzycki*, w: *Internetowy Polski Słownik Biograficzny*, dostępny w: <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/stanislaw-jan-starzycki>, dostęp: 23.09.2021
zdjęcia <https://slidetodoc.com/komitet-fizjologii-genetyki-i-hodowli-rolin-pan-1957/>

Prof. dr hab. n. med. Leszek Bolesław Cieciora

Matura 1945

Urodził się 12 listopada 1925 r. w Chrzanowie. Jego rodzicami byli Tomasz Cieciora i Stanisława z domu Palonek. Gdy wybuchła druga wojna światowa miał zaledwie 14 lat. W czasie okupacji niemieckiej pracował w systemie trzymianowym w Fabryce Lokomotyw „Fablok” i jednocześnie samodzielnie się uczył. W 1945 r. ukończył kursy dla dorosłych w Państwowym Liceum i Gimnazjum im. Stanisława Staszica w Chrzanowie, uzyskał maturę i zdał egzaminy wstępne na Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego. Już w czasie studiów interesował się działalnością badawczą- był członkiem Koła Naukowego przy Zakładzie Biologii, pracował jako hospitant w Klinice Neurologicznej, był seminarzystą w Zakładzie Historii Medycyny. W 1948 r. został powołany do służby wojskowej, odtąd kontynuował edukację w ramach w Kompanii Akademickiej. Po otrzymaniu dyplomu lekarza (30 kwietnia 1951 r.) rozpoczął służbę najpierw w jednostce wojskowej w Gorzowie Wielkopolskim jako lekarz (później starszy lekarz) pułku, a następnie w Krośnie Odrzańskim jako szef służby zdrowia dywizji. W tym czasie uzyskał specjalizację z położnictwa i ginekologii. W roku 1956 został służbowo przeniesiony do Łodzi, gdzie w Wojskowym Centrum Wyszczepienia Medycznego objął stanowisko wykładowcy interny. Gdy w 1958 r. powołano Wojskową Akademię Medyczną, rozpoczął pracę jako starszy asystent, a następnie adiunkt Zakładu Histologii i Embriologii WAM. Leszek Cieciora był pierwszym doktorem medycyny promowanym przez Radę Wydziału Lekarskiego Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi (9 czerwca 1959 r.). Praca doktorska w formie monografii pod tytułem *Badania cytologiczne łożyska ludzkiego w różnych okresach jego rozwoju* została wydana przez PZWL (Warszawa 1960).

Oryginalnymi odkryciami autora dysertacji i trwałym wkładem do placentologii są opisy rozwoju pączków trofoblastycznych oraz mechanizmów rozgałęziania się kosmków łożyskowych. Leszek Cieciora jako jeden z pierwszych otrzymał stopień doktora habilitowanego nadany przez Radę Wydziału Lekarskiego WAM (20 października 1964 r.). Rozprawa habilitacyjna nosiła tytuł *Badanie histochemiczne nad aktywnością niektórych enzymów w prawidłowej i uszkodzonej gonadzie męskiej szczura białego - wpływ furadantany, promieniowania rtg i mikrofal*. W roku akademickim 1964/65 major doc. dr hab. Leszek Cieciora został powołany na stanowisko

kierownika Katedry Histologii i Embriologii. Zarządzał nią przez 27 lat. Katedra stała się w tym czasie jedną z najlepiej wyposażonych w kraju w aparaturę badawczą i dydaktyczną. Była chlubą Wojskowej Akademii Medycznej, miejscem licznych wizyt dostojników państwowych i delegacji zagranicznych. Od 1970 do 1974 roku Leszek Cieciora był szefem Zespołu Katedr Teoretycznych, a w latach 1973-1974 pełnił funkcję prorektora WAM ds. nauki. W roku 1972 został profesorem nadzwyczajnym, a w 1979 profesorem zwyczajnym nauk medycznych. Profesor Cieciora aktywnie działał w środowisku naukowym w Polsce. Pełnił funkcję członka Komitetów: Patofizjologii Komórki (1968-1996), Nauk Podstawowych (1984-1990), Cytobiologii (1980-1996), Biologii i Medycyny Kosmicznej (1976-1986). Kilka kadencji kierował Komisją Mikroskopii Elektronowej Polskiej Akademii Nauk (1988-1996). Przez 33 lata wchodził w skład Rady Wydziału Lekarskiego Wojskowej Akademii Medycznej.

Był jednym z pionierów histochemii oraz mikroskopii elektronowej. Należał do kilkuosobowego grona założycieli Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików (1961 r.). Aktywnie uczestniczył w pracy komitetów redakcyjnych wielu czasopism medycznych. Współorganizował konferencje o zasięgu krajowym i międzynarodowym, m.in. Konferencję Mikroskopii Elektronowej PAN w Uniejowie oraz Międzynarodową Konferencję Użytkowników Mikroskopów Elektronowych Firmy Philips w Zakopanem. Nie zważając na przykrości służbowe, dążył do nawiązywania kontaktów międzynarodowych i współpracy z naukowcami zagranicznych uczelni, m.in. z Cambridge, z Kyoto, z Lipska czy z Bratysławy. Miał dar inicjowania pionierskich badań, których tematyka, z perspektywy lat, okazała się ważna zarówno z teoretycznego, jak i praktycznego punktu widzenia. Na początku lat sześćdziesiątych wraz z doktorem L. Mineckim z Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi prowadził doświadczenia nad pozatermicznym efektem promieniowania mikrofalowego. W latach 60. i 70., współpracując ze stomatologami z Łódzkiej Akademii Medycznej, wysunął hipotezę o immunologicznym podłożu paradontopatii. Był również pionierem badań stereologicznych nad submikroskopową strukturą mitochondriów w ich różnych stanach metabolicznych oraz zastosowania wyrafinowanej techniki freeze etching do analizy błon mitochondrialnych i innych elementów błonowych komórki. Efektem pracy w ramach międzynarodowego programu badawczego Interkosmos, koordynowanego przez PAN, były liczne publikacje Leszka Cieciora poświęcone zmianom w mięśniach szkieletowych i w strukturze nerki pod wpływem nieważkości, w hipokinezji, a także badania nad biorytmami.

Profesor Leszek Cieciora jest autorem skryptu *Nowe metody badań*

cytogenetycznych oraz kilku rozdziałów podręcznika *Topochemiczne metody badań komórek i tkanek*, a także redaktorem opracowania *Techniki stosowane w mikroskopii elektronowej*. Opublikował ponad 200 prac naukowych w czasopismach krajowych i zagranicznych. Pod Jego kierunkiem powstawały prace: magisterskie, doktoranckie i habilitacyjne.

Profesor cieszył się wielkim autorytetem w środowisku naukowym. Postrzegany był jako człowiek krytyczny, ale jednocześnie obiektywny i sprawiedliwy. Profesor Leszek Cieciora miał opinią znakomitego nauczyciela akademickiego. Potrafił w łatwy do zrozumienia sposób wyjaśniać zawoilości struktury mikroskopowej oraz rozwoju zarodkowego narządów, posługując się przy tym jedynie prostym językiem oraz kolorową kredą. Dzięki jego inicjatywie przy współpracy zespołów Państwowego Zakładu Wydawnictw Lekarskich w Warszawie oraz Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi nagrane zostały filmy: "Mikroskopia elektronowa w medycynie", "Technika histologiczna", "Podstawy cytogenetyki", "Rodzice i my", "Genetyka", "Podstawy embriologii", "Komórki zwierzęce", "Bioenergetyka komórki". Reżyserem większości nich był pionier filmu przyrodniczego w Polsce, łódzianin Karol Marczak. Produkcje te wykorzystywano następnie w pracy dydaktycznej w Katedrze Histologii i Embriologii. Profesor Leszek Cieciora był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Otrzymał nagrody, m.in.: Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki, Ministra Obrony Narodowej, Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk, profesora Antoniego Cieszyńskiego — najwyższe wyróżnienie Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego. W roku 2001 został uhonorowany godnością doktora honoris causa Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi. Wśród licznych odznaczeń przyznanych Profesorowi znajdują się: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złoty Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Oficerski Order Odrodzenia Polski, odznaka „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia”, Honorowa Odznaka m. Łodzi.

Po przejściu na emeryturę, 9 lipca 1991 r., profesor Cieciora systematycznie w każdy czwartek o godzinie 10 odwiedzał Katedrę Histologii i Embriologii. Uczestniczył także w spotkaniach - wigilijnych, wielkanocnych. Przynosił na nie zawsze ciasto — makowiec, mazurek lub inne. Potrafił znakomicie piec. Ponadto dużo czasu poświęcał swoim pasjom: turystyce — kochał góry, umiał o nich interesująco opowiadać, ulubionym roślinom, które uprawiał w ogrodzie przy swoim domu i lekturze książek. Wolny czas wykorzystywał także na pisanie fraszek. Oto przykład kilku z nich:

Fraszka to tylko puenta, najkrócej ujęta.

Raz na wozie. Raz na nawozie.

*Uśmiecha się – sama uroda. Czy coś do tego doda?
Sukces kolegi rzecz miła. Cóż niekiedy wychodzi żyła.*

Pułkownik Wojska Polskiego profesor doktor habilitowany nauk medycznych Leszek Cieciora zmarł 3 października 2009 r. w Łodzi, najprawdopodobniej z powodu gwałtownie przebiegającego procesu nowotworowego. Pochowano go na Cmentarzu Doły w Łodzi bez honorów wojskowych, ale z udziałem pocztu sztandarowego oraz delegacji studentów Wojskowego Uniwersytetu Medycznego – podchorążych, stypendystów MON. Nazwisko Profesora zostało zapisane na Pomniku Łodzian Przełomu Tysiącleci (nawierzchnia ulicy Piotrkowskiej, kostki o numerach 3952-3958).

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

Na podstawie wspomnień prof. dra hab. Hieronima Bartela (Zakład Histologii i Embriologii UM Łódź):
<http://www.oil.org.pl/jsp/bip/drukuj.jsp?classId=/oil/oil72/gazeta/numery/n2010/n201002/n20100224>
dostęp: 24.10.2021
<http://www.script.home.pl/pbkom/tom37/LCieciora2,10.pdf>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Cieciora dostęp: 24.10.2021
<http://www.oil.org.pl/jsp/bip/drukuj.jsp?classId=/oil/oil72/gazeta/numery/n2009/n200906/n20090625>
dostęp: 24.10.2021
<http://cieciora.net/mama/cieciora.html> dostęp: 24.10.2021
<http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/people/7732.html> dostęp: 24.10.2021
<http://www.worldcat.org/identities/viaf-165586124/> dostęp: 24.10.2021
<http://nekrelogi.wyborcza.pl/0,11,,5998,Leszek-Cieciora-kondolencje.html> dostęp: 24.10.2021
<https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/113430> dostęp: 24.10.2021

Prof. dr hab. Franciszek Skalniak **Matura 1946**

Urodził się 27 września 1923 r. w Grojcu. W 1945 r. ukończył chrzanowskie gimnazjum na kursach dla dorosłych, a w 1946 r. ukończył Liceum humanistyczne kurs dla dorosłych w Chrzanowie, gdyż wybuch wojny uniemożliwił mu edukację

w normalnym trybie. Zdał maturę po wojnie, w 1946 r. podejmując następnie studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Magisterium uzyskał w 1950 r. Pracował w Narodowym Banku Polskim oddział w Chrzanowie, a następnie w Jaworznie na stanowisku naczelnika wydziału kredytów. W tym czasie ukończył zaocznie kursy kwalifikacyjne z zakresu bankowości i analizy finansowej działalności przedsiębiorstw. Swoje doświadczenia w pracy bankowej publikował na łamach „Wiadomości Narodowego Banku Polskiego”. Od 1957 r. uczestniczył w seminariach dla doktorantów w Katedrze Ekonomii

Politycznej i Doktryn UJ. W rezultacie doktoryzował się w 1964 r. pisząc dysertację pt. „*Bank Emisyjny w Polsce 1939-1945*”.

W 1964 r. objął stanowisko adiunkta w Zakładzie Obiegu Pieniężnego i Kredytu w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Krakowie. Na podstawie pracy *Podstawowe problemy struktury i funkcjonowania kredytu bankowego w PRL* uzyskał w 1975 r. habilitację. Od tegoż roku pracował na etacie docenta w Akademii Ekonomicznej w Krakowie, będąc już od roku kierownikiem Zakładu Finansów Przedsiębiorstw. W latach 1978-1981 i 1984-1989 pełnił funkcję wicedyrektora a w międzyczasie był prodziekanem Wydziału Ekonomiki Produkcji. 15 kwietnia 1987 r. został uhonorowany tytułem profesora nadzwyczajnego. Pełnił jeszcze funkcje: dyrektora Instytutu Finansów i kierownika Zakładu Bankowości. Wykładał tematykę dotyczącą bankowości, finansów, finansów w krajach socjalistycznych, instytucji finansowych w kapitalizmie, finansów organizacji gospodarczych, finansów przedsiębiorstw. Był promotorem sześciu prac doktorskich. Profesor Franciszek Skalniak wykonywał ekspertyzy zlecane przez Komisję Opracowania Problemu Odszkodowań Niemieckich (agendę Ministerstwa Sprawiedliwości). Działal w Komisji Ekonomicznej Oddziału PAN w Krakowie i w strukturach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. W latach 1989-1993 uczestniczył w tworzeniu nowych programów studiów, wdrażaniu nowych przedmiotów nauczania. Trzykrotnie został nagrodzony przez ministra edukacji narodowej oraz trzykrotnie przez rektora AE. Został także uhonorowany Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem KEN. Zagadnienia, które podejmował prof. Skalniak w swych dociekaniach naukowych to m.in. problematyka wyniku finansowego przedsiębiorstwa i jego roli stymulacyjnej dla każdego obszaru jego działania, także w odniesieniu do różnych ustrojów polityczno-gospodarczych państw, finanse przedsiębiorstw przemysłowych, systemy ekonomiczno-finance przedsiębiorstw wybranych krajów socjalistycznych, zwłaszcza gospodarek jugosłowiańskiej i węgierskiej. Profesor przedstawiał podstawowe problemy i struktury i funkcjonowania kredytu bankowego w PRL, zajmował się również elementami gospodarki pieniężnej przedsiębiorstw, wypuklił wpływ instrumentów finansowych na substytucyjność czynników produkcji i produktów. Pokłósiem jego analiz były liczne publikacje naukowe.

W swych publikacjach, wydawanych najczęściej sumptem krakowskiej Akademii Ekonomicznej, opisywał ponadto zagadnienia ekonomiczne i finansowe z punktu widzenia historycznego, m.in. przedstawił historię polskiej spółdzielczości kredytowej. Franciszek Skalniak to autor publikacji *Bank Emisyjny w Polsce 1939–1945*, gdzie ukazana została działalność okupacyjna instytucji niemieckiej w Polsce tzw. Banku Emisyjnego. Była to

publikacja rzucająca nowe światło na okres okupacji niemieckiej na ziemiach polskich, bowiem dotyczyła aspektu gospodarczego i ekonomicznego.

Franciszek Skalniak trwale zapisał się w historii finansów i ekonomii polskiej, badając nie tylko współczesne mu aspekty tychże obszarów, ale także historyczne. Zmarł 12 stycznia 1993 r. w Jaworznie.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Franciszek Skalniak, [wykaz publikacji], dostępny na: www.books.google.com, <https://www.google.pl/search?hl=pl&tbo=p&tbm=bks&q=inauthor:%22Franciszek+Skalniak%22>, dostęp: 07.07.2021

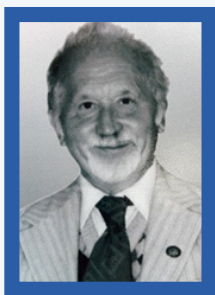
Landau Zbigniew, F. Skalniak, „Bank Emisyjny w Polsce 1939—1945”, przedmową opatrzył Witold Krzyżanowski, PWE, Warszawa 1886, s. 259. „Przegląd Historyczny” 1968, t. 59, nr 1, s. 186-188, dostępny na: https://www.bazhum.muzhp.pl/media/files/Przeglad_Historyczny/Przeglad_Historyczny-r1968-t59-n1/Przeglad_Historyczny-r1968-t59-n1-s186-188/Przeglad_Historyczny-r1968-t59-n1-s186-188.pdf, dostęp: 07.07.2021

O katedrze, dostępny na: <https://if.uek.krakow.pl/katedry/katedra-finansow/o-katedrze/>, dostęp: 07.07.2021
Owsiak Stanisław: Skalniak Franciszek, w: Polski Słownik Biograficzny, Tom XXXVII, Warszawa – Kraków 1996-1997, s. 638-639

Skalniak Franciszek, Polityka pieniężna okupanta hitlerowskiego w tzw. Generalnym Gubernatorstwie, „Studia Historyczne”, 1987, nr 30/4, s. 623-643, dostępny na: <https://bazhum.pl/bib/article/273726/>, dostęp: 07.07.2021

Skalniak Franciszek, Rola wyniku finansowego przedsiębiorstwa w mechanizmie reformy gospodarczej, „Folia Oeconomica Cracoviensia”, 1986 nr 29, s. 83-94, dostępny na: <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171199975>, dostęp: 07.07.2021

Z tradycją w nowoczesność. Spis absolwentów Gimnazjum i Liceum im. Stanisława Staszica w Chrzanowie 1911-2011, Chrzanów, 2011

Prof. dr hab. Janusz Nowak

Matura 1948

Janusz Nowak urodził się 17 czerwca 1930 r. w Chrzanowie. Ukończył tam szkołę podstawową, a w okresie II wojny światowej podjął pracę w Fabryce Lokomotyw Fablok, z którą związani byli także jego ojciec i młodszy brat. Wykształcenie

średnie zdobył kończąc Gimnazjum i Liceum im. St. Staszica w Chrzanowie (wówczas Państwową Szkołę Ogólnokształcącą Stopnia Licealnego TPD) w klasie 11 humanistycznej. Znaczący wpływ na jego zainteresowania i wiedzę z zakresu botaniki miał Mieczysław Mazaraki, profesor gimnazjum i liceum chrzanowskiego, który dostrzegł jego zainteresowanie botaniczne. Janusz Nowak jako uczeń bardzo lubił wędrować po okolicznych lasach i łąkach zbierając rośliny. Zgromadził wówczas obszerny zielnik roślin naczyniowych, który następnie przekazał Muzeum Ziemi Chrzanowskiej (obecnie: Muzeum

w Chrzanowie im. M. i I. Mazarakich). W 1950 r. zdał maturę, ale nie od razu dostał się na wymarzone studia biologiczne. Podjął pracę w Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Następnie został zatrudniony w charakterze ogrodnika w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w Herbarium Instytutu Botaniki UJ przez profesora Władysława Szafera. To tam zapalał ogromnym zainteresowaniem do porostów, które stały się jego pasją. Mając status robotnika, mógł w końcu podjąć wymarzone studia. Ukończył je w 1957 r. i już pozostał na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Magisterium obronił w zakresie porostów południowego okręgu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

W 1962 r. uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych na podstawie rozprawy *Naskalne zespoły porostów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej*, a w 1973 r. zdobył habilitację pisząc dysertację na temat rozmieszczenia porostów w polskich Beskidach Zachodnich. Praca naukowa profesora związana była z Instytutem Botaniki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, gdzie pracował jako asystent techniczny, następnie asystent i starszy asystent, adiunkt i docent. Lata 1969-1988 to także okres pracy na stanowisku kierownika Pracowni, a następnie Zakładu Briologii i Lichenologii IB PAN. W roku 1997 jego dokonania naukowe zostały docenione nadaniem mu tytułu profesora nauk biologicznych.

Janusz Nowak to autor wielu znaczących w taksonomii porostów publikacji naukowych, zarówno książek, opracowań monograficznych jak i artykułów naukowych. Warto wymienić kilka tytułów: *Naskalne zespoły Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej* (pierwsze polskie studium zajmujące się w tak obszerny sposób zespołami porostów kalcyfilnych), *Problemy rozmieszczenia porostów (Lichenes) w polskich Beskidach Zachodnich (podokrąg śląsko-babiogórski)* wiele prawidłowości zachowania się gatunków porostów w górach, tu w Karpatach Zachodnich), współautor serii monograficznej *Flora słodkowodna Polski*, autor kilku monograficznych tomów flory porostów. Wspólnie z prof. Zygmuntem Tobolewskim napisał książkę pt. *Porosty polskie. Opisy i klucze do oznaczania porostów w Polsce dotychczas stwierdzonych lub prawdopodobnych*, która stanowiła podstawowe źródło wiedzy na temat porostów w Polsce. W publikacji tej po raz pierwszy pojawiło się polskie nazewnictwo dla wszystkich gatunków porostów. Profesor Janusz Nowak działał w Komitecie Redakcyjnym Wydawnictwa *Flora Polska – Rośliny Zarodnikowe Polski i Ziemi Ościennych*, był redaktorem serii *Porosty*.

Profesor był zaangażowany także w inne działania w różnych towarzystwach i radach naukowych, m.in. przewodniczył Sekcji Lichenologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego, był członkiem British Lichen Society oraz International Association for Lichenology. Stworzył

krakowską szkołę lichenologiczną, gromadząc wokół siebie swoich uczniów. Z materiałów przez niego zgromadzonych oraz z jego opieki naukowej korzystało wielu młodszych lichenologów. Wypromował dwóch doktorów. Za swą pracę naukową został uhonorowany wieloma odznaczeniami. Był bardzo ambitny i równie skromny, o czym świadczyć może fakt, iż mimo wybitnych osiągnięć badawczych bardzo długo opierał się przed złożeniem wniosku o profesurę. Pasjonował się także fotografią.

Profesor Janusz Nowak odszedł 24 grudnia 2004 r. Wybitny lichenolog, prawdziwy autorytet, nauczyciel, głęboko zaangażowany w dziedzinę badań, którą się zajmował. Serce oddał botanice i porostom, ale miał duszę poety, kochał poezję, sam ją również tworzył.

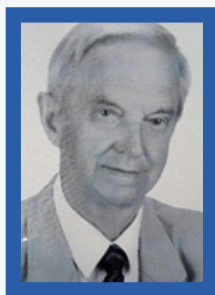
Zainteresowania naukowe i badawcze profesora wyraźnie koncentrowały się na porostach, a szczegółowo na ich taksonomii, fitosocjologii i geografii oraz wokół monitoringu biologicznego. W każdym z tych obszarów uzyskał znaczące wyniki, mając znaczący wkład w rozwój lichenologii w Polsce i w Europie. Działalność badawczą prowadził głównie na obszarach górskich, nie tylko w kraju, ale także w Bułgarii, Słowacji, Czechach i na Ukrainie Zachodniej. Bardzo rzetelnie podchodził do zbierania materiałów badawczych. Ze swych wypraw przyjeżdżał z ciężkim plecakiem pełnym kamieniami, które później skrupulatnie badał pod lupą i mikroskopem. Owocem wieloletnich badań terenowych profesora jest ogromny zbiór zielnikowy liczący około 30000 porostów, będący nie tylko podstawą znanego na świecie Herbarium Porostów Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN, ale i kopalnią cennej wiedzy o różnorodności biologicznej porostów na poziomach gatunkowym i genetycznym. Odkrył kilkanaście nowych dla Polski i opisał kilka nowych dla światowej lichenologii porostów: *Verrucaria polonica*, *Amphoridium ionaspicarpum*, *Amphoridium impurum*, *Melaspilea subarenacea*. Jeden z nich został nazwany na część jego mistrza i mentora prof. W. Szafera *Protoblastenia szaferi*. Janusz Nowak jako naukowiec nierzadko podejmował trudne i dotychczas nierozwiązane zagadnienia. Wyszczelizował się w tak trudnej grupie porostów jak *Verrucariaceae*, w obrębie tej rodziny opisał właśnie kilka nowych gatunków oraz stworzył oryginalny klucz perforowany do ich oznaczania. Badaniom poddał materiał zebrany przez Andrzeja Śrödonia i Mariana Kuca na Spitzbergenie i oznaczył aż 128 gatunków porostów, z czego 28 okazało się nowych. W pracy habilitacyjnej prof. Janusz Nowak zawarł wiele odkrywczych wniosków i wyników dociekań naukowych, m.in. wyróżnił po raz pierwszy na tak znaczącą skalę elementy wysokościowe we florze porostów górskich, wskazał na wyraźną korelację między wysokością obszaru górskiego a liczbą rosnących tam gatunków porostów, udowodnił zgodność rozmieszczenia pionowego porostów w górach z układem

piętrowym roślinności, dokładnie zaprezentował występowanie zjawiska ubożenia flory porostów górskich ze wzrostem wysokości nad poziomem morza, a także wykazał występowanie wyraźnego zagęszczenia ekstremów wysokościowych na granicach poszczególnych górskich pięter roślinnych oraz zagęszczenia porostów górskich na obszarach najwyższych. Odkrycia te, oparte na rzetelnych badaniach, obserwacjach i dokumentacji można określić jako przełomowe. Dokonania profesora w dziedzinie taksonomii porostów są wybitne. Trwale wpisał się w botanikę i lichenologię polską, ale także zostawił swój ślad w świecie porostów, gdyż dwa z nich zostały nazwane na jego cześć: *Xanthoria nowakii* oraz *Micarea nowakii*.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Bielczyk Urszula, 70. Rocznica urodzin profesora Janusza Nowaka, „Wiadomości Botaniczne” 2000, nr 44(3/4), s. 50-53
Köhler Piotr, Janusz Stanisław Nowak, „Wiadomości Botaniczne” 2010, nr 54 (1/2), s. 86-90
Morawska-Nowak Barbara, Prof. Janusz Nowak (1930-2004), dostępny na:
<https://www.ilo.pl/files/janusznowakdlaliceumwchrzanowie.pdf>, dostęp: 30.06.2021
Olech Maria A., Czyżewska Krystyna, Kiszka Józef: Wspomnienie o profesorze Januszu Nowaku (1930-2004), „Wiadomości Botaniczne” 2006, nr 50(1/2), s. 32-36

Prof. dr hab. Władysław Ryszard Wojewoda

Matura 1951

Władysław Wojewoda przyszedł na świat 20 maja 1932 r. w Przemyślu. W 1951 ukończył Liceum chrzanowskie w klasie 11C pedagogicznej i zdał egzamin maturalny. W świat nauki o roślinach wprowadziła go profesor Irena Mazaraki, co podkreślił w artykule wspomnieniowym poświęconym jej sylwetce. Nie od razu skierował swe kroki na studia. Przez pierwsze lata po maturze pracował jako nauczyciel w szkołach podstawowych w Libiążu Wielkim i Libiążu Małym. W 1954 r. ostatecznie zdecydował o podjęciu studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim, na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi. Magisterium uzyskał w 1959 r. Kilka lat pracował w krakowskim Ogrodzie Botanicznym UJ. W tym czasie prowadził intensywną hodowlę mikologiczną. Doktoryzował się w 1968 r. poświęcając pracę doktorską grzybom wielkoowocnikowym na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. Habilitował się w 1979 r. Profesorem nadzwyczajnym został w 1989 roku, a zwyczajnym w 1995 r. Całą swą badawczą i naukową działalność

poświęcił królestwu grzybów. Związany był zawodowo w Katedrą Systematyki i Geografii Roślin UJ, ale także z Instytutem Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk. W 1970 r. zaczął gromadzić zbiory Zielnika Grzybów IB PAN i zorganizował zespół do prac badawczych nad grzybami wielkoowocnikowymi. Zaczął powstawać ogromny zbiór grzybów, liczący według dostępnych danych dobrze ponad 50 tys. okazów. To jedna z najbardziej znaczących kolekcji w Polsce.

Władysław Wojewoda to autor licznych (około 300) prac naukowych i monografii i publikacji, m.in. interesującego artykułu na temat toczącego się w środowisku botanicznym sporu o poprawność nazewnictwa „*Mikologia*” czy „*mykologia*”? Wśród znanych publikacji profesora znajdują się prace poświęcone tematyce zagrożonych grzybów wielkoowocnikowych w Polsce, tychże grzybów w Korei Północnej, publikacja poświęcona polskim *Basidiomycetes*. Warto wymienić także te najbardziej popularne wydawnictwa: *Poradnik grzybiarza: 80 gatunków grzybów jadalnych, niejadalnych, trujących* (1992), kilka tomów *Flory grzybów Polski*, *O grzybach jadalnych i trujących*, *Grzyby owocnikowe i ich oznaczenie* i wiele innych. Opublikował również liczne artykuły w czasopismach naukowych. Współpracował z mikologami z Czech. Wspólnie z prof. Barbarą Gumińską zredagował podstawowy klucz do identyfikacji grzybów wielkowocnikowych dla uczniów i nauczycieli. Władysław Wojewoda udzielał się także na polu dydaktyki. Prowadził ćwiczenia dla studentów, doktorantów i amatorów mikologii. Wypromował 7 doktorów. Za swe dokonania został uhonorowany licznymi nagrodami, m.in. Medalem im. B. Hryniewieckiego za upowszechnianie wiedzy botanicznej (1996), czy nagrodami zespołowymi Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego (1969) czy Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1984) za szczególne osiągnięcia w zakresie opracowania znakomitych podręczników dla studentów. W 2004 r. profesor przeszedł na emeryturę, a jego obowiązki w IB PAN objął doc. dr Andrzej Chlebicki.

Zainteresowania badawcze i naukowe profesora Wojewody skupiały się na taksonomii, ekologii, chorologii, ewolucji i ekologii grzybów wieloowocnikowych, w szczególności grzybów usychowatych, tremelloidowych, dakrymecetoidowych, tulasneloidalnych i afiloforoidalnych. Badania mikologiczne profesor prowadził szczególnie na obszarach Babiej Góry, Gorcach, Magurze, w Ojcowie, Tatrzańskim Parku Narodowym. Wyróżniają się jednak jego badania prowadzone w Korei Północnej oraz na terenie podkrakowskiej Puszczy Niepołomickiej. Jeden z ostatnich swoich projektów badawczych skoncentrował na wielkoowocnikowych grzybach inwazyjnych Polski.

Zaliczany jest do grona najwybitniejszych polskich mikologów. Był niekwestionowanym autorytetem mikologii.

Profesor zmarł 3 listopada 2010 r. w Krakowie.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Biogramy: Wojewoda, Władysław, Ryszard, dostępny na: <https://starastrona.botany.pl/instytut/mykolog/biogramy.pdf>, dostęp: 08.07.2021

Chlebicki Andrzej, *Im Memoriam. Professor Władysław Wojewoda 1932-2010*, „Acta Mycologica” 2011, T. 46, nr 1, dostępny na: <https://pbsociety.org.pl/journals/index.php/am/article/view/am.2011.007/2230>, dostęp: 07.07.2021

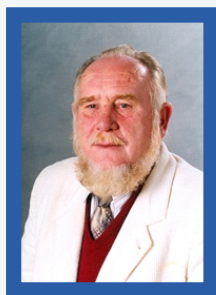
Kalendarium Zakładu Mykologii, Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, dostępny na: <https://starastrona.botany.pl/index.php/pl/zaklady-pracownie/zaklad-mykologii/kalendarium-zakladu>, dostęp: 14.07.2021

Władysław Wojewoda w encyklopedii, dostępny na: https://encyklopedia.botanika.pl/index.php?haslo=W%C5%82adys%C5%82aw_Wojewoda, dostęp: 08.07.2021

Wojewoda Władysław, „Mikologia” czy „mykologia?”, „Wiadomości Botaniczne”, 1973, T. XVII, z. 3, dostępny na: https://pbsociety.org.pl/default/wp-content/uploads/2018/02/wb.1973.027_ev_s.pdf, dostęp: 07.07.2021

Wojewoda Władysław, *Mgr Irena Mazaraki (1912-1995)*, „Wiadomości Botaniczne” 1997, T. 41, z. 1, s. 47-49, dostępny na: https://pbsociety.org.pl/default/wp-content/uploads/2018/02/wb.1997.005_ev_s.pdf, dostęp: 15.10.2021

Władysław Wojewoda – materiały na podstawie Who i s who: 401;teczka osobowa w Archiwum IB PAN w Krakowie, s. 151-152

Doc dr hab. Marian Kuc Matura 1951

Ten znany botanik, polarnik i araukarysta urodził się 26 marca 1932 r. w Chrzanowie, w rodzinie mocno związanej z ziemią chrzanowską. Ojciec w czasie spacerów ukazywał mu piękno tej ziemi, nauczył rozpoznawania roślin, wyszukiwania ziół. Dość

wcześnie w Marianie ujawniły się zainteresowania przyrodnicze. Będąc uczniem szkoły podstawowej brał udział w tajnym nauczaniu oraz angażował się w działalność konspiracyjnego harcerstwa. Po wojnie także działał w harcerstwie. Rodzina była bardzo doświadczona przez komunistów, Józefa Kuca osadzono w łagrze. Marian podjął naukę w I Liceum Ogólnokształcącym im. St. Staszica w Chrzanowie, a jego wychowawcą został pasjonat przyrody prof. Mieczysław Mazaraki. Mariana Kuca szczególnie zainteresowały mszaki i to zainteresowanie utrzymało się przez całe jego życie.

Po zdaniu matury w 1951 r. rozpoczął studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie znalazł się pod opieką prof. Władysława Szafera. Po ich ukończeniu został pracownikiem

naukowym Instytutu Botanik UJ. 1958 r. przyniósł możliwość wzięcia udziału w wyprawie polarnej na Spitzbergen zorganizowanej w ramach III Międzynarodowego Roku Geofizycznego. Wyprawa ta ugruntowała w Marianie Kucu zainteresowanie badaniem roślin polarnych. W 1960 r. obronił pracę doktorską zatytułowaną *Wybrane zagadnienia geobriogeograficzne wyżyn środkowo-polskich* i awansował na stanowisko adiunkta w Instytucie Botaniki PAN. W 1963 r. otworzył przewód habilitacyjny składając jednocześnie wniosek o stypendium do National Research Council w Ottawie. Stypendium miało umożliwić prowadzenie badań w polarnych obszarach Kanady, w szczególności mszaków, ich taksonomii, briogeografii, ekologii i paleobotaniki. Marian Kuc wyjechał do Kanady w 1966 r. i tam podjął pracę w Wydziale Botaniki Kanadyjskiej Muzeum Narodowego. Wziął udział w dwóch wyprawach na teren kanadyjskiej Arktyki. Następnie podjął pracę w Kanadyjskiej Służbie geologicznej, by w 1978 r. zrezygnować z niej i założyć firmę budowlaną, co miało mu zapewnić niezależność finansową. Dzięki dobrze prosperującej firmie mógł niezależnie prowadzić badania nad mszakami w różnych strefach klimatycznych, m.in. w Arktyce, Afryce, Ameryce Środkowej i Południowej, na wyspach Oceanu Spokojnego, Islandii, Grenlandii i Antarktydy. Zebrane podczas licznych wypraw materiały badań w prywatnym laboratorium u siebie w domu. Mimo pobytu w Kanadzie, utrzymywał kontakt z rodziną, znajomymi, przyjaciółmi, instytucjami m.in. z muzeum w Chrzanowie. Do Chrzanowa przyjechał w 1990 r, a już dwa lata później zorganizował wystawę „Zanim ustąpił lodowiec”. W latach 1993-1996 nadzorował budowę Muzeum Geologicznego Pod Otwartym Niebem.

Wspierał także działalność licznych organizacji, m.in. powołanego przez siebie Chrzanowskiego Towarzystwa Araukarytowego, ufundował ekspozycję geologiczną w ogrodzie Domu Urbańczyka w Chrzanowie. Wspierał muzeum licznymi eksponatami. Podkreślał znaczenie ochrony araukarytów na Ziemi Chrzanowskiej. Jako badacz, Marian Kuc napisał około 150 prac naukowych i badawczych. Był znanym i cenionym w Polsce i na świecie naukowcem. Jego rozprawa *Briogeografia wyżyn południowych Polski* to pierwsza publikacją podejmująca próbę całościowego ujęcia geografizmu mchów. Opublikował także liczne prace podejmujące tematykę flory mchów Hornsundu na Spitzbergenie. Te badania do dzisiaj są najważniejszymi na temat mchów arktycznych w Europie. Doc Kuc był niezwykle ciepłym, serdecznym człowiekiem, prawdziwym pasjonatem, który umiał zainteresować szerokie grono odbiorców. Zakres zainteresowań badawczych doc. Mariana Kuca koncentrował się, jak już wspomniano, wokół mszaków, ich taksonomii, briogeografii, ekologii i paleobotaniki. Rodzinę mszaków badał początkowo na terenie Polski, m.in. na Wyżynie Śląskiej czy Wyżynie Środkowopolskiej, by

następnie prowadzić badania w Kanadzie i na różnych kontynentach, przywożąc stamtąd próbki do analizy w swoim laboratorium. Finansował też briologiczne wyprawy badawcze, brał udział w wyprawach polarnych. Objął opieką rzadkie araukaryty na ziemi chrzanowskiej. Zmarł nagle 19 marca 2011 r. w Ottawie, ale pochowany jest w Chrzanowie.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Dr Marian Kuc (1932–2011), Sekcja Briologiczna Polskiego Towarzystwa Botanicznego,

https://pbsociety.org.pl/ind/bryology/html/03c_staff.html, dostęp: 22.09.2021

Grzegorzek P.: Dr Marian Kuc – materiały biograficzne,

<https://server209092.nazwa.pl/Muzeum/old/index0ce1.html?id=225>, dostęp: 15.09.2009

Jaracz A.: Marian Piotr Kuc 1932–2011, w: Araukaryty chrzanowskie. Pamięci Mariana Kuca 1932–2011, Seria: Chrzanowskie Zeszyty Muzealne, t. IV, Chrzanów, Muzeum w Chrzanowie, 2012, s. 7–12

Marian Kuc jakiego pamiętamy – wspomnienia przyjaciół, w: Araukaryty chrzanowskie. Pamięci Mariana Kuca 1932–2011, Seria: Chrzanowskie Zeszyty Muzealne, t. IV, Chrzanów, Muzeum w Chrzanowie, 2012, s. 13–24

Prof. dr hab. inż. Zenon Włodzimierz Andrzej Waszczyszyn

Matura 1951

Prof. dr hab. Zenon Waszczyszyn to człowiek o bardzo bogatym dorobku naukowym. Niezwykle aktywny i zaangażowany w rozwój dziedziny, w której się specjalizował, wybitny umysł, niestrudzony badacz.

Urodził się 12 lipca 1935 r. we Lwowie, ale w wyniku wydarzeń historycznych i politycznych w 1946 r. jego rodzina przeniosła się w okolice Zabrza.

Życiowo i zawodowo związany z Politechniką Krakowską, pierwsze kroki naukowe stawiał w Chrzanowie, w I Liceum (wówczas Państwowej Szkole Ogólnokształcącej Stopnia Licealnego TPD). W roku 1951 zdał maturę mając zaledwie 16 lat, co świadczyło o niezwykłej bystrości jego umysłu. Co ciekawe, studia podjął na Wydziale Politechnicznym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Był najmłodszym studentem, ale jednym z najzdolniejszych na wydziale. Jego zainteresowania skoncentrowały się wokół mechaniki inżynierskiej, mechaniki konstrukcji. Prowadził Koło Naukowe Konstrukcji Stalowych, a pracę dyplomową napisał z zakresu obliczeń stalowego mostu łukowego. Początki kariery zawodowej profesora wiązały się z pracą w krakowskich biurach projektów, co było zgodne z wolą ojca profesora, architekta Włodzimierza Waszczyszyna. Praca naukowa cały czas wzywała i tak w 1959 r. profesor wrócił na macierzystą uczelnię, do Instytutu Mechaniki

Budowli. Tak zaczął się bardzo intensywny, wieloletni okres wytężonej pracy naukowej, który zaowocował licznymi badaniami, odkryciami, konferencjami oraz publikacjami. W rozprawie doktorskiej profesor opisał prowadzone przez siebie doświadczenia w mechanice, a dokładnie zaprezentował analizę dużych ugięć belek z nieprzesuwnymi podporami. Pisał pod kierunkiem docenta Michała Życzkowskiego, który stał się dla niego mistrzem i przewodnikiem naukowym. Obronił ją w 1964 r. Dysertacja została nagrodzona przez Ministra Szkolnictwa Wyższego oraz Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Już wówczas wyniki badań Zenona Waszczyszyna z zakresu utraty stateczności były tak odkrywcze, że cytowano je za granicą.

Praca naukowa bardzo mocno zaangażowała Zenona Waszczyszyna, który rozpoczął intensywne poszukiwania tematu pracy habilitacyjnej. Towarzyszyły temu liczne wyjazdy zagraniczne. Rozprawa habilitacyjna powstała w dość krótkim czasie. Jej tytuł brzmiał: *Obliczanie skończonych ugięć sprężysto-plastycznych płyt i powłok obrotowo-symetrycznych*. Zdobywszy habilitację, profesor zajął się zastosowaniami różnych metod numerycznych i elektronicznych technik obliczeniowych. Ponadto zwrócił się w stronę praktycznego wykorzystania elektronicznych maszyn cyfrowych, które nieustająco testował i pracował nad ich użytkowaniem. Były to bardzo pracowite, ale niezwykle efektywne lata. Zenon Waszczyszyn objął w tym czasie funkcję sekretarza Sekcji Mechaniki Konstrukcji KILiW PAN oraz działał w Polskim Towarzystwie Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Rok 1972 przyniósł w dorobku profesora dwie kolejne prace przeglądowe w zakresie trendów rozwojowych mechaniki konstrukcji inżynierskich i obliczania powłok. Objął również stanowisko kierownika uczelnianego Ośrodka Elektronicznych Technik Obliczeniowych, co zaowocowało wzmocnieniem kadry naukowo-dydaktycznej ośrodka, poprawą i wzbogaceniem wyposażenia. Działania profesora były bardzo intensywne, co przyniosło mu w 1978 r. tytuł profesora nadzwyczajnego. W międzyczasie zyskał nowe doświadczenia naukowe podczas stażu naukowego w Instituto Politecnico di Milano, dzięki stypendium rządu włoskiego. Nie każdy naukowiec miał takie możliwości w tych czasach.

Po uzyskaniu profesury objął funkcję kierownika Zakładu Stateczności Konstrukcji i Metod Obliczeniowych. Wypromował wielu doktorów, w tym – co ciekawe, dwoje wnuków swojego mistrza, prof. Życzkowskiego. W swojej pracy naukowej dużo czasu poświęcał młodym pracownikom naukowym, służąc im radą i doświadczeniem, wspierając w rozwoju zawodowym i naukowym, inspirując, mobilizując. Koncentrował się badawczo nad wdrażaniem metody elementów skończonych (MES) przede wszystkim do celów analizy problematyki nieliniowej stateczności konstrukcji. Jako

kierownik Sekcji Mechaniki Konstrukcji KILiW Polskiej Akademii Nauk, rozwijał wszelką potrzebną działalność naukową, organizował konferencje, seminaria, kursy szkoleniowe. Inspirował także innych do działań, czuwał nad rozwojem powierzonej sobie sekcji. Zawodowo związał się także z Politechniką Rzeszowską. Rok 1989 przyniósł uhonorowanie jego dorobku naukowego i pracy tytułem profesora zwyczajnego. Nie tylko w Polsce dał się poznać jako wybitny specjalista i naukowiec, coraz bardziej doceniano Jego rozległą wiedzę i dorobek także za granicą. W Delft pracował jako Visiting Professor w Technische Universitet, nawiązał tam także liczne kontakty naukowe. W 1992 r. podjął działalność w Curriculum Development Workin Group of SEFI, co wiązało się z tworzeniem optymalnych programów nauczania i pracą nad humanizacją studiów technicznych. Profesor był także koordynatorem dwóch projektów TEMPUS oraz wykonawcą 10 projektów badawczych KBN. Uhonorowano go wieloma nagrodami i tytułami, m.in. tytułem doktora honoris causa Budapest University of Technology and Economics, nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Odznaczony także został Krzyżem Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1979), Krzyżem Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2000), Medalem KEN (1989), Medalami Zasłużonego dla Politechnik Polskich i wieloma innymi. W 2015 r. uzyskał tytuł profesora seniora. Zenon Waszczyszyn to założyciel i przewodniczący Fundacji Politechnika Krakowska Rodakom oraz członek Polskiej Akademii Umiejętności. Jego oryginalne pomysły i rozwiązania w budownictwie i mechanice, bogata praca badawcza przyniosły efekt w postaci licznych publikacji zarówno w j. polskim jak i j. angielskim, a także wystąpień i wykładów, które wygłaszał również w pozakrajowych ośrodkach naukowych. Realizował całe cykle wykładów w europejskim centrum mechaniki CISM w Udine. Od lat dziewięćdziesiątych Jego umysł zaczęły szczególnie pochłaniać biologicznie inspirowane metody przetwarzania informacji. Swe badania i wystąpienia koncentrował wokół możliwości zastosowania w obliczeniach inżynierskich, mechanice materiałów i konstrukcji sztucznych sieci neuronowych. Tematykę tę wprowadził na różne kongresy i konferencje naukowe, sympozja i sesje. Na działalność badawczą pozyskiwał środki, otrzymał też Subsydium Profesorskie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Sztuczne sieci neuronowe stały się drugim pochłaniającym jego uwagę obszarem analizy badawczej. Publikacje ostatnich lat koncentrują się właśnie na problematyce sieci neuronowych w mechanice konstrukcji metalowych oraz na projektowaniu sztucznych sieci neuronowych. Powyższe informacje nie wyczerpują tematyki dokonań profesora Zenona Waszczyszyna stanowią tylko ogólny obraz, konstrukt, z którego można wywnioskować wiele o jego etosie służby nauce i ludziom. Rzetelny, niestrudzony i nieustający

aktywny, trwale zaangażowany w dziedziny nauki, którym poświęcił życie naukowe. Jego energia uwidoczniła się nie tylko na polu naukowym, ale także społecznym i obywatelskim, gdyż na wiele lat związał się z „Solidarnością”. W 2005 r. przeszedł na emeryturę, co nie zakończyło jego działalności naukowej, bowiem nadal pracował nad zagadnieniami z zakresu sztucznej inteligencji i jej zastosowań głównie w budownictwie, konstrukcjach, mechanice. Owocem pracy profesora są publikacje. Warto nadmienić, iż w jego dorobku znajduje się około 240 prac naukowych. We wrześniu 2016 r. profesor rozpoczął organizowanie nowego przedmiotu, co przerwała choroba. Dzięki pracowitości, elastyczności, otwartości jak i inteligencji Zenon Waszczyszyn wywarł ogromny wpływ na rozwój badanych przez siebie dziedzin, mając znaczący wkład w mechanikę polską, budownictwo oraz wykorzystanie w nich sztucznych sieci neuronowych. Stał się mistrzem i wzorem dla kolejnych pokoleń młodych naukowców.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Członkowie Polskiej Akademii Nauk: Waszczyszyn, Zenon, dostępny na:

<http://czlonkowie.pan.pl/czlonkowie/sites/Biogram.html?id=3775>, dostęp 21.05.2021 r.

Olszowski Bogdan: Życiorys Zenona Waszczyszyna, „Nasza Politechnika”, dostępny na:

https://riad.usk.pk.edu.pl/~naszapol/np54/str14_17.shtml, dostęp: 19.05.2021 r.

Nizioł Józef: Profesor Michał Życzkowski – wspomnienie, „Nasza Politechnika”, dostępny na :

<https://riad.pk.edu.pl/~naszapol/np63/historia.shtml>, dostęp 26.05.2021 r.

Waszczyszyn Zenon: Mój doktorat u profesora Życzkowskiego, „Nasza Politechnika”, dostępny na:

<https://riad.pk.edu.pl/~naszapol/np63/historia.shtml>, dostęp 26.05.2021 r.

Prof. dr hab. Ryszard Walenty Bartel Matura 1952

Wielki miłośnik przyrody, znakomity i znany ichtiolog prof. dr hab. Ryszard Walenty Bartel urodził się 10 grudnia 1934 r. w Chrzanowie. Rok 1952 przyniósł mu zdanie matury w murach chrzanowskiego Liceum

oraz dostanie się na studia na Wydziale Rybackim WSR, które ukończył w 1956 roku. Następnie podjął pracę na Wydziale Rybackim Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, a w 1959 r. przeszedł do Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza. Został tam kierownikiem Pracowni Rybactwa Rzecznego w Gdańsku. Gdańsk stał się jego miastem. Stopień doktora uzyskał w 1970 r. W latach 1977-1980 był także zatrudniony w charakterze wykładowcy na Uniwersytecie Gdańskim, jako straszny projektant w Biurze Projektów Wodnych i Melioracji w Gdańsku, a także w Morskim Instytucie Rybackim w Gdyni.

Miał zatem bogate doświadczenie zawodowe. Na początku lat osiemdziesiątych kierował badaniami w Iraku „Development of Fisheries on Lakes Habbanyah, Tharthar and Razzazah” (projekt rozwoju rybactwa w jeziorach Tharthar, Habbaniyah i Razzaza). Udzielał się wielu organizacjach tak krajowych jak i zagranicznych. Warto wymienić kilka, m.in.: Polskie Towarzystwo Zoologiczne, gdzie w przez 10 lat (do 1983 r.) sprawował funkcję przewodniczącego, Państwową Radę Ochrony Przyrody, Zespół ds. Zarybiania przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Ministrze Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Baltic Salmon and Trout Assesment Working Group ICES, Anadromos and Catadromous Fish Committee Ices, Niemiecki Związek Wędkarski ds. Restytucji Łososia w Odrze i inne. Zasiadał w licznych komisjach i radach naukowych. Rok 1981 przyniósł mu habilitację w zakresie ichtiologii i rybactwa na Akademii Rolniczej w Krakowie. Profesor Ryszard Bartel znany był także jako działacz społeczny, zaangażowany z prace w regionie m.in. był członkiem Sejmiku Województwa Gdańskiego oraz Radnym Rady Miasta Gdańsk.

Uwieńczeniem jego dokonań naukowych było uzyskanie tytułu profesora zwyczajnego w 1993 r. Jego osiągnięcia nie pozostały niedostrzeżone. Uhonorowano go Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, ale także odznaką Zasłużony Ziemi Gdańskiej czy Zasłużony Pracownik Rolnictwa. Dobro ryb, rybaków i rybactwa było mu bardzo bliskie. Nie zamykał się jednak tylko w polu pracy naukowej, ale nawiązywał kontakty z ludźmi pracy, wędkarzami, praktykami. Będąc na emeryturze angażował się w prace przy realizacji programów odbudowy i restytucji populacji łososia i troci wędrowniej. Działania te prowadził w ramach Zespołu ds. Zarybiania, którego był przewodniczącym do 2000 r. Ryszard Bartel był człowiekiem o ogromnej energii i motywacji, potrafiący swym niestrudżonym dążeniem do celu zainspirować także innych. Wypromował 5 doktorów. Swą wiedzę i doświadczeniem dzielił się także będąc już na emeryturze. Ogromny autorytet ichtiologiczny, człowiek kochający przyrodę i dbający o nią. Jego działania na rzecz środowiska zostały to również członkostwo w Państwowej Radzie Ochrony Przyrody, Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody, Radzie Naukowej Słowińskiego Parku Narodowego.

Profesor Ryszard Bartel całe swe życie poświęcił rybom i rybactwu. Znakomity ichtiolog, specjalizował się w systematyce, biologii, morfologii, embriologii i fizjologii ryb, szczególnie łososiowatych. W polu jego zainteresowań było także rybactwo śródlądowe. Przez lata prowadził badania ryb wędrownych w rzekach przymorskich. Dorobek badawczy profesora Bartela obejmuje liczne publikacje: blisko 180 artykułów naukowych, 5 książek oraz wiele artykułów popularnonaukowych, opinii i recenzji. Wśród jego

publikacji można wymienić m.in.: *Ochrona przyrody w regionie gdańskim, Ryby śródlądowe Polski, Rybactwo śródlądowe. Atlantycki losos.*

Profesor zmarł w wieku 85 lat, 12 lipca 2020 r.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Zmarł profesor dr hab. Ryszard, Walenty Bartel, dostępny na:

<https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/zmarl-profesor-dr-hab-ryszard-walenty-bartel>, dostęp: 19.05.2021

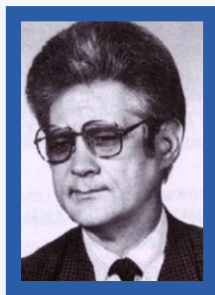
Wspomnienie Prof. dr hab. Ryszarda Bartla, Koleżanki i koledzy z Instytutu Rybactwa Śródlądowego, dostępne na: <https://www.infish.com.pl/news/wspomnienie-prof-dr-hab-ryszarda-bartla>, dostęp: 12.05.2021

Ryszard Walenty Bartel, dostępny na: <https://lubimyczytac.pl/autor/67095/ryszard-walenty-bartel>, dostęp: 12.05.2021

Śp. Ryszard Bartel profesor doktor habilitowany (1933-2020), , dostępny na:

<http://www.uwm.edu.pl/stowarzyszenie/?p=5814>, dostęp: 05 lipca 2021

Żegnaj Profesorze, dostępny na: <https://pzwszczecin.com/2020/07/15/zegnaj-profesorze/> dostęp 12.05.2021

Prof. dr hab. Zbigniew Stanisław Martyniak

Matura 1953

Urodził się 21 lutego 1936 r. w Lublinie. Jego ojciec był prawnikiem, a matka – nauczycielką. Dzieciństwo i młodość Zbigniewa Martyniaka związane były z Chrzanowem. Tu uczył się w Ogólnokształcącej

Szkole Stopnia Licealnego TPD (dziś I Liceum Ogólnokształcące im. St. Staszica). Po zdaniu egzaminu maturalnego w 1953 roku studiował w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Krakowie (1953-1958), którą ukończył z wynikiem bardzo dobrym, uzyskując tytuł zawodowy magistra ekonomii. Następnie podjął pracę na stanowisku starszego inspektora planowaniaa w Instytucie Badań Jądrowych w Krakowie. Później kierował Działem Studiów i Organizacji w Krakowskich Zakładach Przemysłu Odzieżowego. W 1961 r. został przeniesiony służbowo do Południowych Zakładów Skórzanych w Chełmku, gdzie sprawował funkcję kierownika Działu Organizacji i Analiz Ekonomicznych. Pod koniec 1963 r. powrócił do pracy w Krakowskich Zakładach Przemysłu Odzieżowego, objął stanowisko kierownika Działu Rekonstrukcji Organizacyjno-Technicznej Branży Odzieżowej.

W 1964 r. został zatrudniony w Akademii Ekonomicznej w Krakowie jako starszy asystent. Po czterech latach obronił pracę doktorską pt.: *Zastosowanie badań operacyjnych do rozwiązywania zagadnienia wykorzystania tkanin w przemysłowym procesie rozkroju*. Następnie w 1973 r. na podstawie rozprawy: *Modele metod stosowanych w badaniach*

organizatorskich uzyskał stopień doktora habilitowanego. W latach 1972-1975 Zbigniew Martyniak pełnił funkcję prodziekana Wydziału Ekonomiki Produkcji Akademii Ekonomicznej. Od roku 1972 do 1990 pracował także jako zastępca dyrektora, a w latach 1990-1992 dyrektora Instytutu Organizacji i Zarządzania tejże Uczelni. W 1982 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1987- profesora zwyczajnego nauk ekonomicznych. Od 1992 r. profesor Martyniak kierował Katedrą Metod Organizacji i Zarządzania AE. W latach dziewięćdziesiątych zasiadał w Zarządzie ZNP, był również członkiem Senatu Akademii, a także przewodniczącym Senackiej Komisji do spraw Badań Naukowych.

Profesor Zbigniew Martyniak przez cztery kadencje pełnił funkcję członka, a w latach 1998-1999 przewodniczącego Sekcji Ekonomicznej Centralnej Komisji do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Wchodził również w skład Prezydium Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania PAN, natomiast od roku 1999 był zastępcą przewodniczącego tego Komitetu. Przez dwie kadencje zajmował także stanowisko zastępcy przewodniczącego, a od 1997 r. – przewodniczącego Głównej Rady Naukowej Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Był również członkiem Komisji Ekspertów Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

Zainteresowania naukowe profesora dotyczyły wartościowania pracy, metodologii organizacji i zarządzania oraz historii myśli organizatorskiej. Wraz z zespołem specjalistów opracował uniwersalną metodą wartościowania pracy UMEWAP – 85. Kierował także zespołem, który ją zmodyfikował, w rezultacie czego powstała metoda UMEWAP–85P. Profesor Martyniak opublikował ponad 500 artykułów i ponad 30 monografii naukowych oraz podręczników i skryptów, m.in.: *Metody wartościowania pracy, Metodologia wartościowania pracy, Wzorcowa metoda wartościowania pracy dla przedsiębiorstw (UMEWAP – 85), Elementy metodologii organizowania, Organizatoryka, Prekursory nauki organizacji i zarządzania, Metody organizowania procesów pracy, Organizacja i zarządzanie – 60 problemów teorii i praktyki*.

Profesor Zbigniew Martyniak przez wiele lat pełnił liczne szaczone funkcje w komitetach redakcyjnych i radach programowych czasopism naukowych: "Problemy Organizacji", "Prakseologia", "Przegląd Organizacji", "Organizacja i Kierowanie" czy "Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie". Był również autorem wielu publikacji społeczno-ekonomicznych w tak popularnych periodykach, jak: "Dziennik Polski", "Gazeta Krakowska", "Życie Gospodarcze" i "Zdanie".

Zbigniew Martyniak był wzorem odkrywcy i popularyzatora nowych koncepcji i metod w zarządzaniu. Dzięki jego pracom proces ich adaptacji

i upowszechniania przebiegał znacznie szybciej. Jako pierwszy w literaturze krajowej publikował artykuły na temat wielu znanych i powszechnie stosowanych współcześnie koncepcji i metod zarządzania, np.: reengineering, benchmarking, lean management, systemy workflow czy też mniej znanych, szczegółowych metod, do których należą, m.in. analiza dyrektywna, marketing wewnętrzny, metoda refleksji strategicznej, metoda HOSHIN, system Shigeo Shingo, metoda SMED czy metoda MTR.

Profesor był cenionym dydaktykiem i wychowawcą kilku pokoleń ekonomistów. Prowadził zajęcia z wielu przedmiotów na wszystkich typach studiów, włącznie ze studiami podyplomowymi i doktoranckimi. Dzięki jego inicjatywie (we współpracy z prof. J. Trzcieńskim i prof. A. Stabryłą) w 1971 roku uruchomiono kierunek Organizacja i Zarządzanie na Wydziale Ekonomiki Produkcji Akademii Ekonomicznej. Zbigniew Martyniak był współtwórcą specjalności zarządzanie firmą na Wydziale Zarządzania AE w Krakowie. W czasie swojej blisko czterdziestoletniej pracy dydaktycznej wypromował sześciu doktorów nauk ekonomicznych i kilkuset magistrów oraz licencjatów. Za swoją pracę naukowo – dydaktyczną wielokrotnie otrzymywał nagrody, wyróżnienia i odznaczenia, m.in. Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski, Medal im. Karola Adamieckiego, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

Profesor Zbigniew Martyniak zmarł 7 września 2002 r.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

<https://wynagrodzenia.pl/klasycy-wynagrodzen/martyniak-zbigniew>; dostęp: 24.10.2021

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Martyniak; dostęp: 24.10.2021

https://mfiles.pl/pl/index.php/Zbigniew_Martyniak; dostęp: 24.10.2021

<https://www.ci.pw.edu.pl/layout/set/print/Nauka-i-dydaktyka/Akcja-Biogramy-zasluzonych-profesorow/Wykladowcy-PW/Martyniak-Zbigniew>; dostęp: 24.10.2021

Prof. dr hab. inż. Jerzy Leon Wołkow

Matura 1953

Urodził się 18 kwietnia 1936 r. Uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego im. S. Staszica, gdzie w 1953 r. (klasa 11 A) zdał egzamin maturalny. Rozpoczął studia na Politechnice Krakowskiej na

Wydziale Mechanicznym. Po ich ukończeniu w roku 1958 otrzymał dyplom magistra inżyniera mechanika ze specjalnością Technologia Ogólna Budowy Maszyn i w tym samym roku rozpoczął pracę w Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie „Fablok”. Po dodatkowych studiach otrzymał w roku 1961 drugi dyplom magistra inżyniera ze specjalnością Konstrukcja Pojazdów Szynowych. W pracy tej zajmował się głównie technologią i badaniami napędów dużych mocy.

W 1961 r. rozpoczął pracę na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Obrabiarek Politechniki Krakowskiej. Zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami zrezygnował z etatu w Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie, równocześnie przyjmując propozycję Dyrekcji Fabryki zawarł umowę na objęcie stanowiska konsultanta do spraw produkcji napędów dużych mocy, ze szczególnym uwzględnieniem przekładni zębatych. W tym czasie rozpoczął pracę związaną z problemami napędu i sterowania płynami, głównie hydraulicznymi.

Podczas pracy w Katedrze Obrabiarek Politechniki Krakowskiej zajmował się głównie napędem i sterowaniem hydraulicznym maszyn technologicznych, co stało się jego główną specjalnością naukową. Z tego zakresu prowadził dla studentów wykłady, ćwiczenia i laboratoria. W roku 1969 za pracę pt. *Problem tłumienia drgań skrętnych przez sprzęgło hydrokinetyczne* uzyskał tytuł naukowy doktora nauk technicznych, otrzymując stanowisko adiunkta. Po wprowadzeniu w roku 1970 struktury instytutowej dotychczas Katedra Obrabiarek weszła w skład Instytutu Technologii Maszyn Politechniki Krakowskiej. W latach 1973-1974 po przyznaniu mu zagranicznego stypendium naukowego w Niemczech w Technicznym Uniwersytecie w Dreźnie dalej specjalizował się w zakresie napędu i sterowania hydraulicznego maszyn. W roku 1978 została mu powierzona funkcja kierownika Zakładu Obrabiarek w Instytucie Technologii Maszyn Politechniki Krakowskiej. W 1979 r. na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pod tytułem *Zastosowanie funkcji Lapunowa w analizie stabilności zaworów hydraulicznych bezpośredniego działania w obrabiarkach* uzyskał stopień

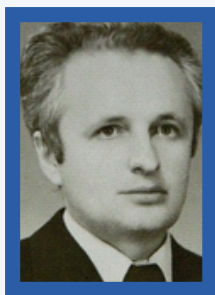
naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych. W roku 1981 Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki powołał go na stanowisko docenta w Politechnice Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie. W roku 1991 została mu powierzona funkcja dyrektora Instytutu Maszyn Roboczych Politechniki Krakowskiej. Na podstawie decyzji Centralnej Komisji ds. Tytułów z dnia 14 lipca 1992 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wręczył doc. dr hab. inż. Jerzemu Wołkow nominację, nadając mu tytuł naukowy profesora nauk technicznych. Prof. Jerzy Wołkow jest autorem lub współautorem ponad 130-tu prac naukowych, głównie z zakresu: mechaniki płynów, napędu i sterowania hydraulicznego maszyn, dynamiki elementów i układów hydraulicznych, modelowania, symulacji i badania napędów płynowych, mikrohydrauliki oraz systemów płynowych w inżynierii medycznej.

W swojej pracy zawodowej związanej z Politechniką Krakowską pełnił funkcje: Kierownika Zakładu Obrabiarek, Kierownika Zakładu Napędu i Sterowania hydraulicznego Maszyn, Dyrektora Instytutu Maszyn Roboczych, Prodziekana Wydziału Mechanicznego w latach od 1981 do 1987. Był wielokrotnie powoływany na: opiniodawcę do tytułów profesorskich, jako promotor i recenzent prac doktorskich i habilitacyjnych.

Jest odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Honorową Odznaką Politechniki Krakowskiej, Złotą Odznaką za pracę dla miasta Krakowa oraz dla miasta Sanoka, Odznaką Honorowego Pracownika WSK-PZL Mielec.

Opracował: Prof. Jerzy Wołkow

Prof. dr hab. Jan Grzybek

Matura 1955

Jan Grzybek przyszedł na świat u progu II wojny światowej, 25 maja 1937 r. w Jaworznie. Tam też uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 10. Wykształcenie licealne zdobył w chrzanowskim liceum w klasie 11 A i w 1955 r. zdał egzamin

Pozwoliło mu to podjąć dalszą naukę. Jako miejsce zdobycia wyższego wykształcenia wybrał Wydział Farmaceutyczny Akademii Medycznej w Krakowie. W 1960 r. uzyskał tytuł magistra farmacji na podstawie rozprawy napisanej w Zakładzie Chemii Nieorganicznej i Analitycznej *Oznaczanie sodu i potasu za pomocą fotometrii płomieniowej ze szczególnym uwzględnieniem analizy wód mineralnych*. Promotorem pracy był prof. Kazimierz Maślankiewicz. Na jakiś czas powrócił do rodzinnego miasta Jaworzna, by odbyć staż zawodowo apteczny, a następnie ponownie zawitał na krakowską Akademię Medyczną w charakterze asystenta w Katedrze i Zakładzie Botaniki Farmaceutycznej wkraczając na ścieżkę pracy naukowej. Tytuł doktora nauk farmaceutycznych zdobył w 1969 r. pisząc dysertację zatytułowaną *Farmakologiczne badania krajowych gatunków rodzaju *Teucrium* L.* Habilitację uzyskał po 14 latach na podstawie rozprawy *Fitochemiczne i biologiczne badania krajowego gatunku *Polypodium vulgare* L.* Początkiem 1990 r. prof. Jan Grzybek objął stanowisko kierownika krakowskiej Katedry i Zakładu Botaniki Farmaceutycznej pełniąc jednocześnie funkcję prodziekana a później dziekana Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Krakowie (Collegium Medicum UJ od 1993 r.). Pod jego kierownictwem realizowano różnorodną tematykę naukowo-badawczą. Kontynuowano badania naukowe z zakresu fitochemii i mykochemii grzybów wyższych, badano aktywność biologiczną wyciągów z roślin kwiatowych i polisacharydów grzybowych.

Profesor Jan Grzybek działał nie tylko w ramach Akademii Medycznej, lecz udzielał się szerzej na polu nauki. Był członkiem Komisji Biologicznej Krakowskiego Oddziału PAN, sekretarzem Komitetu Nauk o Leku PAN, członkiem Rady ds. Ochrony Zdrowia przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej. Działał aktywnie w wielu towarzystwach naukowych m.in. w Polskim Towarzystwie Farmaceutycznym. Współpracował także z Instytutem Mikrobiologii Bułgarskiej Akademii Nauk. Jego działalność naukowa nie pozostała bez echa. Uhonorowano go wieloma odznaczeniami, nagrodami i medalami, jak: Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Edukacji Narodowej,

Medalem im. Ignacego Łukasiewicza czy Nagrodą Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej. Pokłosem badań i dociekań naukowych i laboratoryjnych Jana Grzybka było wiele pracy i publikacji naukowych, które ukazały się zarówno w periodykach krajowych jak i zagranicznych. Znaną publikacją profesora jest *Słownik Farmakobotaniczny* (wyd. 1978).

Głównym spektrum jego badań i pracy naukowej było poszukiwanie związków aktywnych biologicznie w roślinach i grzybach. Analizie i ocenie poddawał także zawartość toksycznych pierwiastków. Należy podkreślić, iż profesor rozwinął nowy kierunek badawczy związany ze skażeniem flory pierwiastkami toksycznymi. Uznawany był za specjalistę w zakresie testów fitobiologicznych, które wykorzystywał do badania wyciągów z grzybów wielkoowocnikowych i ekstraktów roślinnych celem określenia ich działania mitodepresyjnego i mistostatycznego. Podejmowanymi badaniami zmierzał do udowodnienia, że ekstrakty roślinne i grzybowe mają właściwości przeciwbakteryjne, przeciwgrzybicze i wazoprotekcyjne (ochronne wobec naczyń krwionośnych).

Profesor Jan Grzybek był współtwórcą patentu dotyczącego metody pozyskiwania polisacharydu z owocników *Tylophillus fellerus* (grzyb z rodziny borowikowatych) – tylopilanu, badając także jego strukturę chemiczną i aktywność biologiczną. Ostatnie lata pracy naukowej poświęcił badaniom właściwości przeciwwirusowej związków naturalnych – zarówno we wcześniej wspomnianym tylopilanie jak i w naparach z kwiatów dziewanny wielkokwiatowej, ziela dziurawca zwyczajnego, kwiatów dzikiego bzu czarnego i korzeni mydlnicy lekarskiej.

Natura sama daje nam wiele substancji do walki z chorobami, bakteriami, wirusami. Tacy naukowcy, jak profesor Jan Grzybek odkrywający te właściwości, mają ogromne zasługi dla całej ludzkości. Dynamicznie rozwijającą się karierę naukową przerwała jego śmierć 15 lipca 1996 r.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Dr hab. Jan Grzybek, prof. UJ, „Farmacja Polska” 2014, T. 70, nr 5, s. 245-247, dostępny na:

<https://docplayer.pl/22494937-Komitet-redakcyjny-redakcja-redaktor-naczelnzy-dr-bozena-karolewicz-redaktor-techniczny-joanna-czarnecka-korekta-izabela-pranga-adres-redakcji.html>, dostęp: 30.06.2021

Prof. Jan Grzybek (1938-1996), In Memoriam, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, dostępny na: https://in-memoriam.uj.edu.pl/listapamieci?p_p_id=56_INSTANCE_iqXS3Klq9Mfb&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_m_ode=view&p_p_col_id=column-3&p_p_col_pos=2&p_p_col_count=3&osoba=140314374, dostęp 30.06.2021

**Prof. dr hab. Antonina Maria
Cebulska-Wasilewska
z domu Buczek
Matura 1961**

Urodzona 01 sierpnia 1943 r. w Nowy Sączu, prof. Antonina Cebulska-Wasilewska (z domu Buczek) to absolwentka I Liceum Ogólnokształcącego im.

St. Staszica w Chrzanowie – matura rocznik 1961, klasa 11A. Studia podjęła w Krakowie, na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, uzyskując w 1966 r. magisterium z chemii. Następnie podjęła pracę w Instytucie Fizyki i Techniki Jądrowej AGH, gdzie prowadziła zajęcia dydaktyczne z radiochemii i fizyki, kierowała pracami magisterskimi w zakresie oddziaływania promieniowania na materię nieożywioną, realizując jednocześnie badania naukowe nad zastosowaniem reakcji jądrowych do oznaczenia śladowej ilości pierwiastków oraz użyciem izotopów promieniotwórczych w badaniu procesów fizykochemicznych. W 1974 roku Antonina Cebulska-Wasilewska obroniła pracę doktorską w dziedzinie fizykochemii radiacyjnej na Wydziale Chemii AGH.

W 1975 r. prof. Cebulska-Wasilewska przeszła do Instytutu Fizyki Jądrowej w Krakowie. Początkowa działalność badawcza koncentrowała się na oddziaływaniu promieniowania jonizującego z materia nieożywioną, a następnie na tej podstawie prof. Cebulska-Wasilewska badała tę zależność w odniesieniu do komórek żywych. Jej badania wzbudziły zainteresowanie ośrodków zagranicznych. W 1979 r. została zaproszona do przeprowadzenia badań z zastosowaniem trzykrotki jako bioindykatora w Instytucie Badań Jądrowych dla Biologii i Rolnictwa w Holandii. Efektem wieloletniej współpracy z autorami molekularnej teorii biologii radiacyjnej K.P. Chadwickiem i H.P. Leenhoutsem oraz stypendiów Międzynarodowej Agencji Atomowej w Wiedniu było po raz pierwszy na świecie eksperymentalnie wykazanie istnienia synergizmu w prowokowaniu mutacji genowych przez jednoczesne działanie w komórkach promieniowania jonizującego i chemicznych związków genotoksycznych.

Osiągnięcia prof. Cebulskiej-Wasilewskiej zaowocowały także w latach 1981-1982 stypendiami w Holandii Międzynarodowego Centrum Rolnictwa (IAC) oraz Międzynarodowej Agencji Atomowej (IAEA). Pani profesor podjęła badanie w zakresie wpływu skażenia środowiska na częstość mutacji genowych na przykładzie trzykrotki. Dorobek naukowy z zakresu radiologii wzbudza zainteresowanie i uznanie prof. Roberta Kallmana z Wydziału

Medycznego Uniwersytetu Stanforda w Kalifornii, czego rezultatem był roczny staż w Zakładzie Onkologii Radiacyjnej, podczas którego prof. Cebulska-Wasilewska prowadziła prace naukowe nad skojarzoną immunochemiczną, cytostatyczną i radiacyjną terapią guzów. Po powrocie ze Stanów Zjednoczonych podjęła ponownie badania nad interakcją promieniowania jonizującego z czynnikami środowiskowymi w oddziaływaniu na komórki żywe, także na limfocyty człowieka. W 1990 r. IAEA zaproponowała pani profesor ekskluzywne szkolenie cytogenetyczne w Rio de Janeiro w Brazylii, którego ukończenie pozwoliło uzyskać certyfikat uprawniający ją do prowadzenia badań cytogenetyki radiacyjnej w biomedycznych i środowiskowych problemach zdrowia i ochrony radiologicznej oraz nawiązać cenne kontakty naukowe. W rezultacie prof. Cebulska-Wasilewska uruchomiła w Instytucie Fizyki Jądrowej nowoczesne laboratorium cytogenetyczne, jednocześnie biorąc udział w programie Światowego Programu Bezpieczeństwa Chemicznego organizowanego pod kierownictwem WHO a ukierunkowanego na wybór szybkich testów laboratoryjnych do oceny szkodliwości mutagenów chemicznych.

Osiągnięcia badawcze Antoniny Cebulskiej-Wasilewskiej były w tym czasie tak znaczące, iż już 25 października 1991 r. uzyskała tytuł doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w dziedzinie biologii (genetyki). Rok później zostaje kierownikiem Zakładu Biologii Radiacyjnej i Środowiskowej IFJ. Starania, praca i znaczenie prowadzonych badań umożliwiają wygranie konkursów Unii Europejskiej na stypendia naukowe, co pozwala zapoznać się ze strukturą uznanych laboratoriów i nawiązanie owocnej współpracy na arenie międzynarodowej. Dzięki zdobytym poprzez udział w programach badawczych środkach udaje się jej unowocześnić laboratorium mutagenazy oraz zorganizować laboratoria badawcze, cytogenetyki molekularnej i analizy DNA oraz pracownię rentgenowską. Dowodem uznania pracy badawczej pani profesor było wyróżnienie prac przedstawionych na Kongresie IAEMS w Bangkoku pod hasłem „Zrozumienie interakcji między genem a środowiskiem”. W 1998 r. została włączona do zespołu recenzentów projektów Ramowych Programów Badawczych Unii Europejskiej. Współpracuje z naukowcami z całego świata, m.in. z Korei Płd, Japonii, UK i USA, prowadząc badania nad wpływem na DNA skutków promieniowania i możliwościami zastosowania modyfikacji jego dawek m.in. w leczeniu nowotworów. Ogromny wkład w rozwój tychże zagadnień, tak istotnych dla ludzi, zaowocował uroczystym nadaniem Antoninie Cebulskiej-Wasilewskiej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej tytułu Profesora Nauk Biologicznych w 2002 r. Dwukrotnie (2003 oraz 2010) Sekcja Life Science NATO, a także Światowe Towarzystwo Mutagenazy, powierzają pani profesor

organizację szkolenia naukowców z całego świata w zakresie monitorowania u ludzi skutków biologicznych ekspozycji środowiskowych niosących ryzyko utraty zdrowia. Materiały szkoleń i wystąpień zaowocowały dwoma tomami wydanymi w serii NATO Science.

Pani profesor udziela się w licznych instytucjach badawczych i naukowych. Od 1992 r. jako członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Badań Radiacyjnych im. Marii Skłodowskiej-Curie, przez trzy kadencje członkiem Komisji Radiobiologii i Ochrony przed Promieniowaniem Komitetu Fizyki Medycznej PAN. Inne pełnione przez profesor Cebulską-Wasilewską funkcje (wiele prestiżowych) to: ekspert Światowej Organizacji Zdrowia (1990), delegat Polski do Zarządu Światowego Stowarzyszenia Badań Radiacyjnych (2003). To dzięki jej koncepcji projektu, staraniom, zaangażowaniu, wygrywa konkurs i uzyskuje dla Polski prawo Gospodarza i organizacji w Polsce Światowego Kongresu Badań Radiacyjnych w 2011 roku. Z pełnym poparciem Zarządów (Światowego i Polskiego) zostaje prezydentem 14-go Światowego Kongresu Badań Radiacyjnych w Polsce.

Dorobek naukowy doceniony zostaje licznymi nagrodami i wyróżnieniami, m.in. w 2005 r. Złotym Krzyżem Zasługi, Zespołową Nagrodą Naukową PTBR im. Marii Skłodowskiej-Curie czy nagrodą za wystąpienie na Kongresie Azjatyckich Towarzystw Badań Radiacyjnych. Należy także dodać, że w 1999 roku, w Bangkoku na Kongresie Mutagenety "Understanding Gene and Environmental Interactions for Disease Prevention" Antonina Cebulska-Wasilewska została laureatem Nagrody Światowego Towarzystwa Mutagenety, a w 2000 roku włączono ją do zespołu recenzentów projektów badawczych V-go Ramowego Programu Badawczego Unii Europejskiej, została także stałym konsultantem Zespołu Radiobiologii KAERI, Taejon, Korea Płd. Swoimi naukowymi wystąpieniami w świecie stara się promować Naukę Polską.

Pani profesor współpracowała naukowo z wieloma zagranicznymi ośrodkami badań, m.in.; w Stanach Zjednoczonych z Uniwersytetem w Urbana-Champaign, oraz Texas University w Austin, w Europie; z angielskimi Uniwersytetami w Bradford i Leiceester, z włoskim Istituto Superiore di Sanita w Rzymie, a także Uniwersytetem w Barcelonie i Czeską Akademią Nauk w Pradze, a ponadto poza Europą z japońskimi i koreańskimi naukowcami z ośrodków badań jądrowych.

Profesor Antonina Cebulska-Wasilewska wyraźnie angażowała się również w krzewienie wiedzy i zwiększenie świadomości w społeczeństwie o roli nauki w życiu człowieka. Podkreślała, jak bardzo istotnym zagadnieniem jest mutagenność i kancerogenność stosowanych powszechnie środków ochrony roślin.

Profesor Cebulska-Wasilewska przez wiele lat prowadziła działalność dydaktyczną dla studentów Fizyki Medycznej AGH. Wielokrotnie wygłasza wykłady gościnne dla Wydziału Biologii Uniwersytetu Śląskiego, gości też ich studentów w IFJ. Od 2001 roku badaczka podjęła współpracę naukową dydaktyczną z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego zostając w 2005 r. Kierownikiem Pracowni Epidemiologii Molekularnej w Katedrze Epidemiologii i Medycyny Zapobiegawczej CMUJ. W swoim dorobku naukowym i dydaktycznym ma również doktorantów oraz liczne prace magisterskie. Profesor jest otwarta na młodych ludzi ciekawych nauki i badań laboratoryjnych. To dla nich udostępnia laboratorium m.in. podczas Nocy Naukowców i Dni Otwartych.

Profesor Antonina Cebulska-Wasilewska ma ogromny wkład naukowy i badawczy w ochronę zdrowia człowieka. Ale nie tylko nauka zajmuje jej czas, bowiem pośród tak wielkiej aktywności zawodowej, znajduje także czas na swoje hobby czyli narty, taniec, teatr i góry (ma uprawnienia przewodnika tatrzańskiego!). Szczególnie ukochała Tatry. Warto w tym miejscu przywołać ciekawy wykład, który wygłosiła podczas spotkania w Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem *Tatry źródłem inspiracji i kolebką niepodległości* w roku stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę na temat Marii Skłodowskiej-Curie i jej rodziny, odkryciu promieniotwórczości i eksploracji skał tatrzańskich.

Zasługi pani profesor dla nauki polskiej, a także dla środowiska i zdrowia człowieka, są ogromne. Warto zatrzymać się i przedstawić problematykę prowadzonych przez profesor badań. Na początku swej drogi naukowej zainteresowanie badawcze skierowała w stronę promieniotwórczości i jego oddziaływania na materię nieożywioną. Badania miały charakter poznawczy i aplikacyjny. Następny krok polegał na badaniu promieniotwórczości w oddziaływaniu na materię żywą, co początkowo testowano na roślinach wyższych. Do dalszych badań profesor wybrała heterozygotyczną odmianę trzykrotki (sprowadzoną do Polski przez siebie ze Stanów (Brookhaven National Laboratory) ze względu na jej właściwości – ogromną czułość na promieniowanie jonizujące. Podjęła następnie wieloletnią współpracę z Zespołem instytutu ITAL z Holandii. Badając interakcję między uszkodzeniami wzbudzonymi przez słabo jonizujące promieniowanie a uszkodzeniami wywoływanymi przez znane mutageny i klastogeny wraz z Kenem H. Chadwickiem i Henkiem P. Leenhousem (autorami molekularnej teorii oddziaływanie promieniowania na komórkę) udowodniła mechanizm synergizmu w wywoływaniu mutacji w komórkach somatycznych przez współdziałające promieniowanie jonizujące i chemiczne mutageny. Było to eksperymentalnie udowodnione, pionierskie odkrycie na skalę światową. Ugruntowała to jej pozycję jako wnikliwego naukowca i rosnący autorytet

w dziedzinie radiobiologii. Następnie na podstawie wyników powyższych badań opracowała test służący monitorowaniu genotoksycznych skutków skażeń środowiskowych w warunkach naturalnych, co zostało wykorzystane w wielu sytuacjach, m.in. do oznaczenia skażeń i genotoksyczności na trasach komunikacyjnych, monitorowania powietrza w Krakowie po awarii w Czarnobylu czy emisji skażeń po awarii filtrów w zakładach POLFA. Badania te zastosowała również w ocenie skuteczności biologicznej wiązki terapeutycznej oraz oceny dawki poza polem terapeutycznym cyklotronowych neutronów stosowanym w IFJ we współpracy z Centrum Onkologii. Następnie poszerzyła spektrum badań o możliwie nieinwazyjne badania skutków biologicznych w komórkach człowieka, monitorowanie zmian genotoksycznych. Lata 90-te to czas analizy wpływu czynników endogennych (płeć, predyspozycje genetyczne) oraz egzogennych (kontakt z pestycydami, dym papierosowy) na poziom uszkodzeń cyto-genetycznych oraz zależność między zapadalnością na nowotwory płuc, skóry a poziomami uszkodzeń chromosomów oraz białek p21^{ras} onkogenu. Jednocześnie profesor bada skuteczność biologiczną różnych terapeutycznych wiązek promieniowania jonizującego. Efektem tych działań jest powstanie unikalnej w Polsce bazy danych dla zależności skutku biologicznego od gęstości jonizacji i energii wiązki promieniowania i spowodowało Jej zaangażowanie się w tematykę projektowania terapii chorób nowotworowych. Dzięki tym badaniom stało się też możliwe promowanie wykonanej z pomocą metody kometowej szybkiej oceny wrażliwości komórek człowieka na dawkę promieniowania oraz ocena skuteczności naprawy indukowanych przez nią uszkodzeń DNA. Monitorowała i analizowała skutki biologiczne u osób narażonych na działanie licznych mutagenów chemicznych, co wiązało się także ze zwiększonym ryzykiem wystąpienia choroby nowotworowej. Zespół kierowany przez prof. Antoninę Cebulską-Wasilewską został partnerem w tworzeniu europejskiej metabazy osób monitorowanych cytogenetycznie pozwalającej na oznaczenie zapadalności na raka w grupach kontrolowanych w tym zakresie. Zespół stworzył również portal poświęcony zawodowym zagrożeniom chorobami nowotworowymi www.euroworksafe.eu.

Nie sposób wymienić wszystkie zasługi, dokonania i pola aktywności Pani profesor. Badania i cały jej dorobek naukowy (zakres i wielkość) mają ogromną wagę dla ochrony zdrowia i środowiska. Należy podkreślić, jak znacząco wpłynęły na rozwój nauki polskiej jak i światowej, zwłaszcza w dziedzinie radiobiologii i wiedzy o zapobieganiu chorobom nowotworowym.

Opracowała Barbara Janda

Źródła:

Materiały nadesłane przez Prof. dr hab. Antoninę Cebulską-Wasilewską:

- Antonina Cebulska-Wasilewska (autoreferat) życiorys skrócony na prośbę Komisji Rady Wydziału BiOŚ w Katowicach w sprawie złożenia wniosku o nominację na profesora.

- Prof. dr hab. Antonina Cebulska-Wasilewska, Życiorys opiekuna naukowego projektu.

Cebulska-Wasilewska Antonina, Wstęp, w: *Czy chemizacja rolnictwa zagraża środowisku bardziej niż promieniowanie ? /materiały z badań nad mutagennością środków ochrony roślin/* pod red. Antoniny Cebulskiej Wasilewskiej, Kraków, 1990, s. 5-6, dostępny na:

https://inis.iaea.org/collection/NCLCollectionStore/_Public/23/001/23001295.pdf, dostęp: 07.07.2021

Cebulska-Wasilewska Antonia: *Zastosowanie Badań Radiacyjnych w Instytucie Fizyki Jądrowej w Krakowie w Biologii i Ochronie Środowiska*, W: *Z Dziejów Polskich badań nad Oddziaływaniem Promieniowania z Materią*, 2003, s. 243-262

Piękniejsza strona nauki w Muzeum Tatrzańskim, dostępny na: <http://piekniejszastronanauki.pl/piekniejsza-strona-nauki-w-muzeum-tatrzańskim/>, dostęp: 07.07.2021

Prof. dr hab. n. med. Lidia Rutkowska-Sak z domu Siemek

Matura 1963

Prof. dr hab. n. med. Lidia Rutkowska-Sak jest absolwentką Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie – matura rocznik 1963. Akademię Medyczną w Krakowie ukończyła

w 1969 r. Jest także absolwentką Podyplomowych Studiów Ekonomiki Zdrowia Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Po studiach, przez trzy lata pracowała w Klinikach Akademii Medycznej w Krakowie, a następnie, do chwili obecnej, w Klinice i Poliklinice Reumatologii Wieku Rozwojowego oraz Poradni Reumatologicznej dla Dzieci Instytutu Reumatologii, przekształconego w Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie.

Praktykując w Instytucie przeszła wszystkie szczeble kariery zawodowej i naukowej od asystenta po „belwederskiego” profesora. Jest specjalistą chorób dziecięcych i specjalistą reumatologiem. Odbiła wiele specjalistycznych staży zagranicznych. Pełniła funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Klinicznych Instytutu Reumatologii, a w kolejnych latach - funkcję Kierownika Kliniki Reumatologii Wieku Rozwojowego tego Instytutu.

Profesor Lidia Rutkowska-Sak jest autorką i współautorką około 250 publikacji naukowych w polskich i zagranicznych czasopismach naukowych, licznych monografiach i podręczników. Brała czynny udział w kilkudziesięciu zagranicznych i krajowych konferencjach. Kierowała wieloma polskimi i międzynarodowymi pracami i projektami badawczymi. Jest kierownikiem naukowym i wykładowcą specjalistycznych kursów Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego oraz egzaminatorem Centrum Egzaminów Medycznych.

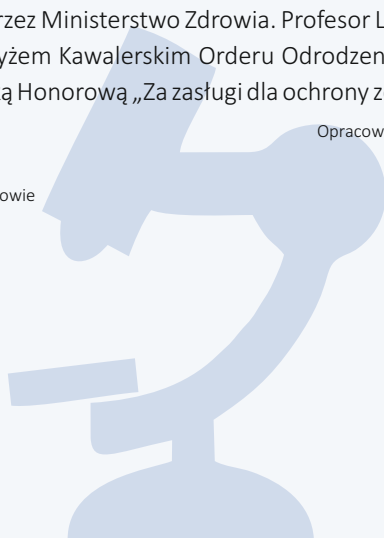
Członek i wiceprzewodnicząca Komisji Rewizyjnej Rady Głównej Instytutów Badawczych w Polsce, Przewodnicząca Sekcji Pediatricznej Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego i członek Zarządu Oddziału Warszawskiego tego Towarzystwa, członek Zespołu Ekspertów ds. Reumatologii Dziecięcej przy Konsultancie Krajowym z dziedziny Reumatologii, wiceprzewodnicząca Zespołu Koordynacyjnego ds. Leczenia Biologicznego Chorób Reumatycznych w Polsce, a także członek Pediatric Rheumatology European Society (PRES), Pediatric Rheumatology International Trial Organization (PRINTO), International Assessment & Clinical Studies Group (IMACs) oraz stały przedstawiciel Polski w Standing Committee of Pediatric Rheumatology European League Against Rheumatism (EULAR).

Za dorobek naukowy, pracę kliniczną i dydaktyczną wielokrotnie nagradzana była przez Instytut Reumatologii, Polskie Towarzystwo Reumatologiczne oraz przez Ministerstwo Zdrowia. Profesor Lidia Rutkowska – Sak jest odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i Odznaką Honorową „Za zasługi dla ochrony zdrowia”.

Opracowała Anita Dębska-Tynior

Źródła

Z zasobów własnych I LO w Chrzanowie

**Prof. dr hab.
Władysława Łuszczuk
z domu Hudzik
Matura 1964**

Naukowiec w dziedzinie pedagogiki i psychologii, specjalności: metodologia badań, psychologia rozwojowa, psychopedagogika twórczości.

Absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. Swoją karierę zawodową i naukową związała z Uniwersytetem Śląskim, w którym pracowała od 1973 do 2007 r. Początkowo na Wydziale Nauk Społecznych, później na nowo utworzonym Wydziale Pedagogiki i Psychologii. Jedną z najwcześniejszych prac autorstwa profesor była publikacja: *Kryteria selekcji kandydatów na studia pedagogiczne* z roku 1980.

W roku 1995 została dziekanem Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Z tego okresu pochodzi praca współredagowana przez profesor: *Historyczne źródła wybranych ofert edukacyjnych w Polsce współczesnej*, będącej efektem obrad międzynarodowej konferencji naukowej nt. *Teoretyczne i Praktyczne Oferty Edukacyjne we Współczesnej Pedagogice i ich Źródła Historyczne* oraz autorem pracy: *Wybrane aspekty psychopedagogiczne przemian edukacyjnych w Polsce*.

Rok 1999 zaowocował zbiorową pracą - *Tornister i restrukturyzacja: system oświaty jako czynnik modernizacji województwa katowickiego (śląskiego)*. W 2001 roku opublikowała artykuł: *Rodzina dysfunkcyjna a zachowania agresywne dzieci w okresie dorastania*. Praca ta dotyczy problemów rodziny w trudnym okresie transformacji ustrojowej i przemian gospodarczych, które dokonywały się w od roku 1990 w Polsce i miały często zgubne i niebezpieczne skutki dla funkcjonowania społeczeństwa, a rodziny w szczególności. W 2005 r. ukazała się kolejna publikacja *Osobowościowe determinanty myślenia naukowego studentów*.

Pod kierunkiem pani dziekan wydział zorganizował w 1997 r. wraz z Biblioteką Główną UŚ sesję naukową poświęconą dorobkowi naukowemu doktora honoris causa Uniwersytetu Śląskiego prof. dr. hab. Bogdana Suchodolskiego.

W trakcie pracy na Uniwersytecie Śląskim była członkiem Senatu uczelni oraz redaktor naczelną a następnie członkiem Kolegium Redakcyjnego najstarszego czasopisma pedagogicznego w Polsce- *Chowanna*, wydawanego przez Uniwersytet Śląski. Jest promotorem pięciu prac doktorskich,

recenzentem siedmiu i jednej habilitacyjnej, z tamtego okresu. W latach 2007-2019 Profesor W. Łuszczuk była związana z niepaństwową Wyższą Szkołą Humanitas (poprzednio: Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu) oddział w Sosnowcu.

Już jako pracownik tej uczelni opublikowała artykuł: *Normatywny i interpretacyjny paradygmat w badaniach pedagogicznych*. W 2014 roku pojawiła się kolejna publikacja *Zastosowanie prostej regresji liniowej w badaniach w naukach społecznych*. Profesor podkreśla, że celem tej pracy jest wskazanie i uzasadnienie prognostycznej roli metody statystycznej jaką jest regresja liniowa we współczesnej nauce.

Będąc profesorem nadzwyczajnym WSH pani profesor bierze udział w przedsięwzięciach i badaniach naukowych tej uczelni, m.in. w międzynarodowym corocznym Tatrzańskim Sympozjum Naukowym *Edukacja Jutra* w Zakopanem. Publikacje profesor w ramach tego projektu to m. in. *Wypalenie zawodowe nauczycieli – aspekty psychospołeczne zjawiska* (2012 r. w ramach pracy: *Uczeń i nauczyciel jako główne podmioty edukacji jutra*), *Deskryptywne czy dyrektywne nauczanie metodologii w naukach społecznych* (2014 r. w ramach pracy: *Od tradycji do nowoczesności. Aksjologia w edukacji jutra.*). Świadczy to o nieustannym zaangażowaniu profesor w kwestie szeroko rozumianej edukacji jej przyszłości, co w świetle niezwykle tempa rozwoju i różnorodnych przemian społecznych staje się wyjątkowo istotne.

W październiku 2016 r. otrzymała nagrodę rektora WSH za działalność naukową i organizacyjną. Pozostając aktywnym naukowcem w 2018 r. opublikowała pracę: *Marzenia i potrzeby osób z dysfunkcją wzroku*.

Oprócz Uniwersytetu Śląskiego i Wyższej Szkoły Humanitas, pani profesor pracowała także na Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach na Wydziale Wychowania Fizycznego w Katedrze Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej oraz w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Janusza Korczaka w Warszawie na Wydziale Nauk Społeczno Pedagogicznych w Katowicach.

Podjmowanie przywołanych tutaj, wybranych zagadnień z dorobku naukowego profesor Władysławy Łuszczak, dowodzi jak blisko problemów społecznych była i jest, ile energii poświęciła na ich rozwiązywanie i jak ogromne jest Jej zaangażowanie w tej dziedzinie. Nie pozostała naukowcem oderwanym od rzeczywistości, lecz z prawdziwie humanistycznym postrzeganiem świata podjęła starania leczenia bolączek współczesnego społeczeństwa. Pracowitością, wiedzą i przenikliwością przyczyniła się do rozwoju zarówno myśli teoretycznych jak i tworzenia praktycznych rozwiązań na polu edukacji i wychowania w szerokim kontekście pedagogicznym

Źródła:

Nauka Polska. Internet. https://nauka-polska.pl/#/results?_k=kromt8; dostęp 10.10.2021

Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach <https://gazeta.us.edu.pl/node/200731>; dostęp 10.10.2021

Wyższa Szkoła Humanitas oddział w Sosnowcu. Internet.

https://www.humanitas.edu.pl/Uczelnia/Historia_i_misja/Historia#faq_tab_19324; dostęp 10.10.2021

WSH. Wikipedia. Internet.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wy%C5%BCsza_Szko%C5%82a_Humanitas_w_Sosnowcu; dostęp 10.10.2021

Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego. Wikipedia. Internet.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wydzia%C5%82_Pedagogiki_i_Psychologii_Uniwersytetu_%C5%9Al%C4%85s_kiego; dostęp 10.10.2021

Rozdział 2. Zastosowanie prostej regresji liniowej w badaniach w naukach społecznych. Władysław Łuszczuk. Internet. <http://www.sbc.org.pl/Content/135386/%C5%81uszczuk.pdf;1> dostęp 10.10.2021

Międzynarodowy katalog biblioteczny. WorldCat. Internet.

<https://www.worldcat.org/search?q=no:1005149079+OR+no:995675000+OR+no:922517230+OR+no:1242201121+OR+no:999041453+OR+no:999061664>; dostęp 10.10.2021

RE-BUŚ. Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego. https://rebus.us.edu.pl/simple-search?location=%2F&query=W%C5%82adys%C5%82awa+%C5%81uszczuk&rpp=10&sort_by=score&order=desc; dostęp 10.10.2021

Prof. dr hab. inż. Adam Stanisław Jagiełło

Matura 1964

Profesor dr hab. inż. Adam Stanisław Jagiełło urodził się 23 sierpnia 1946 roku w Trzebinii. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcące im Stanisława Staszica w Chrzanowie w 1964 roku, podjął studia na

Wydziale Elektrotechniki Górniczej i Hutniczej AGH, gdzie w 1970 roku uzyskał dyplom magistra inżyniera elektryka i w tym samym roku został asystentem stażystą w Zakładzie Maszyn i Układów Elektromechanicznych Instytutu Maszyn i Sterowania Układów Elektroenergetycznych Wydziału Elektrotechniki Górniczej i Hutniczej AGH.

W roku 1976 roku na podstawie rozprawy *Analiza dynamicznych własności maszyn prądu stałego w wybranych przypadkach niesymetrii wewnętrznej* uzyskał stopień doktora nauk technicznych obejmując jednocześnie stanowisko adiunkta.

W latach 1977-1986 kontynuował swoje prace badawcze poświęcone problematyce dynamiki układów z więzami nieholonomicznymi. Opracowane i prowadzone na szeroką skalę badania stanowią ogromny wkład w rozwój teorii maszyn elektrycznych i systemów elektromechanicznych, a ich

podsumowaniem była rozprawa habilitacyjna *Metoda opisu matematycznego układów elektromechanicznych o cyklicznie przełączanych uzwojeniach*, na podstawie której w 1987 roku został doktorem habilitowanym. Za wspomnianą pracę otrzymał indywidualną Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej III stopnia, a następnie został powołany na stanowisko docenta w Instytucie Maszyn i Sterowania Układów Elektroenergetycznych AGH. W latach 1990-1992 był członkiem Senatu AGH i przewodniczącym Senackiej Komisji Dyscyplinarnej. W 1991 r. wygrał konkurs na stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Krakowskiej w dyscyplinie elektrotechnika i w 1992 r. rozpoczął pracę na tym stanowisku a w roku 2003 uzyskał tytuł naukowy profesora. W latach 1992-1993 był kierownikiem Zakładu Maszyn i Napędów Elektrycznych w Instytucie Elektromechanicznych Przemian Energii Politechniki Krakowskiej, a w latach 1993-1999 dyrektorem Instytutu Elektromechanicznych Przemian Energii na tej samej uczelni. Profesor Adam Jagiełło był dziekanem Wydziału Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej Politechniki Krakowskiej (1999-2002 i 2002-2005) i ponownie (2012-2016 i 2016-2020), oraz członkiem wielu komisji senackich i rektorskich Politechniki Krakowskiej. Profesor Jagiełło to autor 100 publikacji, w tym dwóch samodzielnych pozycji, które obejmują dwa główne obszary jego naukowych dokonań. Wśród najważniejszych osiągnięć jest monografia *Przekształcenia niecałkowalne w teorii maszyn elektrycznych* (2002), współautorska *Zasady projektowania i eksploatacji elektroenergetycznych linii napowietrznych* oraz samodzielna praca *Mathematical Modelling of Transformer Sheet Steel Magnetisation*, opublikowana w czasopiśmie "Journal of Magnetism and Magnetic Materials" (160/1996 91-93). Profesor Jagiełło jest także autorem i współautorem patentów, promotorem rozpraw doktorskich oraz recenzentem wniosków profesorskich, rozpraw habilitacyjnych i doktorskich, a także recenzentem projektów badawczych. Brał również udział w istotnych programach badawczych, a w 1996 roku był członkiem Komitetu Organizacyjnego XXXII Międzynarodowego Sympozjum Maszyn Elektrycznych. Jest także Członkiem Rady Redakcyjnej Serii Wydawniczej "Postępy Napędu Elektrycznego i Ergoelektroniki", Członkiem Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej, Sekcji Trakcji Komitetu Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk, Członkiem Komitetu Naukowego Konferencji SEMTRAK, która odbywa się w dwuletnim cyklu. Był także trzykrotnie Członkiem Komitetu Naukowego Konferencji MET (1997, 1999 i 2003) oraz Chairman Oral Session 8 on 7th International Power Electronics & Motion Control Conference, Exhibition, Tutorials w 1996 r., NSZZ "Solidarność". Jest także Członkiem rzeczywistym Towarzystwa Inżynierów Elektryków Rosyjskiej Akademii Nauk.

Profesor Adam Jagiełło był także przewodniczącym Rady Miasta Trzebini, a za zasługi dla tego miasta otrzymał Honorowe Obywatelstwo.

Opracowała Anita Dębska-Tynior

Źródła:

Z zasobów własnych I LO w Chrzanowie

Prof. Adam Stanisław Jagiełło

Prof. dr hab. inż. nauk technicznych Małgorzata Sopicka-Lizer

Matura 1964

Małgorzata Sopicka-Lizer urodziła się 25 kwietnia 1946 r. w Chrzanowie jako pierwsza córka Antoniego Sopickiego i Heleny z Płaszczyców pochodzących z Wadowic. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej nr 2 w Chrzanowie kontynuowała naukę w miejscowym Liceum Ogólnokształcącym w latach 1960-1964. W tym czasie uzyskała solidne podstawy wiedzy ogólnokształcącej w zakresie matematyki i łaciny (prof. Stanisław Przygodzki), geografii (prof. Oczkowski), chemii (prof. Mitera) ale i języka polskiego oraz historii. Wybrała studia w Akademii Górniczo-Hutniczej na Wydziale Ceramiki w Krakowie i obroniła z wyróżnieniem dyplom mgr inż. Technologii Ceramicznej w 1970 r.

Prace zawodową rozpoczęła w 1970 r. w Chrzanowskich Zakładach Materiałów Ogniotrwałych, co pozwoliło jej na konfrontację uzyskanej wiedzy uczelnianej z praktyką technologiczną w socjalistycznym zakładzie pracy. Po 3 latach została zatrudniona w nowym Instytucie Inżynierii Materiałowej (IIM) na Wydziale Metalurgicznym Politechniki Śląskiej i w ten sposób rozpoczęła ścieżkę pracy naukowej w tworzącej się nowej dyscyplinie naukowej *Inżynieria Materiałowa*, której promotorami w Polsce byli prof. R. Pampuch (ówcześnie dziekan Wydziału Ceramiki) i prof. A. Maciejny (ówcześnie v-ce dyrektor IIM). Uzyskała w ten sposób komfort pracy w bardzo dobrze technicznie wyposażonym laboratorium, w młodym ambitnym zespole o zróżnicowanym wykształceniu i umiejętnościach. Jako przedmiot swoich badań nad nowymi materiałami wybrała tradycyjne materiały ceramiczne otrzymywane z gliny, ale mające kształt cienkich włókien (poniżej 10 m) i otrzymywane przez wirowanie cieczy w temperaturach sięgających 2000 C. Właściwości produktów zależą bowiem nie tylko od jego składu chemicznego/fazowego, ale

i od kształtu. Ceramikę dużo trudniej jest otrzymać w postaci włókien, a ich znaczenie praktyczne jest ogromne biorąc pod uwagę właściwości izolacyjne do temperatury przekraczającej 1000 C, eliminację azbestu itp. W rezultacie podjętych badań obroniła z wyróżnieniem pracę doktorską *Badania wpływu dodatków modyfikujących na strukturę i właściwości włókien glinokrzemianowych* (1980) i opublikowała pierwsze artykuły w indeksowanych czasopismach europejskich.

Końcówka lat osiemdziesiątych umożliwiła nawiązanie kontaktów zagranicznych i w ten sposób dostęp do szerszej wymiany myśli i aktualnych kierunków badań w obszarze inżynierii materiałowej. Grant British Council (1988 r.) umożliwił jej staż w Strathclyde University w Glasgow (UK), gdzie zainteresowała się inżynierią ceramiką nietlenkową, węglkową i azotkową. Zauważyła, że odkryte wówczas w UK krzyżowe podstawienia krzemu i tlenu w ceramice tradycyjnej przez aluminium i azot (SIALON) dają bardzo szerokie możliwości projektowania i kształtowania nowych materiałów inżynierskich przez tworzenie roztworów stałych. Na rozwijanie i pogłębianie badań w tym kierunku w Technical University of Eindhoven (prof. R. Metselaar) i Politechnice Śląskiej uzyskała grant z programu UE/TEMPUS MOBILITY (1991), a następnie z Komitetu Badań Naukowych. Wynikiem tych działań był szereg publikacji w najważniejszych czasopismach europejskich i monografia wydana przez Politechnikę Śląską: *Ceramika sialonowa z proszku otrzymywanego karbotermicznie - fizykochemiczne podstawy wytwarzania i własności* (2000) oraz rozdziały w monografiach wydawanych przez Wydział Inżynierii Materiałowej. Te osiągnięcia stały się podstawą do uzyskania stopnia dr hab. (2001) i stanowiska profesora nadzwyczajnego Politechniki Śląskiej (2003).

Uzyskanie samodzielności naukowej otworzyło jej możliwości tworzenia własnego zespołu badawczego przez kształcenie studentów, promocję doktorantów i współpracę z innymi zespołami. Jako pełnomocnik dziekana, podjęła intensywną pracę organizacyjną nad wymianą akademicką, przygotowaniem umów o podwójnym dyplomowaniu, zabieganiem o współfinansowanie tych działań. W rezultacie nawiązała długoletnią współpracę Wydziału z Ecole Centrale Paris, Fachhochschule Muenster, Bergakademie Freiberg i Technical University of Eindhoven, była promotorem i opiekunem pierwszych studentów broniących swe prace magisterskie w FH-Muenster i Bergakademie Freiberg.

W poszukiwaniu technologii, która umożliwiłaby praktyczne zastosowanie osiągniętych wyników badań jej zespół został włączony do konsorcjum ACTIVATION, które zostało nagrodzone finansowaniem badań

z VI Programu Ramowego UE (FP6, 2004-2007) nad technologią mechanochemicznego aktywowania proszków ceramicznych i metalicznych. Unikalne urządzenie z St. Petersburga, współpraca z uniwersytetami w Atenach i Chani, St. Petersburgu, Monachium, Anadolii i San Sebastian, oraz firm greckich i brytyjskich pozwoliło na osiągnięcie wyników, które prezentowano na najważniejszych konferencjach europejskich, amerykańskich i azjatyckich. Podsumowaniem i efektem nowych kontaktów w środowisku technologów aktywacji mechanochemicznej jest opracowana przez nią monografia *High-energy ball milling. Mechanochemical processing of nanopowders* wydane przez Woodhead Publishing Ltd. of Abington Hall Cambridge. Uzyskaną w ten sposób wiedzę i umiejętności wykorzystwała do budowy nowego konsorcjum składającego się z partnerów europejskich (PL, SLO, LUX, IS) pracującym nad materiałami kompozytowymi do układu hamulcowego wytwarzanego w firmie Zornik (SLO). Środki na badania pozyskano z konkursu ERA-NET MATERA (2011-2014). W tym czasie M. Sopicka-Lizer została wybrana na stanowisko kierownika Zakładu Ceramiki i Kompozytów na Wydziale Inżynierii Materiałowej i Metalurgii.

Początek drugiej dekady XXI wieku przyniósł intensywny rozwój badań nad proszkami ceramicznymi o strukturze krystalicznej, do których można wprowadzać jony lantanowców celem uzyskania efektu luminescencji i tworzenia w ten sposób białej diody dla oświetlenia ogólnego (niebieska dioda 1993 i Nobel 2014). Aktualnie tego typu „żarówki” LED królują na rynku oświetlenia domowego. Wyzwaniem badawczym było otrzymanie proszków luminescencyjnych, które w połączeniu z emisją niebieskiej diody dadzą światło białe o spektrum zbliżonym do światła naturalnego. Pierwszy artykuł grupy M. Sopickiej-Lizer (J. European Ceramic Society, 2011) pokazywał, że podstawianie azotu do związków tlenkowych pozwala regulować barwę światła białego luminoforów. Ze względu na swoje doświadczenie w otrzymywaniu materiałów tlenoazotkowych zorganizowała konsorcjum z udziałem Uniwersytetu Gdańskiego i uzyskała dofinansowanie z NCBR na proponowane badania (2014-2018). Wyniki w zakresie luminoforu zielonego zostały opatentowane, prezentowane na konferencjach europejskich i azjatyckich oraz publikowane.

M. Sopicka-Lizer została nagrodzona odznaką Zasłużony dla Politechniki Śląskiej (1998), medalem Komisji Edukacji Narodowej (2006), Srebrnym Krzyżem Zasługi (2000), nagradzana indywidualnymi lub zespołowymi nagrodami rektora. Działalność społeczną doceniono Medalem Solidarności (1997) i XX-lecia Solidarności (2000). Aktualnie jest profesorem emerytowanym Politechniki Śląskiej od 2020 r. W liczbach jej dorobek to promotorstwo 7 doktoratów, recenzje 9 prac doktorskich, udział

w postępowaniu 7 procesów habilitacyjnych i 7 wniosków o tytuł profesora, w tym dla National Technical University of Athens (prof. A. Tsetsekou). Jest recenzentem wniosków badawczych na konkursy organizowane przez Narodowe Centrum Badań Rozwojowych (NCBR), Nauki (NCN), M-ERA.NET, Funduszy Norweskich (EOG), The Executive Agency for Higher Education, Research, Development and Innovation Funding (RO) i THALIS (GR). Baza SCOPUS podaje, że jest współautorem 54 artykułów cytowanych blisko 500 razy. Jest też współautorem 7 patentów.

Prywatnie M. Sopicka-Lizer jest żoną dr Stanisława Lizera od 1969, mają troje dzieci (Agnieszka Lizer-Klatka, Marcin Lizer i Alicja Molitorys) i sześcioro wnuków (Tadeusz, Weronika, Marta, Szymon, Marek i Dorota). Najstarsze rozpoczęły już studia na AGH (informatyka) i Université de Lausanne (prawo). Jej hobby to narciarstwo, pływanie, wycieczki górskie, rower, podróże.

Opracowała Anita Dębska-Tynior

Źródła:

<https://iim.polsl.pl/pracownicy/details/45>; dostęp 25.10.2021

https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=55266&_k=xoj80n; dostęp 25.10.2021

<https://sigma-not.pl/autor-25027-1--MA%C5%81GORZATA-SOPICKA-LIZER.html>; dostęp 25.10.2021

Z zasobów własnych I LO w Chrzanowie

Prof. dr hab. inż. Wiesław Jażdżyński **Matura 1965**

Profesor nadzwyczajny Akademii Górniczo-Hutniczej im. St. Staszica w Krakowie. Dyplom magistra inżyniera uzyskał na AGH w 1971 r. Tam też w 1974 roku rozpoczął pracę w Katedrze Maszyn Elektrycznych na Wydziale Elektrotechniki,

Automatyki, Informatyki i Elektroniki (obecnie Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej) gdzie w 1976 roku zdobył stopień doktora nauk technicznych.

W 1996 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie dysertacji- *Projektowanie maszyn elektrycznych oraz identyfikacja ich modeli z wykorzystaniem optymalizacji wielokryterialnej*.

W 2001 roku władze uczelni nadały mu tytuł profesora nadzwyczajnego. Od roku 2002 jest członkiem IEEE, obecnie w stopniu Senior Member (skrót od ang.: The Institute of Electrical and Electronics Engineers) Instytutu Inżynierii

Elektrycznej i Elektroniki, zrzeszający inżynierów elektryków i elektroników oraz dyscyplin pokrewnych, z siedzibą w Nowym Jorku. Instytut skupia członków ze 160 krajów. Jego celem jest rozwój inżynierii elektrycznej, elektronicznej, telekomunikacyjnej, komputerowej oraz dziedzin pochodnych (tłum. własne).

Główne zainteresowania naukowe profesora to zastosowanie metod optymalizacji w zagadnieniach projektowania maszyn elektrycznych ich modeli analitycznych, a także zagadnienia symulacji i obliczeń polowych. Problematyce konstrukcji silników indukcyjnych o zwiększonej efektywności profesor poświęcił wiele uwagi. Opracowana metodyka projektowania z wykorzystywaniem modeli analitycznych maszyn i optymalizacji wielokryterialnej, pozwala uzyskać wyniki nieosiągalne innymi metodami, w szczególności z użyciem metod heurystycznych optymalizacji. Przykładem mogą być prace opisane w artykule: *Optymalizacja konstrukcji silników indukcyjnych*, 2007 r., w którym opisuje metodykę projektowania optymalnych konstrukcji silników indukcyjnych z wykorzystaniem optymalizacji bikryterialnej, dochodząc do wniosków, że takie postępowanie optymalizacyjne jest skutecznym narzędziem zwiększenia efektywności ekonomicznej silników indukcyjnych, co zwiększa efektywność zarówno w przypadku producentów, jak i użytkowników silników. Zaprojektowane i wdrożone do produkcji konstrukcje silników w wersjach energo-oszczędnych mają tą przewagę nad powszechnie stosowanymi wysoko-sprawnymi (wg standardów międzynarodowych klasy sprawności IE, dawniej eff), że do uzyskania określonej energii mechanicznej minimalizują nie tylko energię elektryczną przetwarzaną u użytkownika, ale również dostarczaną z elektrowni.

Pozostając w orbicie tematyki udoskonalania maszyn elektrycznych i zwiększania ich wydajności, profesor został promotorem 3 prac doktorskich, kierownikiem i wykonawcą 4 ministerialnych oraz wielu uczelnianych prac badawczych. W pracach tych profesor opracował modele polowe i obwodowe głównie maszyn indukcyjnych, reluktancyjnych i z magnesami trwałymi oraz przeprowadził szereg obliczeń dla celów identyfikacji modeli i optymalizacji konstrukcji rozważanych maszyn.

Jest autorem lub współautorem 86 publikacji naukowych, wynalazcą m.in. obwodu elektromagnetycznego silnika synchronicznego z magnesami trwałymi o rozruchu bezpośrednim klasy sprawności IE5, obwodu elektromagnetycznego silnika indukcyjnego klasy sprawności IE4, obwodu elektromagnetycznego silnika indukcyjnego klasy sprawności IE3, w wersjach energo- i materiało-oszczędnych. Uczestniczył w ponad 20-tu międzynarodowych konferencjach naukowych m.in. w Chani (Grecja), Brugii

(Belgia), Vigo (Hiszpania), Adelajdzie (Australia), Beijing (Chiny).

Profesor Wiesław Jażdżyński jest przykładem naukowca całkowicie oddanego swojej dziedzinie, który konsekwentnie z ogromną pracowitością pragnie tę dziedzinę rozwijać, poprzez liczne badania i nieustanne śledzenie zmian zachodzących w świecie. To człowiek, który przyczynia się do postępu cywilizacyjnego ludzkości.

Opracowała Aleksandra Marzec

Źródła

Nauka Polska. Internet.

https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=36718&_k=qek7r8; dostęp 23.08.2021

Czasopisma PAN. Repozytorium. Internet.

<https://journals.pan.pl/dlibra/publication/98584/edition/85021/content>; dostęp 23.08.2021

System sterowania współczesnych robotów przemysłowych, dokument pdf. Internet.

https://www.google.com/search?q=Wies%C5%82aw+JA%C5%BCd%C5%BCy%C5%84ski+profesor+Krak%C3%B3w&sxsrf=ALeKk01b_RXlgXaECwW5N60IUF2Bwi_3mA:1629116942480&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiclZ3FxbXyAhVA_7sIHXCuAN8Q_AUoAXoECAEQAw&biw=1504&bih=803&dpr=1.5#imgrc=OgNy4yxW7b6lCM; dostęp 23.08.2021

Wykaz publikacji prof. Wiesława Jażdżyńskiego. Internet.

<https://bpp.agh.edu.pl/autor/?idA=01304&fodR=0&fdoR=0&fagTP=0&fagIF=0&fagPM=0&afi=1&vt=c#vtyp> e (pozycje od roku 2000) ; dostęp 23.08.2021

System informacyjny AGH. Internet. <https://skos.agh.edu.pl/osoba/wieslaw-jazdzyński-1218.html>; dostęp 23.08.2021

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Rak **Matura 1965**

Zbigniew Rak (1948-2006) zdał maturę w 1965 roku w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Chrzanowie, a następnie podjął studia na Wydziale Ceramicznym w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1965-1970). W latach 1972-1975

rozwijał swoje zainteresowania na studiach doktoranckich również w krakowskiej AGH. Habilitację uzyskał w 1999 r. w Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Tytuł profesora Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie uzyskał w uznaniu za ogromne zasługi naukowe.

Profesor Zbigniew Rak był niezwykle cenionym i prężnie działającym naukowcem. W latach 1970-1972 był asystentem w Instytucie Materiałów Ogniotrwałych w Gliwicach oraz adiunktem w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1975-1986 i 1987-1988). W latach 1985-86 był inżynierem kontroli jakości w Cement Plant w Al Tamin w Kirkuk w Iraku, inżynierem ds. produkcji w New Jersey Porcelain Ltd. Co. w Trenton w USA (1999 r.) Był

również kierownikiem tematów badawczych w Netherlands Energy Research Foundation ECN w Petten w Holandii (1999). Główne kierunki badań naukowych profesora Raka to technologia tworzyw ceramiki klasycznej, technologia tworzyw ceramiki zaawansowanej i powłok katalitycznych. Profesor Rak był także członkiem europejskiej ekipy do rady programowej Europa – Japonia w dziedzinie katalizatorów do ochrony środowiska naturalnego (1997). Za opracowania z zakresu materiałów ceramicznych uzyskał osiem patentów. Był autorem ponad sześćdziesięciu raportów technicznych oraz sześćdziesięciu prac naukowych, w tym trzech monografii. Był recenzentem „The Journal of the European Ceramic Society”. Był także pomysłodawcą reaktora fotoelektrochemicznego do przetwarzania dwutlenku węgla i wody na tlen, wodór lub alkohole/węglowodory przy użyciu energii słonecznej, który był rozważany przez European Space Agency do wprowadzenia do programu badawczego przygotowującego lot człowieka na Marsa.

Prof. Rak był członkiem Nederlandse Keramische Vereniging w Arnhem, Bond voor Materiale kennis w Zwijndrecht, European Ceramic Society w Londynie, European Materials Research Society w Londynie, British Ceramic Society w Londynie.

Za osiągnięcia naukowe był wielokrotnie nagradzany przez rektora Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Opracowała Anita Dębska-Tynior

Źródła:

Arch. IRB (ankieta biograficzna)

Prof. dr hab.
Maciej Bolesław Kawka
Matura 1966

Profesor Maciej Bolesław Kawka, wybitny humanista, filolog, językoznawca polski i słowiański. Autor i redaktor kilkunastu monografii, wśród nich m.in.: *Dyskurs szkolny* (Kraków 2000), *Sześć dyskursów o języku* (Skopje 2012), *Macedonian Discourses* (Kraków 2016) oraz ponad 150. prac z zakresu lingwistyki (polonistyki i sławistyki), szczególnie poruszających zagadnienia składni, semantyki i struktury tekstu, retoryki, pragmatyki językowej, teorii tekstu i dyskursu oraz medioznawstwa.

W 1971 r. ukończył studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie od razu podjął pracę w charakterze asystenta w Katedrze Języka Polskiego. Dekada lat siedemdziesiątych to okres wytężonej pracy nad doktoratem i współpracy z prof. dr hab. Mieczysławem Karasiem. Poszerzanie i pogłębianie wiedzy z wielu obszarach humanistycznych, ze szczególnym naciskiem na współczesne językoznawstwo wraz z jego subdyscyplinami, zostało zwieńczone w 1980 r. doktoratem, na temat *Intensywna prefiksalne w polskich gwarach*.

W 1981 r. posiadacz tytułu doktora nauk humanistycznych Maciej Kawka rozpoczął pracę w Pracowni Słownika Języka Jana Kochanowskiego w Instytucie Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk. Z tego okresu pochodzi szereg publikacji profesora z zakresu językoznawstwa. Współpracownicy, podopieczni wskazują, że to właśnie językoznawstwo jest główną dziedziną badań naukowych profesora i tej dyscyplinie poświęcił najwięcej czasu. Twierdzą, że językoznawstwo pozostaje naukową ziemią ojczystą profesora. Świadczyć o tym może liczba publikacji poświęcona tej dziedzinie – niewspółmiernie wysoka w stosunku do innych. Aby wskazać kilka pozycji, wymienić można: *Słownik syntaktyczno-semantyczny czasowników polskich. Cz. I czasowniki bezprzedrostkowe*, *Semantyczno-syntaktyczny słownik słowiańskich czasowników denominalnych*, *O rozwoju znaczeń dystrybutywnych czasowników wieloprefiksalnych w językach słowiańskich ze szczególnym uwzględnieniem języka polskiego i języków południowosłowiańskich* czy *Uwagi o niektórych czasownikach kauzatywnych w języku macedońskim i polskim*. Ostatnie tytuły wskazują na rosnące zainteresowanie profesora językiem macedońskim, które przerodziło się w zamiłowanie do całej kultury Macedonii. Prof. Kawka opanował do perfekcji język macedoński, a pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku objął

lektora języka polskiego w Katedrze Sławistyki na Uniwersytecie św. Cyryla i Metodego w Skopiu (Republika Macedonii). Pobyt w Macedonii zaowocował publikacją: *25 lat lektoratu języka polskiego w Skopiu* (sprawozdanie z sesji naukowej). Silne związki z Macedonią, doświadczenia z pracy i pobytu w tym kraju, przyniosły szereg badań naukowych o kulturze, historii i literaturze Macedonii jak i całych Bałkanach, kulturze i języku Słowian południowych. Te zainteresowania stanowią o charakterystycznym, wyjątkowym i bardzo szerokim dorobku naukowym profesora. W tym obszarze profesor jest współautorem prac wraz ze swoją żoną – Ireną Stawowy-Kawka, m.in. *Macedoński dyskurs niepodległościowy. Historia – kultura – literatura – język – media*, czy też *Tożsamość narodowa w społeczeństwie multietnicznym Macedonii*. Jako autor wydanej w roku 2016 monografii w języku angielskim pt. *Macedonian Discourses* jest niezwykle zasłużonym naukowcem nie tylko dla kultury polskiej, ale również macedońskiej.

W 1990 r. Maciej Kawka uzyskał stopień doktora habilitowanego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Pedagogiczny). Rozprawa habilitacyjna dotyczyła dysertacji: *Metatekst w tekście narracyjnym na przykładzie wybranych tekstów literatury dla dzieci*. WSP (przemianowana w tamtym okresie na Akademię Pedagogiczną) stała się kolejnym miejscem pracy profesora. Został tam Kierownikiem Zakładu Nauczania Początkowego Języka Polskiego. Uczelnia pedagogiczna wyznacza trend w zainteresowaniach badawczych profesora, co odzwierciedlają jego publikacje z tamtego okresu, np.: *Pragmatyngwistyczne aspekty nauczania języka polskiego jako obcego – funkcje pragmatyczne w tekście podręcznika*. W: *Nauczanie języka polskiego jako ojczystego, etnicznego i obcego, Ze studiów nad językiem dziecka i literaturą dla dzieci, O sposobach rozpoczynania lekcji w klasach I–III szkoły podstawowej* (wspólnie z M. Adamczyk), *Możliwe światy wartości w noweli Marii Konopnickiej „Nasza szkapka”*, *Lekcja jako zespół edukacyjnych aktów mowy*, *Wczesna edukacja dziecka*, *Gry słowne i żarty językowe w „Alicji w Krainie Czarów” L. Carrolla*, *O sposobach zwracania się nauczycieli do uczniów na lekcjach – edukacyjne akty mowy*. W: *Z Teorii i Praktyki Dydaktycznej Języka Polskiego*.

Zakres i liczba prac dowodzą niezwykle szerokich zainteresowań badawczych, ale i ogromnej pracowitości i wielkiej pasji profesora, który nigdy nie pozostał tylko teoretykiem. Szerokie doświadczenie praktyczne zdobył w pracy lektora nie tylko z Uniwersytetu w Skopiu, ale też jako lektor języka polskiego w Aix-en-Provence w latach 1999-2001 (miejscowość i gmina we Francji, w regionie Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże). W 2003 r. został Kierownikiem Zakładu Języka Polskiego w PWSZ im. Jana Grodka w Sanoku. Był profesorem w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Rotmistrza Witolda

Pileckiego w Oświęcimiu w Instytucie Politologii oraz w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Pełni funkcję wiceprzewodniczącego Komisji do Oceny Podręczników Szkolnych Polskiej Akademii Umiejętności.

Trzecie tysiąclecie, rozpoczęło się dla dr hab. Macieja Kawki przyznaniem tytułu profesora (nadanie belwederskie) w 2001 r. i analogicznie jak w poprzednich etapach kariery, wkrótce profesor dokonał kolejnej zmiany miejsca pracy – w 2006 r. objął po prof. Walerym Pisarku Katedrę Ośrodek Badań Prasoznawczych na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Można pokusić się o stwierdzenie, że wrócił na swoje miejsce w ramiona Alma Mater, gdzie pozostał do momentu przejścia na emeryturę, wiosną 2019 r.

O wybitnych osiągnięciach profesora, jego wszechstronności, szerokich horyzontach i nieustającym głodzie wiedzy świadczy dorobek tego trzeciego okresu kariery zawodowej. Zgodnie z duchem czasów – w dobie rozwoju technologii cyfrowej, przekazu informacji, nowymi metodami komunikowania się – staje się badaczem mediów i zajmuje szeroko pojętym medioznawstwem. W czasach nadmiaru informacji i problemów z ich selekcją i wartościowaniem – wyznacza ścieżki, wskazuje kierunki, oświeca.

W 2017 r. prof. Maciej Kawka jako jej założyciel został przewodniczącym Komisji Medioznawczej Polskiej Akademii Umiejętności. Instytucja z założenia ma być wyrazem refleksji naukowej nad rozwijającymi się technologiami cyfrowymi, nowymi metodami komunikowania się i przekazu informacji, a także nad funkcjonowaniem mediów w społeczeństwie. Jednym z referatów wygłoszonym podczas posiedzeń Komisji, był autorstwa prof. M. Kawki jest tekst - *O języku tzw. postprawdy w mediach, czyli jak fikcja stała się rzeczywistością*. Stanowisko przewodniczącego Komisji Medioznawczej poskutkowało niebywałym zaangażowaniem i aktywnością profesora. Wkrótce został redaktorem naczelnym Rocznika Medioznawczego wydawanego przez PAU. Celem czasopisma jest publikacja wyników badań prowadzonych w różnych ośrodkach naukowych polskich i zagranicznych w zakresie historycznej i współczesnej wiedzy o mediach. Zakres tematyczny obejmuje szeroko rozumianą problematykę historii, teorii oraz praktyki mediów. Podstawową formą czasopisma jest wersja on-line. Czasopismo jest udostępniane na zasadach Open Access, oznacza to wolny, bezpłatny, powszechny, trwały i szybki dostęp do publikacji elektronicznych o treści naukowej. Każdy użytkownik sieci ma prawo czytać, drukować, indeksować, cytować i przeszukiwać pełne teksty artykułów, raportów z badań, a także korzystać z materiałów bez ograniczeń finansowych, prawnych i technicznych, przy zachowaniu praw autorskich.

W 2018 roku profesor dokonał uroczystego otwarcia Konferencji

W poszukiwaniu fundamentów nauk o mediach zorganizowanej przez: Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, Komisję Medioznawczą Polskiej Akademii Umiejętności Towarzystwo Studiów Dziennikarskich. Podczas tego wydarzenia profesor wygłosił prelekcje na temat: *Utopia interdyscyplinaryzmu i rozproszenie teorii a problem badawczy*. W listopadzie tego samego roku w Krakowie otworzył kolejną konferencję naukową Prasa krakowska w 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Celem konferencji było zaprezentowanie stanu badań medioznawczych oraz refleksja nad procesem kształtowania się nowoczesnej świadomości narodowej i państwowej przed odzyskaniem niepodległości i po nim na łamach prasy krakowskiej oraz ogólnopolskiej. Profesor przewodniczył konferencji, był członkiem Komitetu Organizacyjnego oraz przedstawił pracę: *Tekst prasowy jako przedmiot badań – ewolucja, transgresja, wielokodowość*.

W listopadzie 2019 był organizatorem kolejnej dużej konferencji w Polskiej Akademii Umiejętności pt. „Medialne i transmedialne procesy narracyjne w identyfikacji postaw patriotycznych Polaków” oraz redaktorem tomu pod tym samym tytułem wydanej przez Wydawnictwo Libron, Kraków 2021.

Pracowitości, kreatywności i inwencji twórczej prof. dr. hab. Macieja Kawki nie widać końca. Jest wzorowym przykładem twórcy i naukowca XXI wieku.

Opracowała Aleksandra Marzec

Źródła:

- Paweł Płaneta, Ryszard Filas (redakcja) Dyskursologiczne tezy i syntezy. Język – kultura – media. Prace ofiarowane prof. Dr hab. Maciejowi Kawce. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej.
<https://media.uj.edu.pl/documents/1384650/134373778/Dyskursologiczne+tezy+i+syntezy%2C+2019%2C+eb ook.pdf/6ceb7310-e640-4087-8b1e-2b96e62a7670>; dostęp 23.08.2021
Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego, spis publikacji prof. Dr hab. Macieja Kawki
<https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/129884>; dostęp 23.08.2021
Maciej Kawka, Paweł Płaneta, Dyskursy o Macedonii. Uniwersytet Jagielloński.
<https://wuj.pl/książka/dyskursy-o-macedonii>; dostęp 23.08.2021
Portal Internetowy lubimyczytać.pl <https://lubimyczytac.pl/autor/59374/maciej-kawka>; dostęp 23.08.2021
Strona Internetowa PAU <http://pau.krakow.pl/index.php/en/struktura/wydzialy-i-komisje/wydzial-ii-historyczno-filozoficzny/komisje/medioznawcza>
<http://pau.krakow.pl/index.php/pl/wydawnictwo/strony-czasopism/rocznik-medioznawczy/rada-i-redakcja>; dostęp 23.08.2021
Bibliografia Publikacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie <http://biografik.up.krakow.pl/?p=808>; dostęp 23.08.2021
Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego, Professor Maciej Kawka and his scientific achievements.
<https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/129883>; dostęp 23.08.2021
Złota Księga Nauk Humanistycznych 2013, Wydawnictwo Helion Gliwice 2013.

Prof. dr hab. inż. Bernard Nowak

Matura 1967

Urodzony w 1949 r. w Chorzowie na Górnym Śląsku związał swoje zawodowe życie i karierę z jedną uczelnią- Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie. W 1973 r. ukończył tam Wydział Elektrotechniki Górniczej i Hutniczej, a w 1974 r.

rozpoczął pracę w Zakładzie Wentylacji i Klimatyzacji Przemysłowej Instytutu Górnictwa Podziemnego i Bezpieczeństwa Pracy Wydziału Górniczego AGH (obecnie Katedra Inżynierii Górniczej i Bezpieczeństwa Pracy Wydziału Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami). W 1980 r. w ramach Instytutu Górnictwa Podziemnego i Bezpieczeństwa Pracy AGH został przeniesiony do Zakładu Aerologii Górniczej (po reorganizacji – Pracowni Aerologii Górniczej, uzyskał w 1981 r. stopień doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt.: *Wieloparametrowa regulacja procesu klimatyzacji górniczej przestrzeni roboczej (wyrobisko, komora) w obecności zakłóceń losowych.*

Jego kariera rozwijała się harmonijnie i w 1991 r. został doktorem habilitowanym nauk technicznych w zakresie aerologii górniczej. Jego rozprawa habilitacyjna dotyczyła *Procesu zmian temperatury i wilgotności powietrza podczas jego ochładzania lub klimatyzacji w wyrobiskach górniczych z wentylacją opływową*. Pięć lat później, tj. w 1996 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego AGH. Za kolejne 2 lata (w 1998 r.) z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odebrał tytuł profesora nauk technicznych. W 2003 r. uzyskał nominację Ministra ENiS na stanowisko profesora zwyczajnego AGH. W międzyczasie, w roku 1998, objął kierownictwo w Studium Podyplomowym w zakresie Aerologii Górniczej. Cele tego studium to pogłębienie oraz aktualizacja wiedzy w zakresie wentylacji, klimatyzacji i zagrożenia metanowego oraz pożarowego w podziemnych zakładach górniczych.

W latach 2002-2015 profesor był także kierownikiem Studium Doktoranckiego na Wydziale Górnictwa i Geoinżynierii.

Zainteresowania naukowe profesora koncentrują się na zagadnieniach aerologii górniczej, a w szczególności na wentylacji, klimatyzacji i zwalczaniu zagrożenia temperaturowego w wyrobiskach górniczych. W tym zakresie zajmował się zagadnieniami: optymalnego doboru instalacji wentylacji lokalnej, emisji metanu z otworów drenażowych, z ociosów oraz w przodkach urabianych kombajnem, wyeliminowania lub ograniczenia wpływu ogrzewania powietrza w wyrobiskach górniczych metodami konwencjonalnymi, wymiany

ciepła i masy w mediach przepływających przez poszczególne części bezpośredniego lub pośredniego układu chłodzenia powietrza chłodziarką sprężarkową z wyparną chłodnicą wody, optymalnego, w sensie maksimum mocy cieplnej, doboru i wykorzystania w wyrobiskach górniczych maszyn i urządzeń chłodniczych. Badania te pozwoliły na uzyskanie patentów i osiągnięcie wymiernych efektów w postaci:

- opracowania i zastosowania w praktyce metod prognozy w wyrobisku z wentylacją opływową i odrębną temperaturą, wilgotnością i prędkości przepływającego powietrza bez jego chłodzenia i z jego aktywnym schładzaniem,
- analizę istniejących i projektowanie nowych efektywniejszych chłodziarek sprężarkowych i chłodnic ścianowych oraz wykorzystanie ich w układach automatycznej regulacji,
- kontroli stanu zagrożeń temperaturowego w wyrobiskach górniczych,
- określenia efektywnego sposobu schładzania powietrza,
- wdrożenia dwóch nowych sposobów chłodzenia powietrza w ścianach wydobywczych dla zapewnienia wymaganej temperatury na całej ich długości,
- określenia wpływu parametrów powietrza przed schłodzeniem na jego parametry po ochłodzeniu,
- określenia wpływu parametrów termodynamicznych powietrza na wlocie chłodnicy wyparnej na jego parametry po schłodzeniu.

Profesor jest autorem i współautorem łącznie ponad 150 publikacji w czasopiśmie, materiałach konferencyjnych krajowych i zagranicznych, w tym 7 książek oraz 3 patentów. Oprócz wspomnianych publikacji jest także autorem i współautorem ponad 100 prac niepublikowanych, opracowanych głównie na potrzeby przemysłu wydobywczego węgla kamiennego i rud metali. Wypromował 8 doktorów.

Brał udział w sześciu projektach badawczych (w pięciu jako kierownik i w jednej jako realizator) oraz w siedmiu projektach celowych (w czterech jako kierownik i w trzech jako wykonawca). W 2002 r. prof. B. Nowak został rzeczoznawcą ds. Ruchu Zakładu Górniczego, którego główne kompetencje to m.in. wykonywanie badań i ekspertyz dotyczących zwalczania zagrożenia metanowego, pyłowego, pożarowego, klimatycznego oraz wyrzutów gazów i skał.

O niezwykle zaangażowaniu zawodowym i obywatelskim, świadczy aktywność profesora na różnych polach działalności naukowej, uczelnianej i obywatelskiej jako członek m.in.: Sekcji Aerologii Górniczej PAN (od 1992 r.),

Sekcji Górnictwa w Komitecie Badań Naukowych, Zespołu I ds. Badań Naukowych AGH, Komitetu Redakcyjnego Kwartalnika "Górnictwo i Geoinżynieria", Komitetu Redakcyjnego Działowego Górnictwa, Geodezji i Ochrony Środowiska, Jury Nagrody im. prof. H. Czeczotta (2000-2016) oraz przewodniczący (3 kadencje) Okręgowej Komisji Wyborczej na Wydziale Górnictwa i Geoinżynierii.

Wzorowa postawa zawodowa profesora została uhonorowana szeregiem nagród i odznaczeń, są to: Nagroda im. prof. H. Czeczotta, Złota Odznaka "Zasłużony dla Górnictwa RP", Dyplom Generalnego Dyrektora Górniczego II stopnia, wielokrotna Nagroda Rektora AGH.

Zwieńczeniem nieprzeciętnego zaangażowania i pracowitości profesora jest przyznanie „Złotego Krzyża Zasługi” oraz „Medalu Komisji Edukacji Narodowej” – nagród dla osób, które położyły zasługi dla Państwa lub obywateli spełniając czyny przekraczające zakres ich zwykłych obowiązków. Otrzymanie tych wyróżnień w skali kraju najlepiej określa i podsumowuje dorobek zawodowy i osobę pana profesora Bernarda Nowaka.

Opracowała Aleksandra Marzec

Źródła:

Nauka Polska. Strona Internetowa.

https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=36794&_k=facicq; dostęp 23.08.2021

Historia AGH. Biogram. Strona Internetowa.

https://historia.agh.edu.pl/wiki/Bernard_Nowak; dostęp 23.08.2021

Wykaz publikacji prof.dr hab. Inż. Bernarda Nowaka. Strona Internetowa bpp AGH,

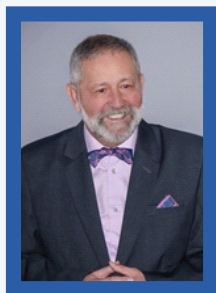
<https://bpp.agh.edu.pl/autor/nowak-bernard-01708>; dostęp 23.08.2021

AGH. Tematy badawcze. Strona Internetowa.

https://www.cri.agh.edu.pl/tematy_badawcze/temat_p.php?id=535; dostęp 23.08.2021

Studium Podyplomowego AGH. Strona Internetowa

<https://wgig.agh.edu.pl/rekrutacja/podyplomowe/aerologia-gornicza/>; dostęp 23.08.2021

Prof. dr hab. Adam Stankowski

Matura 1967

Adam Stankowski urodził się 7 września 1948 r. w Jaworznie. Jest absolwentem Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie, w którym w 1967 r. zdał maturę. W latach 1970-1995 pracował w charakterze

nauczyciela języka polskiego w ośmioklasowej szkole podstawowej oraz jako pedagog specjalny w Zakładzie Wychowawczym, gdzie realizował się jako nauczyciel, wychowawca, terapeuta, doradca metodyczny, koordynator i organizator procesów w różnych placówkach resocjalizacyjnych i rewalidacyjnych. Od roku 1976 do 2017, równoległe z pracą w zawodzie pedagoga specjalnego, był nauczycielem akademickim na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego, a w latach 2013-2019 na Politechnice Śląskiej.

Po maturze w 1967 r., profesor Adam Stankowski rozpoczął naukę w SN, na Wydziale Humanistycznym o specjalności Filologia polska, które ukończył w 1970 r. W 1973 r. ukończył Wydział Rewalidacji w warszawskim Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, a w 1976 r. ukończył krakowską Wyższą Szkołę Pedagogiczną im. Komisji Edukacji Narodowej na Wydziale Humanistycznym o specjalności Pedagogika Specjalna. Zdobyta wiedza, umiejętności oraz pasja poznawania, pozwoliły profesorowi Stankowskiemu na zdobywanie kolejnych tytułów naukowych. Doktorem nauk humanistycznych został w 1982 r., doktorem habilitowanym nauk humanistycznych w 1997 r., a profesorem nauk humanistycznych w 2003 r. Trzeci stopień specjalizacji zawodowej- pedagogika specjalna - resocjalizacja uzyskał w 1988 r. w Warszawie. Uzyskał również certyfikat w zakresie muzykoterapii (Lublin, 1999).

Profesor Adam Stankowski jest autorem licznych publikacji. Na bogaty i zróżnicowany dorobek profesora składa się: jedenaście monografii autorskich wydanych w Polsce, dziewięć monografii autorskich zagranicznych: pięć opublikowanych w Czechach oraz cztery na Słowacji. Opracował liczne prace zwarte pod redakcją: w Polsce- osiemnaście, w Szwajcarii- trzy, na Słowacji – dwadzieścia dwie, oraz jedną we Francji. Redagował serie wydawnicze Uniwersytetu Śląskiego „Pedagogika” (28 tomów) oraz serie wydawnicze „Specjalne potrzeby edukacyjne” (31 tomów). Jego autorstwa są również rozprawy i artykuły naukowe: dziewięćdziesiąt siedem opublikowanych w Polsce oraz dwadzieścia cztery zagraniczne.

Profesor Stankowski współpracował w Radach Naukowych wydawnictw i czasopism naukowych. W Polsce pracował w Kolegium Redakcyjnym „Chowanna”, w Radzie Naukowej Serii „Problemy edukacji, rehabilitacji i socjalizacji osób niepełnosprawnych”, w Komitecie Redakcji Auxilium Socjale Novum, „The New Educational Rewie” oraz w Lubelskim Roczniku Pedagogicznym.

Profesor Adam Stankowski działał w ramach Rady Naukowej Wydziałów Pedagogiczno-Psychologicznych i Rady Naukowej Studiów Doktoranckich Uniwersytetu Śląskiego oraz Politechniki Śląskiej. Działalność naukową prowadził również na Słowacji: UK Bratysława, UMB Bańska Bystrzyca, KU Ružomberok oraz na uniwersytetach w Czechach: UP Ołomuniec, MU Brno, Praga, OU Ostrawa.

Profesor Stankowski był współzałożycielem i pierwszym prezesem Stowarzyszenia na rzecz dzieci specjalnej troski „Być Razem” (1990-1995), którego potem został prezesem honorowym. W latach 1998-2000 był członkiem zespołu doradców MEN oraz doradcą metodycznym w zakresie pedagogiki specjalnej w latach 1992-1995 w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Katowicach. Od roku 2008 jest Członkiem Komisji Akredytacyjnej w zakresie nauk humanistycznych na Słowacji oraz w latach 2015-2018 był Kierownikiem Katedry Pedagogiki Specjalnej w Instytucie Juraja Paleša v Levoči (Słowacja). Profesor Stankowski w latach 1986-1995 był Kierownikiem Pracowni Patologii Społecznej i Resocjalizacji, a w latach 2002-2005 Dyrektorem Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego. W latach 2005-2008 był prodziekanem ds. nauki, a w okresie od 2003-2017 Kierownikiem Katedry Pedagogiki Specjalnej Uniwersytetu Śląskiego. Z inicjatywy profesora Stankowskiego uruchomiono kierunek pedagogika specjalna.

Profesor Adam Stankowski był organizatorem trzynastu Międzynarodowych Konferencji Naukowych.

Działalność naukowa profesora Stankowskiego została wielokrotnie nagradzana. Wśród nagród i wyróżnień są: Nagroda Ministra Edukacji Narodowej (1994, 1996), Złota Odznaka za zasługi dla Uniwersytetu Śląskiego (1996, 2004), Medal Komisji Edukacji Narodowej (2006), Złoty Medal Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie (2007) oraz Medal PdF. UK Bratysława za zasługi dla rozwoju pedagogiki specjalnej (2016), Srebrny Krzyż Zasługi RP, (2008), Medal Ministerstwa Školstva SR, (2011), Złoty Medal za Długoletnią Służbę (2017), Medal Uniwersytetu Palackého w Ołomuńcu. Od roku 1978 profesor Stankowski otrzymał jedenaście nagród JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne, trzy nagrody JM Rektora Politechniki Śląskiej, wielokrotne nagrody Inspektorów, Kuratorów

oraz Dyrektorów Specjalnych Placówek Oświatowych.

Działania profesora Stankowskiego to także promowanie młodej kadry naukowej. Był promotorem dziewięciu doktoratów na rodzimych uczelniach oraz osiemnastu na zagranicznych.

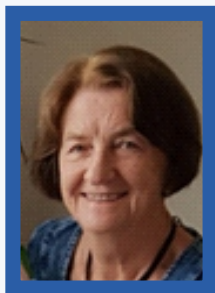
Jest autorem recenzji na awanse naukowe i wydawnicze: trzydzieści pięć doktoratów, osiem habilitacji, siedem tytułów profesorskich na uczelniach polskich oraz dwadzieścia trzy doktoraty, szesnaście habilitacji, jedenaście tytułów profesorskich na uczelniach zagranicznych. Opracował czterdzieści dwie recenzje wydawnicze, recenzje grantów i międzynarodowych projektów badawczych – siedem polskich, czternaście zagranicznych. Odbył staże naukowe – habilitacyjne we Francji, L' Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (Paryż 1988), w Czechosłowacji na Uniwersytecie J.A. Komeńskiego w Bratysławie (1989). Prowadził długoterminowe wykłady na Uniwersytetach Francji, Czech, Słowacji.

Część dorobku naukowo - badawczego profesora Stankowskiego osiągnięta podczas pracy w Politechnice Śląskiej, od roku 2013 dzielona jest z Uniwersytetem Śląskim w zależności od afiliacji. W tym okresie odbyły się dwie międzynarodowe Konferencje naukowe, powstało sześć prac zwartych pod redakcją, dziewięć referatów na konferencjach w kraju i za granicą, czternaście artykułów naukowych. Aktualny status profesora Stankowskiego to aktywny, emerytowany profesor zwyczajny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

W centrum zainteresowań profesora Stankowskiego pozostaje pedagogika specjalna, zwłaszcza proces resocjalizacji w zróżnicowanych strukturach organizacyjnych placówek resocjalizujących, proces rewalidacji niepełnosprawnych intelektualnie, logopedia (oligofrenologopedia) oraz terapia pedagogiczna.

Prywatnie profesor Stankowski jest mężem, ojcem dwóch córek oraz dziadkiem. Czas wolny poświęca żeglarsztwu, historii sztuki sakralnej, samochodom i motocyklom. Uwielbia piesze wędrówki.

Opracował Prof. Adam Stankowski

Prof. dr hab. nauk farmaceutycznych Barbara Malawska z domu Sopicka Matura 1968

Barbara Malawska, *de domo* Sopicka urodziła się w Chrzanowie 21.09.1950 r. jako córka Heleny i Antoniego Sopickiego, aptekarza pochodzącego z Wadowic. W latach 1964–68 uczęszczała do Liceum

Ogólnokształcącego im St. Staszica, gdzie jej ulubionym przedmiotem była chemia. Na to zainteresowanie chemią mieli wpływ nauczyciele, pani profesor Wanda Budek oraz pan profesor Mitera prowadzący kółko chemiczne. Zaowocowało to jej osiągnięciem w postaci udziału w finale Ogólnopolskiej Olimpiady Chemicznej i uzyskanie możliwości pojęcia studiów chemicznych bez egzaminu wstępnego. Po maturze w 1968 r. rozpoczęła studia chemiczne na Wydziale Matematyki – Fizyki i Chemii UJ uzyskując dyplom magistra chemii w 1973 r.

Pracę zawodową rozpoczyna jako nauczyciel akademicki w Akademii Medycznej w Krakowie, w Katedrze Chemii Farmaceutycznej Wydziału Farmaceutycznego, obecnie w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stopień doktora nauk farmaceutycznych w zakresie chemii leków uzyskała w 1983 roku, doktora habilitowanego w 1999 r. a tytuł profesora nauk farmaceutycznych w 2007 roku. Od 2005 do 2020 roku kierowała utworzonym Zakładem Fizykochemicznej Analizy Leku w Katedrze Chemii Farmaceutycznej na Wydziale Farmaceutycznym UJ CM. W trakcie swojej pracy zawodowej Barbara Malawska odbyła dłuższe staże naukowe uzyskując: stypendium Rządu Francuskiego i staż na Wydziale Farmacji Uniwersytetu w Montpellier (1990, 1992), stypendium Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej i staż po-doktorski w Instytucie Chemii Farmaceutycznej Uniwersytetu w Regensburgu (1995).

Profesor Malawska jest specjalistą w zakresie chemii leków/chemii medycznej i prowadzi nowatorskie i interdyscyplinarne badania nad poszukiwaniem nowych bioaktywnych cząsteczek, które w przyszłości mogłyby dalej być rozwijane jako leki. Dotyczą one syntezy nowych oryginalnych związków o przewidywanej aktywności biologicznej (prokognitywnej, przeciwpadaczkowej, przeciwartymicznej czy hipotensyjnej), oznaczania eksperymentalnie ich właściwości fizykochemicznych i niektórych biologicznych, analizy komputerowe pozwalające na prognozowanie właściwości fizykochemicznych cząsteczek do planowanych syntez oraz badania modelowania molekularnego. Dla

otrzymywanych związków oznaczana jest aktywność biologiczna w badaniach biochemicznych *in vitro* oraz w badaniach farmakologicznych *in vivo* we współpracy z farmakologami. Od kilkunastu ostatnich lat badania zespołu, którym kieruje profesor Malawska zostały ukierunkowane na poszukiwanie oryginalnych cząsteczek wpływających na procesy neurodegeneracyjne, leżące u podstaw choroby Alzheimera. Jej osiągnięciem jest otrzymanie nowych wielofunkcyjnych związków o takich właściwościach, które uzyskały międzynarodową ochronę patentową.

Profesor Malawska jest autorem lub współautorem 176 oryginalnych prac twórczych i poglądowych, opublikowanych w większości w anglojęzycznych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. O rozpoznawalności jej prac w środowisku naukowym świadczy liczba blisko 3000 cytowań w literaturze światowej. Ponadto jest współautorem 3 patentów, 7 książek (w tym 5 podręczników akademickich), wielu streszczeń konferencyjnych, opinii naukowych, w tym recenzji 24 prac doktorskich, 12 recenzji i opinii w przewodzie habilitacyjnym, 2 postępowań o tytuł naukowy. Jest recenzentem w wielu czasopismach o zasięgu międzynarodowym, recenzentem i ekspertem projektów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR), Narodowego Centrum Nauki (NCN) oraz międzynarodowych. Ma sukcesy w pozyskaniu 10 grantów w konkursach krajowych (NCN, NCBiR, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komitetu Badań Naukowych), 2 międzynarodowych, stąd doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi. Profesor Malawska rozwinęła i prowadzi owocną współpracę z różnymi zespołami w kraju i zagranicą, m.in. z Francji, Niemiec, Hiszpanii, Słowenii, Czech, Korei wraz z zespołem badawczym Zakładu Fizykochemicznej Analizy Leku. Jej osiągnięciem jest nieustanny rozwój tego zespołu, który od utworzenia w 2005 roku (2 pracowników) aktualnie zatrudnia 5 nauczycieli akademickich – w tym 2 samodzielnych pracowników naukowych i 3 doktorów, ponadto 3 pracowników naukowo-badawczych oraz 3 doktorantów.

Działalność dydaktyczną profesor Malawska prowadziła od 1973 na Wydziale Farmaceutycznym: seminaria i ćwiczenia laboratoryjne z chemii i analizy leków (1973-1999), wykłady z chemii leków (od 1999), wykłady z chemii leków dla studentów Wydziału Chemii, Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ (2006-2010), wykłady z chemii medycznej na nowym kierunku Chemia Medyczna na Wydziale Chemii UJ (od 2017). Opracowała autorski program wykładów z chemii medycznej, które prowadziła w Instytucie Chemii Uniwersytetu Śląskiego (2010-2012); opracowała i koordynowała prowadzeniem zajęć fakultatywnych dla studentów farmacji nt. „*Analiza fizykochemiczna w projektowaniu leków*” 2005-2020, prowadziła

autorskie wykłady dla doktorantów oraz na studiach podyplomowych Farmacja Przemysłowa. Brała udział w szkoleniu podyplomowym dla farmaceutów. Profesor Malawska wypromowała 11 doktorów (3 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego), była opiekunem prac magisterskich (około 80). Utworzyła w 2002 roku koło naukowe „Nowoczesnej chemii leków”, którym kierowała do 2016 r. Ponadto sprawowała opiekę nad studentami zagranicznymi w ramach wymiany studentów programu Erasmus, praktyk organizowanych przez Młodą Farmację, była opiekunem 2-miesięcznych staży po-doktorskich 2 pracowników z Uniwersytetu Hradec Kralowe.

Profesor Malawska pełniła funkcję Prodziekana ds. ogólnych (2002 - 2005) oraz Prodziekana ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej (2005-2008) Wydziału Farmaceutycznego UJ. Była inicjatorem rozwinięcia wymiany studentów w ramach programu Erasmus poprzez podpisanie umów z kilkunastoma Wydziałami Farmacji Europejskich Uniwersytetów. Brała udział w opracowaniu programu i uruchomieniu studiów doktoranckich na Wydziale Farmaceutycznym i była ich koordynatorem. Przygotowała i kierowała 2 projektami Programu Leonardo da Vinci – projektu staży *Nowe trendy w kształceniu zawodowym farmaceutów* (2004-2006) oraz projektu pilotażowego *Standards of continuing and professional development education in specific fields of pharmacy on the European level* (2006-2008).

Działalność organizacyjna profesor Malawskiej to udział w pracach wielu komisji m.in: Senackiej Komisji ds., Rozwoju UJ 2002-2008; ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej UJ 2005-2008; Uczelnianej Komisji Wyborczej UJ 2002-2020; Rektorskiej Uniwersyteckiej ds. Własności Intelektualnej 2008-2012; Rady Własnych Funduszy Stypendialnych Rektora UJ 2012-2020; oraz wielu komisji na Wydziale Farmaceutycznym UJ CM. Praca na rzecz środowiska naukowego profesor Malawskiej to również: udział w organizacji konferencji naukowych krajowych i zagranicznych, w tym: XXII Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego nt. „Farmacja w Polsce – perspektywy nauki i zawodu”, Kraków, 2017 – Przewodnicząca komitetu naukowego; „Konwersatoria Chemii Medycznej” (I – X) Lublin od 2008-2021 udział w pracach komitetu naukowego. Jest członkiem Polskich towarzystw naukowych: chemicznego, farmaceutycznego i chemii medycznej.

Działalność profesor Malawskiej była wyróżniona m. in.: Zespołową Nagrodą Naukową Ministra Zdrowia (2010); Indywidualną Nagrodą Rektora UJ (2010) – I miejsce w rankingu Wydziału Farmaceutycznego; Indywidualną Nagrodą MNiSW (2006) za działalność naukową; Nagrodą Zespołową Ministra Edukacji i Sportu (2003) za książkę *Chemia leków - podręcznik dla studentów farmacji i farmaceutów* pod redakcją A. Zejca i M. Gorczycy; Indywidualną Nagrodą naukową w kategorii prac o tematyce szczególnie ważnej dla nauk

farmaceutycznych Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (2000) za pracę habilitacyjną. W 2006 r. otrzymała Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Rodzina była i jest ważnym elementem w życiu Barbary Malawskiej. Jej początek to ślub z Andrzejem Malawskim w 1973 r., absolwentem UJ, matematykiem i filozofem, którego pasją była również nauka a efektem jego pracy było uzyskanie tytułu profesora nauk ekonomicznych. Po śmierci męża z jej inicjatywy w 2017 r. ufundowana została Nagroda im. profesora Andrzeja Malawskiego, przeznaczona dla młodych naukowców za wybitny wkład w rozwój ekonomii matematycznej. Dzieci Barbary i Andrzeja Malawskich to syn Maciej (ur. w 1977 r.) oraz córka Maria (ur. w 1980 r.) obecnie Dybiec i kolejne pokolenie czyli wnuki – Jan, Jakub i Joanna Malawscy oraz Teresa, Weronika i Karolina Dybiec. Poza pracą ulubionym zajęciem Barbary Malawskiej jest turystyka górską, narty oraz podróże.

Opracowała Aleksandra Marzec

Źródła:

Nauka Polska. Internet.

https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=67613&_k=of7vnd; dostęp 23.08.2021

Strona Collegium Medicum UJ. Internet.

<https://cm-uj.krakow.pl/index.php/collegium/aktualnosc/1912>; dostęp 23.08.2021

Researchgate. Strona UJ. Internet.

<https://www.researchgate.net/profile/Barbara-Malawska/2>; dostęp 23.08.2021 Okręgowa Izba Lekarska.

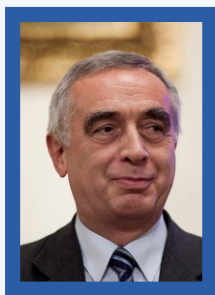
Galicyjska Gazeta Lekarska Nr 6 2007-11, 12. Internet.

<http://www.oil.org.pl/xml/oil57/gazeta/numery/n2007/n200706/n20070602>; dostęp 23.08.2021

Nagroda im. Prof. Andrzeja Malawskiego. Internet.

https://nagroda_im_malawskiego.uek.krakow.pl/; dostęp 23.08.2021

Prof. dr hab. Kazimierz Krzemień

Matura 1969

Kazimierz Krzemień urodził się 4 marca 1951 r. w Zagórzku koło Chrzanowa i tam też uczęszczał do szkoły podstawowej. W 1965 r. zdał egzamin do Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie, gdzie w 1969 roku zdał maturę. W tym

samym roku podjął studia geograficzne na Wydziale BiNoZ UJ. Studia ukończył z wyróżnieniem w 1974 r., był również laureatem konkursu „Primus inter Pares” na najlepszego studenta UJ i otrzymał Dyplom IV Wydziału PAN. Pracę magisterską pt: *Dynamika koryta potoku Konina w Gorcach* pisał pod kierunkiem prof. dr hab. Mieczysława Klimaszewskiego. Ze względu na wyróżnienie z PAN, miał przydzielonego opiekuna naukowego dr Ludwika Kaszowskiego, z którym mógł dyskutować geomorfologiczne problemy naukowe. Podczas studiów brał czynny udział w pracach naukowych Koła Geografów UJ. Prace te prowadzone były podczas 13 obozów naukowych, zjazdów oraz przygotowań do Jubileuszu 100-lecia Koła Geografów.

Pracę zawodową rozpoczął w 1974 r. w Zakładzie Geomorfologii Instytutu Geografii UJ. Stopień doktora uzyskał w 1983 r., na podstawie rozprawy pt: *Współczesne modelowanie koryta w dolinie glacialnej na przykładzie Doliny Starorobociańskiej w Tatrach*. Habilitację uzyskał w 1992 r. na podstawie rozprawy pt: "Dynamika wysokogórskiego systemu fluwialnego na przykładzie Tatr Zachodnich". W latach 1983- 2002 pracował na stanowisku adiunkta. W 2002 roku został profesorem tytularnym. W latach 2002- 2006 pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W latach 2006 – 2020 był zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. W roku 2020 stanowisko to zostało nazwane: profesor tytularny z tytułem profesora zwyczajnego.

Dorobek naukowy prof. Kazimierza Krzemienia obejmuje 319 prace opublikowane, w tym oryginalne opublikowane prace twórcze – 171, rozdziały książek – 13, redakcje – 18, inne publikacje (streszczenia referatów, wstępy, podsumowania) – 117.

Od początku zatrudnienia w Instytucie Geografii UJ prof. Krzemień specjalizował się głównie w zakresie geomorfologii dynamicznej obszarów górskich. Prowadził badania terenowe w różnych regionach Karpat (Pogórze, Gorce, Podhale, Tatry, Czarnohora, Świdowiec) oraz w Alpach Włoskich, Masywie Centralnym we Francji, w górach Szkocji, na Saharze i w górach Atlas, w górach Attyki w Grecji oraz na Ikarii. Od początku interesowały go szczególnie współczesne procesy rzeczne oraz procesy stokowe.

Prof. Krzemień był redaktorem lub współredaktorem 18 tomów opracowań naukowych oraz monografii geograficznych. Ponadto był lub jest nadal członkiem Komitetów Redakcyjnych następujących czasopism naukowych: „Folia Geographica Series Geographica-Physica” wyd. Komisji Nauk Geograficznych PAN, Prac Geograficznych Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica, Landform Analysis, Geografija (czasopismo Litewskiej Akademii Nauk), Folia Geographica (Słowacja), „Problemy geomorfologii i paleogeografii Ukraińskich Karpat i terenów sąsiednich” („Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій»), wyd. Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki, Katedra Geomorfologii i Paleogeografii, „Naukowe notatki Ternopilski Narodowy Pedagogiczny Uniwersytet imienia Volodymyra Hnatuka. Seria Geografia” (Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія), wyd. Ternopilskiego Narodowego Pedagogicznego Uniwersytetu im. Volodymyra Hnatuka.

Prof. Krzemień był promotorem 16 rozpraw doktorskich w tym kilka z wyróżnieniem (ponadto 6 było nagrodzonych przez SGP), recenzentem w 31 ukończonych przewodach doktorskich (w IG i PZ PAN w Warszawie, UŚ, UW, UMCS i w UJ), w tym jednej w Université Sorbonne, Paris IV we Francji, recenzentem w 9 przewodach habilitacyjnych, 3 recenzjach w postępowaniu o tytuł profesora oraz 3 recenzjach na stanowisko profesora, wykonał 18 recenzji dla Centralnej Komisji ds. Tytułów i stopni naukowych. W latach 2016-20 był 31 razy Przewodniczącym Komisji w Postępowaniu Habilitacyjnym w różnych ośrodkach w Polsce. Obecnie jest promotorem czterech bardzo zaawansowanych prac doktorskich.

Prof. Krzemień był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany, otrzymał: Srebrny Medal „Scientiae et Tempori Futuro” dla zaangażowanych w budowę Kampusu 600-lecia Odnowienia UJ (2018), Medal 100-lecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego (2018), Medal im. Jerzego Kondrackiego za zasługi dla Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego (2015), zespołową nagrodę Sekretarza Naukowego PAN za osiągnięcie naukowe (1986) oraz indywidualną nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia naukowe (1983).

Prof. Krzemień wyróżnia się bogatą działalnością organizacyjną, społeczną i regionalną jako: Kierownik Zakładu Geomorfologii w IG i GP UJ (1995-2021), Dyrektor Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ (1996-1999), Prodziekan Wydziału BiNoZ UJ (1999-2005), Dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UJ (2005-2012), Przewodniczący Konferencji

Kierowników Jednostek Geograficznych (2008-2012), Członek Komitetu Nauk Geograficznych PAN (członek Prezydium od 1996), Przewodniczący Zespołu ds. Rozwoju Geografii i Badań Naukowych KNG PAN oraz Zespołu problemowego ds. Historii Badań Geograficznych, Członek Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów (członek Sekcji V od 2012), Sekretarz Komisji Nauk Geograficznych PAN Oddział w Krakowie (1996-2011), Przewodniczący Komisji Geograficznej PAU (od 2011), Członek Komisji PAU ds. Nagrody Naukowej im. Mikołaja Kopernika Fundacji Miasta Krakowa, Członek Korespondent Polskiej Akademii Umiejętności (decyzja Walnego Zgromadzenia PAU 18 czerwca 2021), Członek Rady Naukowej Magurskiego Parku Narodowego (od 2000), Zastępca Przewodniczącego Rady Naukowej Magurskiego Parku Narodowego, Członek Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego (od 2000), Zastępca Przewodniczącego Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego, Członek Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich (członek założyciel, w latach 2002-2005 zastępca prezesa), Członek Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi Oddział Krakowski (od 2005), Członek Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 1977), Członek Polskiego Towarzystwa Geologicznego (od 1979), Komitet Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, Sekcja Karpacka, (1999-2004), Międzuczłonek Nauczno-Koordinacyjny Uniwersytetu Łomżyńskiego po Problemiach Erozyjnych, Rostlinowych i Ustrojowych Przepływności (Uniwersytet Łomżyński, członek od 2000), Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody – przy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (obecnie druga kadencja).

Wielokrotnie przebywał za granicą na stażach naukowych m.in. w: Skopje, Bordeaux, Amiens, Paryż, Presov, Moskwie, Clermont-Ferrand, St. Andrews; wyjazdach zagranicznych i konferencjach: Lwów, Irkuck, Cantal, Mhamid, Lima, Stanisławów, Czerniowce, Ateny, Paryż oraz ekspedycjach naukowych: Sahara (Libia, Algieria, Tunezja) Alpy Włoskie, Sahara Marokańska, Sahara i AntyAtlas. Brał też udział w Warsztatach Geomorfologicznych Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich i w Warsztatach Geograficznych Komitetu Nauk Geograficznych PAN: Egipt, Spitsbergen, Tunezja, Islandia, Maroko, Grecja, Indochiny (Tajlandia, Laos, Kambodża), Peru, Chile, Boliwia, Malezja, Filipiny, Hong Kong, Mali i Burkina Faso, Turcja, Kreta i Santorini, Afryka Zachodnia (Maroko, Mauretania, Senegal), Wyspy Jońskie (Grecja), Madera, Chiny, Afryka Południowa (RPA, Namibia, Botswana, Zambia, Zimbabwe), Patagonia (Argentyna, Chile, Urugwaj), Nowa Zelandia.

Warto wspomnieć o realizowanych przez prof. Krzemienia projektach badawczych: *Opracowanie metody hydromorfologicznej oceny rzeki podgórskiej na przykładzie dorzecza Raby, Ekstremalne zdarzenia meteorologiczne i hydrologiczne w Polsce, Wpływ regulacji hydrotechnicznych*

rzek górskich na funkcjonowanie ich systemów korytowych, Koncepcja kompleksowego systemu informacji czasowo-przestrzennej o zdarzeniach i źródłach biblijnych, Tomografia gruntu Marsa przy zastosowaniu rozwiązań odwrotnych do fal ELF generowanych przez burze piaskowe w falkowodzie grunt – jonosfera. Realizacja badań w obszarach suchych na Ziemi i na Marsie była możliwa dzięki powstaniu tunelu aerodynamicznego w Zakładzie Geomorfologii Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, który jest finansowany ze środków grantu NCN realizowanego aktualnie w ramach badań marsjańskich przez fizyków, astronomów i geomorfologów.

Opracowała Bożena Bierca

Źródła: Autoreferat Prof. Kazimierz Krzemień

Prof. dr hab. Aleksander Gil

Matura 1971

Prof. dr hab. Aleksander Gil urodził się 3 czerwca 1952 r. w Chrzanowie, gdzie w wieku 7 lat rozpoczął naukę w Szkole Podstawowej nr 3 im. Królowej Jadwigi (wówczas im. Marcellego Nowotki). W latach 1968 - 1971 uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie do klasy D, której wychowawczynią była pani profesor Anna Podhalańska.

W 1971 rozpoczął studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie w roku 1976 uzyskał stopień magistra fizyki (specjalność – optyka atomowa). Po ukończeniu studiów był przez okres czterech lat zatrudniony na stanowisku asystenta w kierowanej przez profesora Leszka Rostwo-Suskiego Samodzielnej Pracowni Fizykochemii Soli Stopionych w Krakowie, będącej filią Instytutu Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Zajmował się w tym czasie wysokotemperaturowymi węglanowymi ogniwami paliwowymi, a badania przez niego prowadzone skupiały się na podwyższeniu trwałości i wydajności prądowej porowatej anody niklowej. W 1982 roku rozpoczął pracę w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki, gdzie jest zatrudniony do dnia dzisiejszego. Przez przeszło dwie dekady był związany z Katedrą Fizykochemii Ciała Stałego, a w 2008 r. w wyniku reorganizacji Wydziału przeniesiony został do Katedry Technologii Szkła i Powłok Amorficznych. Po przejściu do Akademii Górniczo-Hutniczej jego działalność naukowa ukierunkowana została na fizykochemię ciała stałego

w obszarze wysokich temperatur, a w szczególności na badania kinetyki i mechanizmu korozji wysokotemperaturowej stopów metali. Tym samym stał się on jednym z wychowanków, a z czasem kontynuatorów, krakowskiej szkoły naukowej korozji wysokotemperaturowej, stworzonej przez Profesorów Stanisława Mroweca, Teodora Werbera i Andrzeja Brückmana. W uczelni tej przeszedł przez wszystkie etapy kariery zawodowej, od stanowiska starszego asystenta, poprzez adiunkta, profesora nadzwyczajnego AGH do profesora tytularnego. Stopień doktora nauk chemicznych uzyskał w 1987 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Wpływ implantowanego lantanu na kinetykę i mechanizm utleniania stopów Co-Cr-Al*, której promotorem był prof. dr hab. Andrzej Brückman de Renstrom. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych został mu nadany przez Radę Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH w roku 1998 po przedstawieniu rozprawy habilitacyjnej pt. *Wpływ mikrostruktury i wybranych dodatków na własności żaroodporne stopów TiAl*. Postanowieniem z dnia 15 lipca 2011 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski nadał mu tytuł naukowy profesora nauk technicznych.

W roku 1989 prof. dr hab. Aleksander Gil rozpoczął trwającą blisko trzy dekady współpracę naukową z Profesorem Joe Quadakkersem z Forschungszentrum Jülich w Niemczech. Łączny czas jego pobytów na stażach naukowych w tym ośrodku przekroczył 4 lata. W czasie pierwszego 5-cio miesięcznego pobytu zetknął się on z problematyką wysokotemperaturowego utleniania stopów na osnowie fazy międzymetalicznej -TiAl. Stopy te badane były pod kątem wykorzystania w lotnictwie i energetyce jako materiał żaroodporny i żarowytrzymały o niskiej gęstości. Przeprowadzone wówczas badania pozwoliły na znalezienie związku pomiędzy mikrostrukturą stopów TiAl i szybkością ich korozji, a zaobserwowany efekt stał się podstawą do opracowania patentu o zasięgu światowym, którego profesorowie Quadakkers i Gil są autorami. Każdy z dłuższych pobytów w Forschungszentrum Jülich łączył się z opieką naukową nad obcokrajowcami, którzy odbywali studia doktoranckie w tymże ośrodku, byli to studenci z Chin, Hiszpanii i Wenezueli. Kontakty te rozszerzyły się z czasem o możliwość kształcenia absolwentów polskich uczelni w Forschungszentrum Jülich w ramach studiów doktoranckich firmowanych przez RWTH (Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule) w Aachen (6 doktoratów z Krakowa). W kraju badania nad żaroodpornością stopów TiAl profesor Gil realizował w ramach dwóch projektów badawczych KBN i jednego MNiSW realizowanych w latach 1993-1995, 2003-2005 i 2009-2012, których był kierownikiem. Podsumowaniem doświadczenia i wiedzy w/w tematyce stała się monografia pt. *Wysokotemperaturowa*

korozja stopów TiAl, wydana w 2009 r.. Pozycja ta niewątpliwie stanowi źródło cennych informacji dla studentów uczelni technicznych, a także pracowników nauki z dziedziny inżynierii materiałowej, którzy na co dzień nie zajmują się problematyką wysokotemperaturowej korozji stopów metali. Przedmiotem współpracy z niemieckim partnerem były także badania nad materiałem na interkonektory do wysokotemperaturowych ogniów paliwowych typu SOFC i obejmowały one stopy typu ODS na bazie chromu umacniane nanocząstkami Y_2O_3 oraz ferrytyczną stal Crofer 22 APU. Tematyka ta rozwijana była także w kraju i zaowocowała ona opracowaniem metody poprawy żaroodporności stali Crofer 22 APU z wykorzystaniem nanocząstek tlenków metali aktywnych, która opatentowana została w 2009 r. Innym ważnym zagadnieniem badanym we współpracy z grupą korozyjną w Forschungszentrum Jülich było określenie roli itru w procesie degradacji bariery termicznej TBC, wytwarzanej na łopatkach turbin gazowych i silnikach odrzutowych.

Profesor Gil jest znanym w środowisku międzynarodowym specjalistą z zakresu korozji wysokotemperaturowej. W 2005 r. podczas prestiżowej, cyklicznej konferencji korozyjnej organizowanej przez Gordon Research Conferences w New London w USA, spotkał go zaszczyt udziału pracy w 3-osobowej międzynarodowej komisji ds. wyróżnień, do której został zaproszony przez jej organizatorów. Prof. dr hab. Aleksander Gil jest współautorem przeszło stu publikacji, których łączna liczba cytowań przekroczyła 1,5 tys., wśród których po przeszło sto cytowań mają dwie prace dotyczące tematyki stopów TiAl i dwie prace dotyczące barier termicznych TBC.

Na trwającą blisko czterdzieści lata działalność dydaktyczno-wychowawczą profesora Aleksandra Gila składają się zajęcia wszystkich rodzajów, tj. wykłady, seminaria i ćwiczenia laboratoryjne. Wśród nich znalazły się wykłady zatytułowane: *Specjalne materiały metaliczne i ich odporność korozyjna*, *Materiały metaliczne o specjalnych własnościach fizycznych i chemicznych*, *Metody badawcze ciała stałego*, *Technologia materiałów metalicznych* oraz *Nanomateriały i nanotechnologie*.

W 2010 r. dr hab. Aleksander Gil za swoją działalność dydaktyczną został uhonorowany Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Opracował Prof. Aleksander Gil

Prof. dr hab. Krzysztof Janeczko

Matura 1971

Urodził się 8 lutego 1952 r. W latach 1967 – 1971 uczył się w I Liceum Ogólnokształcącym im. St. Staszica w Chrzanowie. Oceny na świadectwie z klasy czwartej oraz uzyskane podczas egzaminu dojrzałości wskazują, że Krzysztof Janeczko przejawiał zdolności polonistyczne. Jednak jego prawdziwą pasją była biologia. Po zdaniu matury w 1971 r. studiował bowiem tę dziedzinę wiedzy na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Następnie po obronie pracy magisterskiej został zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Neuroanatomii Instytutu Zoologii UJ. Prowadził tu badania nad reakcją tkanki nerwowej na uszkodzenie w zależności od wieku zwierzęcia za pomocą metod cyto- i autoradiografii. W maju 1984 r. na podstawie rozprawy *Reakcja półkuli mózgu szczura na uszkodzenie mechaniczne w zależności od wieku zwierzęcia w chwili uszkodzenia – badania autoradiograficzne* uzyskał stopień naukowy doktora. Promotorem pracy był prof. dr hab. Adam J. Miodoński. Wkrótce po obronie doktoratu Krzysztof Janeczko zorganizował w jednym z pawilonów hodowlanych Instytutu Zoologii UJ pracownię zajmującą się problematyką reakcji tkanki nerwowej na uszkodzenie. W kolejnych latach (1994-2012) piastował stanowisko kierownika Zakładu Neuroanatomii IZ UJ. W tym czasie na podstawie monografii *Reakcja astrocytów na mechaniczne uszkodzenie mózgu. Aktywność podziałowa i ekspresja białek cytoszkieletowych* habilitował się (1995 r.). Następnie 21 lutego 2005 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał dr. hab. Krzysztofowi Janeczce tytuł profesora nauk biologicznych.

W Pracowni Neuropatologii Doświadczalnej Instytutu Zoologii i Badań Biomedycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie prof. dr hab. Krzysztof Janeczko prowadzi badania, m.in. nad przebiegiem reakcji mózgu ssaka na uszkodzenie w zależności od stadium rozwojowego, procesami powstawania blizny pourazowej, reaktywnym zachowaniem komórek glejowych, trwałymi zmianami w mózgu wywołanymi uszkodzeniem jako podłożem zjawisk epileptycznych, zaburzeniami procesu powstawania komórek nerwowych we wczesnych stadiach rozwoju jako przyczyną trwałego niedorozwoju mózgu i wzrostu jego skłonności do zaburzeń epileptycznych oraz ochroną komórek nerwowych w sytuacji uszkodzenia mózgu (neuroprotekcja) jako sposobem przeciwdziałania rozwojowi epilepsji. Prof. dr hab. Krzysztof Janeczko jest autorem i współautorem licznych prac naukowych i popularnonaukowych oraz materiałów konferencyjnych publikowanych

w Polsce i za granicą. Kierował wieloma projektami badawczymi dotyczącymi m.in.: wpływu cyklosporyny A i Prografu (tacrolimus) na reaktywne zachowanie komórek glejowych w mózgu szczura uszkodzonym w różnych stadiach rozwoju postnatalnego (2000), epilepsji w uszkodzonym mózgu oraz przebiegu zmian neurodegeneracyjnych i możliwości zastosowania czynników neuroprotektynowych (2006-2009), zaburzeń różnych stadiów neurogenezy jako wyznaczników zróżnicowanej podatności mózgu na napady epileptyczne i modyfikacji ekspresji genów jako podłoża zmian funkcjonalnych (2013-2016). Profesor realizuje obowiązki koordynatora projektu Erasmus+ w Instytucie Zoologii i Badań Biomedycznych UJ. Pełni funkcję promotora prac dyplomowych. Wchodzi w skład Rady Programowej Agencji Wydawniczej MEDSPORTPRESS, której celem jest propagowanie specjalistycznej wiedzy medycznej w środowisku lekarskim, ogólnomedycznym i sportowym. Prowadzi również wykłady w czasie Tygodnia Mózgu – przedsięwzięcia organizowanego w Krakowie od 1999 r. w ramach międzynarodowej akcji Brain Awareness Week.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

<http://www.zn.binoz.uj.edu.pl/historia/doktoraty>; dostęp 31.10.2021
<https://medsport.pl/wspolpraca-reklama/ortopedia-traumatologia-rehabilitacja/otr-rada-programowa/>; dostęp 31.10.2021
<https://ptpk.org/mozg/tydzmozgu08.html>; dostęp 31.10.2021
<http://www.zn.binoz.uj.edu.pl/badania>; dostęp 31.10.2021
https://www.usosweb.uj.edu.pl/kontroler.php?action=katalog2/osoby/pokazOsobe&os_id=46817; dostęp 31.10.2021
<http://www.zn.binoz.uj.edu.pl/zespol/krzysztof-janeczko>; dostęp 31.10.2021
<http://www.zn.binoz.uj.edu.pl/historia>; dostęp 31.10.2021
<https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/3283>; dostęp 31.10.2021
<https://sip.lex.pl/akty-prawne/mp-monitor-polski/nadanie-tytulu-profesora-17190591>; dostęp 31.10.2021
https://issuu.com/alma-mater/docs/alma_mater_210/64; dostęp 31.10.2021

Płk nawig. prof. dr hab. inż. Marian Kozub

Matura 1971

Marian Kozub urodził się 14 sierpnia 1952 r. w Babicach. W 1967 roku ukończył szkołę podstawową w Płazie, następnie podjął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Chrzanowie, które ukończył w 1971 r. Zainteresowany lotnictwem, po otrzymaniu świadectwa maturalnego złożył wniosek o przyjęcie na studia w Wyższej Oficerskiej Szkole Lotniczej (WOSL) w Dęblinie. Promowany w listopadzie 1975 roku na podporucznika nawigatora inżyniera zawodową służbę wojskową rozpoczął w 3 Dywizji Lotnictwa Szturmowo-Rozpoznawczego (DLSzR) w Świdwinie. W latach 1980-1983 studiował w Akademii Wojskowej w Dreźnie (b. NRD). W latach od 1985 do 1988 roku pełnił obowiązki szefa sztabu (I. zastępca dowódcy) 40 Pułku Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego (plmb) w Świdwinie. W 1989 roku ukończył studia podyplomowe w Akademii Lotniczej w Monino (b. ZSRR), po czym powrócił do kraju i został szefem Wydziału Rozpoznawczego w 3 Dywizji Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego (DLMB) w Świdwinie. Następnie, po ukończeniu studiów w (1993-1995 r.) w Akademii Dowodzenia Bundeswehry w Hamburgu (RFN), został szefem Oddziału Rozpoznawczego i Walki Radioelektronicznej 4 Korpusu Lotniczego (KL) w Poznaniu.

W roku 1998 przygotował i obronił rozprawę doktorską nt. *Użycie lotnictwa Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w połączonych działaniach powietrznych NATO*, po obronie której został kierownikiem Katedry Lotnictwa na Wydziale Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej (WLOP) Akademii Obrony Narodowej (AON) w Warszawie. W roku 1998 ukończył także podyplomowe studia pedagogiczne w Akademii Obrony Narodowej w Rembertowie. Wszzechstronne przygotowanie operacyjne i studia w wielu uczelniach sprawiły, że w 2000 roku podjął pracę na stanowisku zastępcy szefa Zarządu Planowania Operacyjnego Dowództwa WLOP w Warszawie. Uważany był i jest za eksperta sił zbrojnych w dziedzinie polityki i strategii bezpieczeństwa narodowego. Po obronie rozprawy habilitacyjnej (2005), poświęconej *Lotnictwu Sił Powietrznych w operacjach połączonych*, został prodziekanem ds. naukowych Wydziału Strategiczno-Obronny (WSO), a następnie kierownikiem studiów doktoranckich na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego (WBN) w AON. 10 lutego 2014 r. z rąk prezydenta RP B. Komorowskiego otrzymał nominację na profesora w dziedzinie nauk społecznych. Był członkiem Senatu AON, Polskiego Stowarzyszenia

„Carl von Clausewitz”, Rady Naukowej „KWARTALNIK BELLONA”. Od 2016 roku jest członkiem Rady Naukowej „Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego”, „Studia Humanistyczno-Społeczne” „Towarzystwo Wiedzy Obronnej” oraz członkiem Stowarzyszenia Seniorów Lotnictwa Wojskowego RP.

Od roku 2016, po zakończeniu pracy w AON, został pracownikiem naukowo – dydaktycznym w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w dziedzinie nauk społecznych i dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Specjalista w zakresie: teoria bezpieczeństwa, zarządzanie strategiczne, strategiczne środowisko bezpieczeństwa; strategia i system bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego; studia strategiczne nad przyszłością i jej bezpieczeństwem; siły zbrojne w polityce i strategii bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego (działania i operacje połączone, doktryny użycia i działania sił powietrznych w konfliktach militarnych i niemilitarnych, ewolucja, transformacja i szkolenie sił zbrojnych RP).

Jest autorem i współautorem około 230 poczytnych publikacji i prac naukowo-badawczych dotyczących głównie bezpieczeństwa międzynarodowego, studiów strategicznych nad bezpieczeństwem przyszłości oraz przyszłości sił zbrojnych, a głównie sił powietrznych. Do najważniejszych z nich można zaliczyć m.in.: *Konflikty początku XXI wieku. Użycie sił powietrznych; Polska w transatlantyckiej przestrzeni bezpieczeństwa; Strategiczne środowisko bezpieczeństwa w pierwszych dekadach XXI wieku; Siły Zbrojne jako narzędzie polityki bezpieczeństwa międzynarodowego; Wybrane problemy planowania strategii rozwoju zdolności sił zbrojnych; Myśleć strategicznie o bezpieczeństwie przyszłości; Strategiczne środowisko bezpieczeństwa przyszłości; Kierunki ewolucji oraz możliwe kierunki i prognozy dla bezpieczeństwa RP do końca trzeciej dekady XXI wieku; Wprowadzenie do strategii bezpieczeństwa; Podstawy strategii bezpieczeństwa czy także Studia strategiczne w kreowaniu bezpieczeństwa do końca pierwszej połowy XXI wieku* oraz wielu innych. Tym samym stał się cenionym prelegentem i uczestnikiem wielu narodowych i międzynarodowych seminariów, sympozjów i konferencji naukowych. Publikował artykuły i fachowe opracowania w polskiej i zagranicznej prasie specjalistycznej zajmującej się problematyką swoich zainteresowań.

Promotor 15 doktorów, około 200 magistrów, licencjatów oraz absolwentów studiów podyplomowych. Recenzent oraz opiniodawca 4 procedur profesorskich, ponad 20 rozpraw habilitacyjnych, około 40 rozpraw doktorskich oraz ponad 200 różnych prac kwalifikacyjnych (magisterskich, licencjackich, studiów podyplomowych a także naukowo-badawczych i artykułów).

Zna biegle język niemiecki i rosyjski a jego zainteresowania to polityka bezpieczeństwa, strategia bezpieczeństwa, historia i sport.

W toku swej długoletniej pracy był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Są to zarówno odznaczenia państwowe, z których do najważniejszych należy zaliczyć: *Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi*, medale resortowe, w tym m.in.: złoty, srebrny i brązowy medal *Sily Zbrojne w Służbie Ojczyzny*, złoty, srebrny i brązowy medal *Za Zasługi dla Obronności Kraju*, *medal Komisji Edukacji Narodowej*, jak i regionalne, w tym m.in.: *Za Zasługi dla Województwa Koszalińskiego* i *Za Zasługi dla Województwa Szczecińskiego* oraz wiele innych medali pamiątkowych.

Z życia rodzinnego: ojciec dwójki dzieci (syn i córka), dziadek wspnianiałych czworga wnuków, a od lutego 2021 r. wdowiec. Obecnie, ale już od 1997 r., mieszka w Warszawie.

Opracował Prof. Marian Kozub

Prof. dr hab. Marek Pozzi

Matura 1971

Marek Tadeusz Pozzi urodził się 20 maja 1952 r. w Chrzanowie. Dzieciństwo i młodość spędził w domu rodzinnym w Libiążu, gdzie uczęszczał do Szkoły Podstawowej. Dalszą naukę kontynuował w Liceum Ogólnokształcącym im. St. Staszica

w Chrzanowie. Po ukończeniu liceum studiował na ówczesnym Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, które to studia ukończył w 1976 r. w zakresie geologii inżynierskiej i hydrogeologii kopalnianej, uzyskując tytuł magistra inżyniera geologa górniczego. Po studiach podjął pracę nauczyciela akademickiego na Wydziale Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W 1983 r. obronił pracę doktorską.

W latach 1987-1991 pracował jako nauczyciel akademicki w Ecole Nationale d'Ingénieurs w Gabes w Tunezji. Prowadził tam wykłady i zajęcia ze studentami Wydziału Górniczego w zakresie geologii i hydrogeologii.

W 1997 roku habilitował się i został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Wydziale Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach, gdzie w latach: 2003-2013 pełnił funkcję Z-cy Dyrektora Instytutu Geologii Stosowanej, 2013-2017 pełnił funkcję Dyrektora

Instytutu Geologii Stosowanej, 2017-2019 pełnił funkcję Kierownika Katedry Geologii Stosowanej, w latach 2008-2012 sprawował funkcję Prodziekana Wydziału Górnictwa i Geologii ds. Organizacji Współpracy z Zagranicą, a następnie w latach 2016-2019 był Prodziekanem ds. Nauki i Rozwoju.

Z jego inicjatywy zostały zainicjowane specjalności studiów:

- Kształtowanie Środowiska na terenach górniczych,
- Gospodarka wodna,
- Geologia inżynierska i geotechnika.

Działalność naukowa prof. Marka Pozzi obejmowała głównie zagadnienia z zakresu geologii górniczej, ochrony środowiska i petrologii. Był autorem lub współautorem pięciu książek i monografii, ponad 90 publikacji w zagranicznych i krajowych czasopismach naukowych oraz ponad 110 prac naukowo-badawczych i ekspertyz. Wypromował 4 doktorantów. Był pomysłodawcą i organizatorem cyklicznych konferencji naukowych w zakresie „Geochemia i Geologia Środowiska Terenów Przemysłowych”.

Za swą działalność otrzymał liczne wyróżnienia w tym:

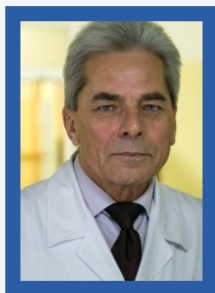
- Złoty Krzyż Zasługi,
- Medal KEN,
- Odznakę Zasłużony dla Górnictwa RP,
- Zasłużony dla Polskiej Geologii,
- Zasłużony dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Był członkiem kilku organizacji i towarzystw naukowych m.in.: Komisji Nauk Geologicznych PAN o. Katowice oraz International Mine Water Association. W latach 1996-1999 kilkakrotnie wyjeżdżał do Chin, gdzie na tamtejszych uczelniach i konferencjach naukowych prowadził wykłady na temat rekultywacji terenów przekształcanych na skutek działalności górniczej.

Od 2006 r. eksplorował amazońską dżunglę i kilkakrotnie kanion rzeki Colca, gdzie prowadził naukowe badania geologiczne i hydrogeologiczne. Profesor Marek Pozzi był człowiekiem bardzo aktywnym z licznymi pasjami sportowymi (siatkówka, narciarstwo, kajakarstwo), ponad wszystko jednak wielkim zwolennikiem podróży i górskich wycieczek.

Zmarł 19.10.2020 r. w Libiążu, został pochowany na cmentarzu parafialnym w Libiążu.

Opracowała Ewa Pozzi

Prof. dr hab. n. med. Kazimierz Karolewski

Matura 1972

Kazimierz Karolewski urodził się 4 grudnia 1953 r. w Chrzanowie. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej im. Mikołaja Kopernika (obecnie Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego) w Krakowie. W 1978 r. podjął pracę w Krakowskim Pogotowiu Ratunkowym, równocześnie odbywał staż podyplomowy w Klinikach Akademii Medycznej. Od 1979 r. pracuje nieprzerwanie w Klinice Ginekologii Onkologicznej Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej- Curie Oddział w Krakowie, (obecnie Narodowy Instytut Onkologii – Państwowy Instytut Badawczy im. Marii Skłodowskiej- Curie Oddział w Krakowie).

Pierwszy stopień specjalizacji w zakresie radioterapii onkologicznej uzyskał w 1981 r., drugi stopień w 1986 r. Pierwszy stopień specjalizacji z ginekologii i położnictwa otrzymał z wyróżnieniem w 1983 r., drugi stopień w roku 1987. Posiada również tytuł specjalisty w zakresie ginekologii onkologicznej. Stopień doktora nauk medycznych został mu nadany z wyróżnieniem przez Radę Naukową Centrum Onkologii w Warszawie w 1995 r. na podstawie rozprawy pt. *Ocena wpływu całkowitego czasu leczenia na wyniki radioterapii zaawansowanego raka szyjki macicy*. W 1981 r. został mianowany na stanowisko asystenta, starszego asystenta w 1986 roku i na stanowisko adiunkta naukowo- badawczego w Klinice Ginekologii Onkologicznej krakowskiego Oddziału Centrum Onkologii w 1995 r. 10 lat pełnił funkcję zastępcy kierownika Przychodni w krakowskim Oddziale Centrum Onkologii. Był wieloletnim konsultantem w Poradni Onkologicznej w Nowym Sączu.

Od 2003 do 2010 r. był kierownikiem Oddziału Brachyterapii, od lutego 2010 do 2019 r. pełnił funkcję zastępcy Kierownika Kliniki Ginekologii Onkologicznej. W latach 2019 do 2021 był p. o. kierownika Kliniki a obecnie ponownie jest zastępcą kierownika tejże Kliniki.

W marcu 2003 r. po uzyskaniu tytułu doktora habilitowanego został mianowany na stanowisko docenta. 25 września 2009 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał mu tytuł profesora zwyczajnego nauk medycznych. Po ukończeniu kursów w zakresie diagnostyki ultrasonograficznej pod kierunkiem prof. Marka Spaczyńskiego i prof. Longina Marianowskiego

w Warszawie od 1995 r. prowadził diagnostykę ultrasonograficzną narządu rodowego w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej krakowskiego Oddziału Centrum Onkologii. Wiedzę w tym zakresie oraz w dziedzinie ginekologii onkologicznej pogłębiał uczestnicząc w licznych konferencjach i szkoleniach krajowych i zagranicznych, między innymi w USA, Argentynie, RPA, Australii, Korei Płd. i wielu krajach Europy Zachodniej, równocześnie prezentując wyniki doświadczeń własnych i współpracowników z macierzystej placówki naukowo-badawczej.

W 1990 r. odbył szkolenie w zakresie radioterapii ginekologicznej w Tübingen (Niemcy).

Był członkiem European Society for Therapeutic Radiology and Oncology, International Gynecologic Cancer Society, jest członkiem ESGO, pięciu krajowych towarzystw naukowych (Polskie Towarzystwo Onkologiczne, Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, Polskie Towarzystwo Badań Radiacyjnych, Polskie Towarzystwo Ginekologii Onkologicznej [sekretarz Zarządu Głównego przez dwie kadencje, wice- Prezes przez jedną kadencję], Polskie Towarzystwo Ultrasonograficzne). Przez dwie kadencje pełnił funkcję skarbnika krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, przez kolejne dwie kadencje Prezesa krakowskiego Oddziału PTO. Od 1981 r. prowadził zajęcia dydaktyczne w zakresie onkologii klinicznej dla studentów Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz kadry lekarzy specjalizujących się w radioterapii i ginekologii. Prowadził również wykłady i ćwiczenia na kursach organizowanych przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Od 2006 do 2010 r. był kierownikiem Zakładu Opieki Ginekologicznej w Instytucie Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Współorganizował liczne międzynarodowe i krajowe konferencje onkologiczne, które odbyły się w Krakowie m.in.: międzynarodowe spotkanie pod auspicjami Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w 1998 r., Szkołę Ginekologii Onkologiczną i Zjazd Sekcji Brachyterapii Polskiego Towarzystwa Ginekologii Onkologicznej w 1997 i 2000 r., Krakowskie Konferencje Onkologiczne.

Był Scottish Gynaecological Cancer Trials Group. Współpracował z Medical Research Council (W. Brytania), koordynując w krakowskim Oddziale Centrum Onkologii doświadczenie kliniczne dotyczące leczenia operacyjnego i napromienianiem raka trzonu macicy, współuczestniczył w badaniu klinicznym dotyczącym leczenia raka jajnika w ramach International Collaborative Ovarian Neoplasm Studies. Brał czynny udział w międzynarodowym doświadczeniu klinicznym Agencji Atomowej w Wiedniu dotyczącym leczenia napromienianiem chorych na

zaawansowanego raka szyjki macicy. Przez 12 lat współpracował z Annual Report (międzynarodowe wydawnictwo publikujące wyniki leczenia nowotworów narządu rodowego).

Jest autorem i współautorem ponad 80 prac naukowych opublikowanych w zagranicznych i polskich czasopismach naukowych i podręcznikach oraz licznych publikacji i wykładów popularno - naukowych dotyczących profilaktyki i leczenia nowotworów narządu rodowego u kobiet.

Jest członkiem Rady Naukowej Narodowego Instytutu Onkologii - Państwowego Instytutu Badawczego, aktualnie zastępcą Przewodniczącego Rady i członkiem Komisji ds. Przewodów Doktorskich.

Był wieloletnim członkiem Lions Club Kraków Śródmieście (wiceprezydent, następnie prezydent przez jedną kadencję), jest prezesem Stowarzyszenia Krakowski Komitet Zwalczania Raka (trzecia kadencja).

Został uhonorowany: Złotym Krzyżem Zasługi – 2011, Złotym Medalem Za Długoletnią Służbę – 2016 nadanymi przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polski oraz odznaką Honoris Gratia – 2021 przez Prezydenta Miasta Krakowa.

Opracował Prof. Kazimierz Karolewski

Prof. dr hab. n. med. Marek Jan Harat Matura 1977

Marek Harat urodził się 9 sierpnia 1958 r. w Libiążu. Po ukończeniu szkoły podstawowej w 1973 r. został przyjęty do klasy 1b matematyczno-fizycznej w I Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Chrzanowie. Wychowawczynią klasy była prof. Wiśniewska, a nauczycielką biologii prof. Twardowska-Łapuszek. Bardzo dobre wyniki z matury, którą zdał w 1977 r., umożliwiły mu podjęcie studiów wyższych. Jest absolwentem Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi, obecnie w stopniu pułkownika rezerwy. Po stażu klinicznym był lekarzem w pułku artylerii przeciwpancernej w Pleszewie. W latach 1985-1994 pracował jako asystent, starszy asystent i adiunkt w Klinice Neurochirurgii WAM w Łodzi, gdzie specjalizował się po okiem prof. Andrzeja Radka. W 1987 r. uzyskał I stopień specjalizacji z neurochirurgii, w 1990 – II stopień, w 1988 – tytuł doktora nauk medycznych, w 1987- tytuł doktora habilitowanego, a w 2002 – tytuł profesora. W 1993 r. odbył staż w Kanadzie, m.in. w Toronto Western Hospital. Od 1994 r. został kierownikiem Kliniki Neurochirurgii

w 10 Wojskowym Szpitalu Klinicznym w Bydgoszczy. Miał wtedy 36 lat. Profesor wspomina „czułem wielki niepokój, przyjmując to wyzwanie”. Kierował nią przez 25 lat, obecnie jest konsultantem klinicznym. Pracuje również w Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Profesor Marek Harat jest jednym z najlepszych polskich neurochirurgów, media nazywają go „lekarzem od cudów”, ale w cuda nie wierzy i nie lubi nawet tego określenia. Jest autorem pionierskich w Polsce operacji w leczeniu choroby Parkinsona, mózgowego porażenia dziecięcego, zespołu obsesyjno-kompulsywnego i depresji. Wprowadził również pionierskie operacje w leczeniu patologicznej otyłości oraz agresji.

Profesor wielokrotnie ratował zdrowie wielu sportowcom, operował m.in. Herolda Goulona, wówczas piłkarza bydgoskiego Zawiszy, który doznał urazu kręgosłupa oraz Tomasza Golloba, utytułowanego polskiego żużlowca.

W 2020 r. profesor został odznaczony tytułem „Bydgoszczanina Stulecia” z okazji powrotu Bydgoszczy do macierzy, w 2000 roku został odznaczony Złotym Medalem „Za Zasługi Dla Obronności Kraju”, w 2019 „Srebrnym Krzyżem Zasługi” od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w 2018 roku został wyróżniony tytułem "Promotor Polski" przyznany przez Zarząd Fundacji Godła Promocyjnego „Teraz Polska” w uznaniu za dokonania na polu Neurochirurgii, w 2012 roku Medalem Komisji Edukacji Narodowej. W 2010 r. złożył swój podpis w Bydgoskiej Alei Autografów.

Profesor jest promotorem oraz recenzentem wielu prac doktorskich, autorem licznych publikacji, w tym książki *Neurochirurgia czynnościowa* (Wyd. NEXT, Bydgoszcz 2007), adresowanej do lekarzy neurochirurgów, studentów medycyny, neurologów, psychiatrów, anestezjologów i rehabilitantów. Jest to pierwsza pozycja tego typu w Polsce.

Szczególnie imponujące są osiągnięcia profesora przy stole operacyjnym. W 1999 r. profesor podjął się leczenia operacyjnego mężczyzny w zaawansowanej chorobie Parkinsona, który nie mógł się sam ubrać, ani unieść do ust szklanki z wodą. Zabieg, polegający na wprowadzeniu elektrod do mózgu, przeprowadzany był w pełnej świadomości, pacjent mógł obserwować własne ręce, które przestały drżeć. Profesor Marek Harat przeprowadził ponad tysiąc operacji chorujących na Parkinsona.

W 2002 r. pomógł czterdziestolatce ze zdiagnozowanym zespołem obsesyjno-kompulsywnym, zespołem neurastenicznym, stanami lękowymi i natręctwami. Była to pierwsza taka operacja w Polsce. Sukcesem zakończyła się również operacja 19-letniej dziewczyny, która przy wzroście 169 cm ważyła 151 kg. Na skutek uszkodzenia ośrodka głodu i sytości w mózgu straciła kontrolę nad jedzeniem.

W 2008 r. profesor Marek Harat dokonał pierwszej w Polsce operacji pacjenta chorującego na lekooporną depresję, któremu nie pomagała psychoterapia, ani leki. Operacja polegała na nawierceniu w czaszce otworów nie większych od opuszka palca i wszczępieniu stymulatora przesyłającego impulsy z nerwu błędnego do mózgu. Stymulator włącza się co pięć minut na trzydzieści sekund, a zmiany w funkcjonowaniu chorego są natychmiastowe. Do dzisiaj profesor wszczępił ponad 250 stymulatorów z różnych wskazań.

Wolne chwile profesor lubi spędzać, jeżdżąc na rowerze, pływając lub biegając na nartach. Do tego dochodzi czytanie i muzyka przede wszystkim operowa. Jest pasjonatem Bydgoskiego Festiwalu Operowego. Największą pasją profesora są hodowane we własnym ogrodzie róże.

Opracowała Bożena Bierca

Źródła:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Harat; dostęp 19.07.2021

<https://www.bydgoszcz.pl/miasto/wyroznienia-i-nagrody/bydgoskie-autografy/marek-harat/>; dostęp 19.07.2021

<https://wyborcza.pl/7,75400,1190140.html>; dostęp 19.07.2021

<https://przekroj.pl/spoleczenstwo/po-co-neurochirurg-podcina-roze-robert-rient>; dostęp 19.07.2021

<https://www.newsweek.pl/polska/prof-marek-harat-lekarz-od-cudow-prof-marek-harat-bydgoszcz/0jhvdvz>; dostęp 19.07.2021

Prof. dr hab. Monika Fabiańska **Matura 1980**

Prof. dr hab. Monika Fabiańska, po ukończeniu I Liceum Ogólnokształcącego w Chrzanowie i zdaniu matury w 1980 r., rozpoczęła studia na Wydziale Matematyki Uniwersytetu Śląskiego, które ukończyła w 1985 r. Od tego też roku zatrudniona jest w Zakładzie Geochemii Katedry Geochemii, Mineralogii i Petrografii - najpierw jako technik, potem asystent naukowo-techniczny, asystent dydaktyczny i od 1990 jako adiunkt. W roku 1994 uzyskała tytuł doktora na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii, a w 1995 MSc nadany przez University of Newcastle w Wielkiej Brytanii za pracę: *„Origin of bitumen associated with mineralization in the Holy Cross Mountains, Poland.* W roku 2008 Monika Fabiańska uzyskała stopień doktora habilitowanego za rozprawę: *Geochemia organiczna węgla brunatnych wybranych złóż Polski*, a w 2019 r. uzyskała tytuł profesora.

W Wielkiej Brytanii ukończyła Advanced MSc Course in Petroleum Geochemistry, organizowany przez University of Newcastle, Department

of Fossil Fuel and Environmental Geochemistry.

Zainteresowania naukowe profesor Moniki Fabiańskiej oscylują wokół geochemii organicznej paliw kopalnych i materii organicznej rozproszonej w skałach; osadowej materii organicznej, (szczególnie węgle brunatne i kamienne). W centrum badań są także biomarkery w aplikacjach geologicznych i środowiskowych oraz badania emisji, migracji i trwałości zanieczyszczeń organicznych. Profesor Fabiańska bada również wpływ środowiskowy i zdrowotny składowisk odpadów pogórnictwa.

W zakresie zainteresowań są również techniki chromatograficzne w analizie związków organicznych pochodzenia geochemicznego: TLC, GC-MS, HP SEC, HPLC, Rock-Eval Pyrolysis.

Opracowała Prof. Monika Fabiańska

Prof. dr hab. n. med. Maciej Tadeusz Małecki

Matura 1982

Maciej Tadeusz Małecki urodził się w 1963 r. Po ukończeniu szkoły podstawowej rozpoczął naukę w klasie 1a matematyczno-fizycznej. Maturę zdał w 1982 r. z bardzo dobrymi wynikami.

Jest absolwentem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej im. Mikołaja Kopernika w Krakowie z roku 1988.

Specjalista w zakresie chorób wewnętrznych, diabetologii, diagnostyki laboratoryjnej oraz endokrynologii. Pracę doktorską *Poszukiwanie genów predysponujących do cukrzycy typu 2 w obrębie chromosomu 20q* obronił w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego z wyróżnieniem w roku 1998. Praca ta została uhonorowana Nagrodą im. Aurelii Baczek przyznaną przez Polską Fundację Upowszechniania Nauki Towarzystwa Popierania Krzewienia Nauk za najlepszą pracę doktorską z dziedziny nauk medycyny klinicznej niezabiegowej.

W roku 2004 otrzymał stopień doktora habilitowanego, a w roku 2009 tytuł naukowy profesora.

W latach 1993-2000 asystent, od roku 2000 adiunkt Katedry i Kliniki Chorób Metabolicznych CMUJ; od 2008 r. kieruje tą placówką, od roku 2009 na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a od 2013 profesora zwyczajnego

w Uniwersytecie Jagiellońskim.

W latach 1996-1999 odbył staż naukowy w Joslin Diabetes Center w Bostonie afiliowanym przy Harvard Medical School. Zajmuje się genetycznym podłożem cukrzycy monogenowej i typu 2 oraz powikłań cukrzycy, a także badaniami klinicznymi w cukrzycy, w szczególności związanymi z ciążą. Jest autorem i współautorem około 220 artykułów naukowych.

Jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego (od roku 2007), Prezes PTD w latach 2015-2019. Był członkiem zarządu European Society of Clinical Investigation. Członek European Association for the Study of Diabetes, ekspert EASD do spraw cukrzycy etiologicznej. W 2001 roku otrzymał nagrodę Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego za osiągnięcia z zakresu diabetologii, zaś w 2005 został zaproszony do wygłoszenia wykładu im. Węgierki w trakcie Zjazdu PTD.

Za wybitne osiągnięcie naukowe uhonorowany nagrodą Prezesa Rady Ministrów (2006) oraz zespołową nagrodą Ministra Zdrowia (2009). W roku 2013 otrzymał Nagrodę im. Browicza PAU, zaś w roku 2014 Laur Jagielloński i Nagrodę im. Śniadeckiego PAN. Od roku 2017 członek PAU.

Jest recenzentem Endocrine Review, Diabetes, Diabetes Care, Diabetologii, Diabetic Medicine i szeregu pism krajowych oraz redaktorem European Journal of Clinical Investigation i Diabetologii Praktycznej.

Jest również ekspertem EU do oceny projektów naukowych w ramach programów FP6, FP7 i Ideas. Publikował w czołowych naukowych pismach świata, między innymi w „Nature Genetics”, „Nature Clinical Practice Neurology”, „New England Journal of Medicine”, „Diabetes, Diabetologii, Diabetes Care”, „Stroke”, „Neurology” i innych.

Zainteresowania pozazawodowe: historia i kultura, szczególnie Krakowa i okolic, dobry film w wersji oryginalnej.

Opracował Prof. Maciej Małecki

Prof. dr hab. Marek Cała

Matura 1986

Marek Cała urodził się 4 lutego 1968 r. w Chrzanowie. Po ukończeniu nauki w klasie matematyczno-fizycznej Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie w 1986 roku rozpoczął studia na Wydziale Górniczym Akademii

Górnictwo-Hutniczej w Krakowie, który ukończył w 1992 r. W tym samym roku podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Geomechaniki, Budownictwa i Geotechniki na Wydziale Górniczym AGH, a już jesienią 1997 r. obronił z wyróżnieniem pracę doktorską dotyczącą problematyki mechanizmu współpracy kotwi z górotworem o zróżnicowanej budowie geologicznej. Jego zainteresowania są zarówno związane z geomechaniką, jak i geotechniką. W 2006 r., pod jego kierunkiem został ukończony projekt badawczy, wykonywany na zlecenie Ministerstwa Nauki i Informatyzacji, dotyczący zastosowania metod numerycznych dla kompleksowej analizy stateczności skarp i zboczy. Oprócz tego Marek Cała brał czynny udział przy realizacji kilkudziesięciu innych projektów badawczych i celowych.

W 2007 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego, a w 2015 r. otrzymał tytuł profesora. W latach 2008-2016 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH, a od 2016 jest Dziekanem Wydziału (w 2020 wybrano go na drugą, 4-letnią kadencję). W dniu 26 maja 2021 r. Wydział Górnictwa i Geoinżynierii AGH zmienił nazwę na Wydział Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami. Profesor Marek Cała, jako urzędujący Dziekan był głównym architektem tej zmiany. Zmiana ta, którą można nazwać epokową, od razu przyniosła pozytywne efekty zarówno dla wydziału jak i dla AGH.

Od 2016 roku jest Prezydentem Międzynarodowego Komitetu Organizacyjnego Światowego Kongresu Górniczego (IOC WMC). W 2021 r. wybrano go jednogłośnie na drugą 4-letnią kadencję – do roku 2024.

Jest członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Mechaniki Skał (ISRM) oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Mechaniki Gruntów i Inżynierii Geotechnicznej (IASMGE). Był promotorem 7 prac doktorskich oraz ponad 100 prac magisterskich i inżynierskich na kierunkach kształcenia: budownictwo, inżynieria środowiska oraz inżynieria górnicza, prowadzonych na Wydziale Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami AGH.

Dorobek naukowy profesora Cały stanowi ponad 200 publikacji, na co składają się książki, monografie, artykuły w czasopismach i materiałach konferencyjnych. Swoje prace przedstawiał m.in. na międzynarodowych

konferencjach, które miały miejsce w Australii, Austrii, Brazylii, Czechach, we Francji, w Hiszpanii, Kanadzie, Niemczech i Słowacji. Oprócz wyżej wspomnianych prac Marek Cała jest także autorem i współautorem ponad 400 opracowań wykonanych dla potrzeb przemysłu. Jednocześnie prof. M. Cała prowadzi wykłady, ćwiczenia audytoryjne, projektowe oraz zajęcia terenowe ze studentami Wydziału Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami AGH, z przedmiotów: mechanika gruntów, geotechnika, budowle ziemne, mechanika górotworu oraz tunelowanie, stateczność skarp i zboczy, zaawansowane problemy geotechniki i wiele innych.

Profesor Marek Cała w swej pracy badawczej zajmuje się m.in. problematyką zastosowania modelowania numerycznego rozwiązywania różnych zagadnień zakresu inżynierii lądowej i górniczej, budownictwa podziemnego, geotechniki, geomechaniki i tunelowania. W 2021 zespół pracowników pod jego kierunkiem ukończył realizację projektu LOOP (Landing Once On Phobos), który dotyczył budowy modelu stopy lądowika i jej współpracy z gruntem (regolitem) Fobosa, przy lądowaniu na tym księżycu Marsa. Za osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej otrzymał siedmiokrotnie nagrodę Rektora AGH.

W 2020 roku profesor Marek Cała otrzymał Laur Buildera za wiele dekad prac w służbie nauki, edukacji i nowoczesnego budownictwa. W 2021 roku Wydział Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami (WLiGZ) wygrał klasyfikacje TOP 10 FOR THE FUTURE. Ranking ten został przygotowany przez miesięcznik „Builder” na podstawie aktywności studentów oraz inicjatyw własnych poszczególnych wydziałów prowadzących kształcenia w dyscyplinie Inżynieria Lądowa i Transport w programie edukacyjnym „Builder for the Future”.

Opracowała Bożena Bierca

Źródła:

https://historia.agh.edu.pl/wiki/Marek_Ca%C5%82a; dostęp 24.09.2021

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Ca%C5%82a; dostęp 24.09.2021

<https://businessinsider.com.pl/technologie/innowacyjny-recykling-paneli-fotowoltaicznych-w-agh/8h317sx>; dostęp 24.09.2021

<https://builderpolska.pl/2021/02/11/prof-dr-hab-inz-marek-cala-laury-buildera-2020/>; dostęp 24.09.2021

<https://builderpolska.pl/2021/07/28/ranking-wydzialow-budownictwa-2/>; dostęp 24.09.2021

Prof. dr hab. Sławomir Jan Dudzik

Matura 1986

Sławomir Jan Dudzik urodził się 4 listopada 1967 r. Po ukończeniu szkoły podstawowej w 1982 roku rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w klasie o profilu podstawowym z rozszerzonym językiem angielskim wychowawczynią klasy była pani prof. Halina Chrobak). Maturę zdał w 1986 r. z bardzo dobrymi ocenami, co umożliwiło mu studiowanie prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Studia prawnicze ukończył w 1991 r.

W 1997 na podstawie napisanej pod kierunkiem Prof. Stanisława Biernata rozprawy pt. *Działalność gospodarcza jako sposób realizacji zadań samorządu terytorialnego* otrzymał na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa o specjalności prawo administracyjne. Tam też na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy pt. *Pomoc państwa dla przedsiębiorstw publicznych w prawie Wspólnoty Europejskiej. Między neutralnością a zaangażowaniem* uzyskał w 2002 r. stopień doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa o specjalności prawo europejskie. W 2011 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski nadał mu tytuł naukowy profesora nauk prawnych.

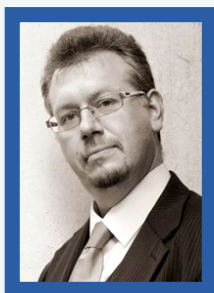
Prof. S. Dudzik pracuje w Katedrze Prawa Europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2018 r. pełni funkcję kierownika tej Katedry. Wykłada m.in. Prawo ustrojowe UE oraz Prawo gospodarcze UE. Pod jego kierunkiem powstało kilkanaście doktoratów. Wypromował również liczne grono magistrów prawa.

Jest członkiem Rady Dyscypliny – Nauki Prawne na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz Komisji Prawniczej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Uczestniczy w pracach międzynarodowych i krajowych towarzystw naukowych, w tym Societas Iuris Publici Europaei, Academic Society for Competition Law, Polskiego Stowarzyszenia Prawa Europejskiego (w latach 2009-2015 był Prezesem PSPE), Polskiego Stowarzyszenia Badań Wspólnoty Europejskiej oraz Stowarzyszenia Prawa Konkurencji (jest członkiem Komisji Rewizyjnych SPK). Od 2010 r. do września 2021 był członkiem Doradczego Komitetu Prawnego przy Ministrze Spraw Zagranicznych RP, Specjalizuje się w prawie konkurencji, problematyce pomocy publicznej i funduszy strukturalnych, prawie łączności elektronicznej i

ochrony danych osobowych. Jest autorem ponad 100 publikacji naukowych, tym trzech monografii.

Ukończył aplikację sądową, uzyskał także uprawnienia radcy prawnego i doradcy podatkowego. Jest partnerem w kancelarii T. Studnicki K. Pleszka Z. Ćwiągalski J. Górski sp.k. w Krakowie (SPCG). W ramach praktyki prawniczej reprezentował klientów SPCG w wielu sporach z organem ochrony konkurencji i organami regulacyjnymi, w tym w największym w Polsce sporze z zakresu prawa konkurencji dotyczącym kart płatniczych, a także w postępowaniach przed Komisją Europejską i Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Opracował Prof. Sławomir Dudzik

Prof. dr hab. Jacek Ozimkowski

Matura 1988

Jacek Ozimkowski urodził się 17 czerwca 1969 r. w Chrzanowie. W 1976 r. rozpoczął naukę gry na fortepianie w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Chrzanowie, a następnie kontynuował w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. Władysława Żeleńskiego w Krakowie w klasie organów prof. Andrzeja Białko. Równocześnie uczył się w klasie o profilu podstawowym w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Chrzanowie. Po maturze w 1988 r. zdał na Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie do sekcji organów. W 1995 roku ukończył z wyróżnieniem studia wokalne pod kierunkiem prof. Wojciecha Jana Śmietany w Akademii Muzycznej w Krakowie.

Dzięki wymaganiom, które prof. Śmietana stawiał studentom, mógł sprostać trudnościom repertuarowym i dosyć wcześnie, bo już na drugim roku studiów zaczął otrzymywać propozycje koncertowe. Po ukończeniu studiów został asystentem w klasie prof. W.J. Śmietany.

W 1995 r. wygrał europejski konkurs na stypendium firmy YAMAHA, a także uzyskał dyplom Ministra Kultury i Sztuki za szczególne osiągnięcia artystyczne. W latach 1997-1999 był asystentem prof. R. Karczykowskiego, znanego polskiego tenora, pedagoga śpiewu solowego.

W maju 2003 r. decyzją Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, uzyskał tytuł doktora w dziedzinie wokalistyka, a we wrześniu 2004 r. wygrał konkurs na

stanowisko adiunkta w Akademii Muzycznej w Krakowie. 17 września 2013 roku zdobył tytuł doktora habilitowanego. Obecnie jako dziekan wydziału Wokalno-Aktorskiego prowadzi klasę śpiewu solowego w Akademii Muzycznej w Krakowie. Od 1996 r. jest zatrudniony również w PSM II st. im. Władysława Żeleńskiego w Krakowie, jako nauczyciel śpiewu solowego. Koncertuje w kraju i za granicą, m.in. w: Szwajcarii, Niemczech, Francji, Belgii, Szwecji, Norwegii, USA, Ukrainie, Litwie, Włoszech, Węgrzech, Turcji a także Chińskiej Republice Ludowej Słowacji Czechach Kazachstanie. Dokonał wielu nagrań do Polskiego Radia i TV.

W repertuarze Jacka Ozimkowskiego znajdują się partie z oper: Haendla, Mozarta, Rossiniego, Webera, Verdiego, Moniuszki, Czajkowskiego, Prokofiewa, Pucciniego, Wagnera, Brittena, oraz wielu innych wybitnych kompozytorów. Brał udział w większości premier tych dzieł. Nie brak również pozycji z repertuaru oratoryjno-kantatowego i liryki wokalne.

Od roku 1996 do 2013 związany był z zespołem Capella Cracoviensis, z którym współpracuje do dnia dzisiejszego. Współpracuje także z Operą Krakowską i Operą Wrocławską. Współpracował także z Teatrem Muzycznym w Gliwicach. W 1998 r. nawiązał kontakt ze Szwajcarską Agencją Art Media, z którą odbywał tournée po Europie z operami Mozarta, kreując m.in. role: Sarastro, Leporella, Osmina czy Figara. Brał udział w Wielkiej Gali Mozartowskiej w Karlsruhe w Niemczech, a w 2002 r. uczestniczył w urodzinowym koncercie Wojciecha Kilara w Krakowie, wykonując jego monumentalne dzieło – prapremierę krakowską – *Missa Pro Pace*.

W 2003 r. na zaproszenie Opery Krakowskiej kreował arię Mefistofelesa – Gounoda, oraz arię Scarpii z opery *Tosca* Pucciniego, podczas Wielkiej Gali Operowej. W Operze Krakowskiej, brał udział w premierze *Gwałtu na Lukrecji* B. Brittena, a także w premierze *Damy Pikowej* Piotra Czajkowskiego. W Gliwickim Teatrze Muzycznym wykonywał partię Don Basilia w premierze *Cyrulika Sewilskiego* G. Rossiniego. Występuje także w przedstawieniach *Rigoletto* i *Traviata* G. Verdiego. Uczestniczył w festiwalach muzyki barokowej, takich jak: Festiwal Bachowski w Świdnicy, *Muzyka w Starym Krakowie* oraz Festiwal *Forum Musicum* we Wrocławiu – największy festiwal muzyki dawnej w kraju. Kreował tam partię Zoroastra w operze *Orlando* oraz Garibalda w operze *Rodelinda* G.F. Haendla. W 2008 roku wystąpił na festiwalu w Nysie oraz uczestniczył w koncercie finałowym Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego w Mielcu oraz w Łańcutu, wykonując wraz z czołową polskich śpiewaków, *Missę Solemnis* L. van Beethovena. W 2011 roku dokonał serii nagrań CD – *Polski barok*. Jest to zestaw 5 płyt, które zostały zaprezentowane na targach muzycznych *Midem 2012* w Cannes. Dotychczas wydano 30 płyt

z muzyką w wykonaniu Jacka Ozimkowskiego.

Prezydent RP, postanowieniem z dnia 21 lipca 2021 r., nadał mu tytuł profesora sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Opracowanie Bożena Bierca

Źródła:

<https://www.amuz.krakow.pl/wladze/wydzial-wokalno-aktorski/dr-hab-jacek-ozimkowski/>

<https://przelom.pl/17777-jacek-ozimkowski-ty-czlowieku-musisz-spiewac.html>

Jack Ozimkowski „Autoreferat”, <https://amuz.wroc.pl/jacek-ozimkowski-4016>

dr hab. prof. UJ Andrzej Adamski

Matura 1989

Andrzej Adamski urodził się 16 kwietnia 1970 r. w Chrzanowie. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej nr 5 w Trzebini został przyjęty do klasy Ib w I Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Chrzanowie.

Dał się poznać jako osoba niezwykle aktywna. Przez kolejne lata pełnił funkcję najpierw przewodniczącego, a następnie zastępcy przewodniczącego Rady Klasowej. Działał również na rzecz Szkolnego Koła Ligi Ochrony Przyrody, za co został wyróżniony Srebrną Odznaką Młodzieżową LOP. Egzamin dojrzałości zdał w 1989 r. Na świadectwie maturalnym widnieją bardzo dobre oceny z matematyki, chemii, języka polskiego i języka rosyjskiego. Następnie Andrzej Adamski studiował chemię na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Po obronie pracy magisterskiej w 1994 r. rozpoczął studia doktoranckie na tejże uczelni. Rozprawę doktorską pt. *Badanie struktury właściwości powierzchniowych układów katalitycznych na przykładzie niedotowanych i dotowanych jonami metali alkalicznych katalizatorów wanadowych na nośniku ZrO_2* obronił 27 maja 1999 r. W tym samym roku został również zatrudniony jako asystent na Wydziale Chemii UJ. Od listopada 1999 r. do września 2001 r. odbywał staż w prestiżowej Ecole Nationale Supérieure de Chimie w Paryżu. W latach 2004-2013 pracował jako adiunkt na Wydziale Chemii UJ. 13 czerwca 2013 r. po obronie dysertacji *Funkcjonalizacja wybranych układów tlenkowych pod kątem ich zastosowań katalitycznych w heterogenicznych reakcjach redoks* uzyskał habilitację. Z kolei w 2019 r. awansował na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Profesor Andrzej Adamski specjalizuje się w fizykochemii

układów tlenkowych wykorzystywanych w katalizie heterogenicznej, a także w spektroskopii, chemii środowiska i procesów zrównoważonych. Jest twórcą i pierwszym kierownikiem (2013-2017) Zakładu Chemii Środowiska. Od roku 2013 przewodniczy Zespołowi Katalizy Środowiskowej, a od 2014 zarządza Wydziałową Pracownią Chemicznego Monitoringu Środowiska i Badań Środowiska Pracy. W latach 2012-2020 zajmował stanowisko kierownika kierunku studiów Ochrona Środowiska. Jest autorem i współautorem 75 publikacji naukowych, 4 rozdziałów w monografiach, ponad 190 wystąpień konferencyjnych oraz 6 patentów, m.in. katalizatora do niskotemperaturowego rozkładu podtlenku azotu. Był promotorem 31 prac dyplomowych oraz tutorem 16 stażystów zagranicznych. W latach 2013-2016 pełnił funkcję Pełnomocnika Rektora UJ ds. Wspólnot i Węzłów Wiedzy i Innowacji, natomiast w kolejnej kadencji, tj. w latach 2016-2020 - funkcję Pełnomocnika Rektora UJ ds. Inicjatyw Proinnowacyjnych. Profesor Adamski był kierownikiem i wykonawcą wielu projektów badawczych i dydaktycznych, w tym czterech finansowanych z środków Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT). Profesor wchodzi w skład licznych komitetów organizacyjnych oraz naukowych konferencji krajowych i międzynarodowych. Od 2015 r. jest członkiem Steering Board Energy Community Summer School i jej wykładowcą. Pełni funkcję eksperta w gremiach oceniających projekty badawcze i innowacyjne. Koordynuje współpracę UJ w ramach Working Group Innovations powołanej przez The Guild of European Research Intensive Universities. Odbił kilka staży naukowych na Uniwersytetach w Lipsku, Paryżu i Leuven-la-Neuve. Jest laureatem indywidualnych i zespołowych nagród Rektora UJ za osiągnięcia naukowe i pracę dydaktyczną. Nagrodzono go, wraz z pozostałymi członkami zespołu, Złotym Medalem na Międzynarodowej Wystawie Wynalazków SPWiR IWIS. Został także wyróżniony przez Europe France Inventeurs na Targach Brussels Innova. Otrzymał dyplomy i wyróżnienia MNiSW i RGIB.

Główne zainteresowania pozazawodowe profesora to: podróże, literatura, sztuka i rośliny. Jest entuzjastą ogrodów, parków, terenów zielonych i upraw balkonowych.

Opracowała Małgorzata Filipczak

Źródła:

https://www.uj.edu.pl/wiadomosci/-/journal_content/56_INSTANCE_d82IKZh4m/10172/136634784

<https://www.eecpoland.eu/2019/pl/prelegenci/andrzej-adamski,1103.html>

<https://www.linkedin.com/in/andrzej-adamski-612a99139/?originalSubdomain=pl>

<https://recenzenci.opi.org.pl/sssr-web/site/people-details?personId=48a0466c0f8a3ca0>

https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=80314&_k=bse8nb

<https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,58,wizyta-chemikow-z-uniwiersytetu-jagiellonskiego,42559.htm>

<https://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C358582%2CWynalazek-z-uj-pomoze-w-walce-z-globalnym-ociepleniem.html>

<https://www.researchgate.net/profile/Andrzej-Adamski-2>

Prof. dr hab. Piotr Andrzej Niemiec

Matura 1995

Piotr Andrzej Niemiec urodził się 29 maja 1976 r. w Krakowie. Po ukończeniu szkoły podstawowej rozpoczął naukę w klasie 1A matematyczno-fizycznej w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Chrzanowie. Jego wychowawcą była prof.

Irena Urbanek. W roku 1995 został finalistą XLVI Olimpiady Matematycznej. Maturę zdał w 1995 r. i podjął naukę na studiach matematycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, które ukończył w 2000 r.

W 2004 r. obronił na macierzystej uczelni pracę doktorską pt. *Miary niezmiennicze dla zwartych pólgrup przekształceń*, przygotowaną pod kierunkiem prof. Franciszka H. Szafrąńca. 5 grudnia 2013 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk matematycznych na podstawie rozprawy *Unitarna równoważność oraz rozkłady skończonych układów operatorów nieograniczonych*. Prof. Piotr Niemiec specjalizuje się w topologii oraz teorii operatorów, ze szczególnym naciskiem na grupy topologiczne.

Obecnie (2021) pracuje w Katedrze Analizy Funkcjonalnej Instytutu Matematyki, na Wydziale Matematyki i Informatyki UJ. W ramach macierzystego wydziału pełni także funkcję prodziekana do spraw studenckich (dwie kadencje: 2016-2020, 2020-2024).

Do 2021 r. opublikował 41 matematycznych artykułów naukowych. Jego główny obszar badań stanowią obecnie grupy topologiczne, przestrzenie typu Gromowa-Hausdorffa oraz problem podprzestrzeni niezmienniczej. Interesuje się także rachunkiem funkcyjnym dla operatorów w przestrzeniach Hilberta, C^* -algebrami, grupami izometrii oraz przestrzeniami metrycznymi o wysokim stopniu jednorodności.

W 2014 r. został Laureatem Stypendium „Polityki” w kategorii nauki ścisłe.

Wolne chwile spędza z rodziną.

Opracował Prof. Piotr Niemiec

Składam serdeczne podziękowania

Wszystkim, którzy przyczynili się do powstania niniejszej publikacji.
Pozwolę sobie w imieniu całego zespołu redakcyjnego wyrazić przekonanie,
że był to ogromny zaszczyt pracować nad powstaniem publikacji o tak
znanych i sławnych naukowcach – absolwentach naszej szkoły.
Dziękuję Paniom Anicie Dębskiej-Tynior, Małgorzacie Filipczak,
Aleksandrze Marzec oraz Barbarze Jandzie za wyszukanie informacji
i opracowanie biogramów profesorów,
a Pani Basi również za korektę tekstów.
Dziękuję Panu Robertowi Daszykowi za wykonanie
projektu graficznego publikacji.
Szczególne wyrazy wdzięczności składam Pani Dominice Bierca-Galos,
która złożyła to wszystko w jedną całość.
Opracowanie to nie powstałoby bez akceptacji złożonego przez nas projektu
i wsparcia realizacji zadania publicznego przez Powiat Chrzanowski,
za co serdecznie dziękuję.

Bożena Bierca

Verba docent, exempla trahunt

Leszek Cieciura
Matura 1945

Franciszek Skalniak
Matura 1946

Janusz Nowak
Matura 1948

Władysław Wojewoda
Matura 1951

Zenon Waszczyszyn
Matura 1951

Ryszard Bartel
Matura 1952

Zbigniew Martyniak
Matura 1953

Jerzy Wołków
Matura 1953

Jan Grzybek
Matura 1955

Antonina Buzek
Matura 1961

Lidia Siemek
Matura 1963

Władysława Hudzik
Matura 1964

Adam Jagiełło
Matura 1964

Małgorzata Sopińska
Matura 1964

Wiesław Jażdżyński
Matura 1965

Zbigniew Rąk
Matura 1965